

OPDATERET VURDERING AF IBA-UDPEGNINGER I RELATION TIL OTTE SPECIFIKKE MARINE OMRÅDER

Teknisk rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 203

2019

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

OPDATERET VURDERING AF IBA-UDPEGNINGER I RELATION TIL OTTE SPECIFIKKE MARINE OMRÅDER

Teknisk rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 203

2019

Ib Krag Petersen
Rasmus Due Nielsen
Preben Clausen

Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Datablad

Serietitel og nummer:	Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 203
Titel:	Opdateret vurdering af IBA-udpegninger i relation til otte specifikke marine områder
Forfattere:	Ib Krag Petersen, Rasmus Due Nielsen & Preben Clausen
Institution:	Aarhus Universitet, Institut for Bioscience
Udgiver:	Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ©
URL:	http://dce.au.dk
Udgivelsesår:	2021
Redaktion afsluttet:	November 2019
Faglig kommentering:	Jacob Sterup
Kvalitetssikring, DCE:	Jesper Fredshavn
Finansiel støtte:	Miljøstyrelsen
Bedes citeret:	Petersen, I.K., Nielsen, R.D. & Clausen, P. 2019. Opdateret vurdering af IBA-udpegninger i relation til otte specifikke marine områder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 80 s. - Teknisk rapport nr. 203 http://dce2.au.dk/pub/TR203.pdf
	Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse
	Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse
Sammenfatning:	I 2016 udarbejdede AU/DCE en rapport til Miljøstyrelsen med en evaluering af datagrundlaget for såkaldte IBA-områder (Important Bird Areas), udpeget af Birdlife Danmark. Rapporten er ikke offentliggjort. I nærværende rapport opdaterer AU/DCE datagrundlaget for otte specifikke IBA-er med nye informationer, tilkommet siden 2016.
Emneord:	Important Bird Areas (IBA), Fuglebeskyttelsesdirektiv, Fuglebeskyttelsesområder, udpegningsgrundlag
Layout:	Grafisk Værksted, AU Silkeborg
Foto forside:	En havlit han på en bølgetop under en orkan i december 2016 ved Dovns Klint, Sydlangeland. Foto: Hans-Henrik Wienberg.
ISBN:	978-87-7156-583-6
ISSN (elektronisk):	2244-999X
Sideantal:	80
Internetversion:	Rapporten er tilgængelig i elektronisk format (pdf) som http://dce2.au.dk/pub/TR203.pdf

Indhold

Sammenfatning	5
Summary	6
Indledning	7
Områdegennemgang	9
IBA nr. 64, Flensborg Fjord & Nybøl Nor	10
IBA nr. 94, Sejerøbugt og Nekselø	16
IBA nr. 118, Smålandsfarvandet	23
IBA nr. 119, Nordvestlige Kattegat	35
IBA nr. 120, Rønne Banke	47
IBA nr. 121, Skagerrak & sydvestlige Norskerende	55
IBA nr. 123, Østlige Tyskebugt	63
IBA nr. 168, Lille Middelgrund	71
Litteratur	79

Sammenfatning

I maj 2016 rekvirerede Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) en evaluering af baggrunden for forskelle imellem Dansk Ornitologisk Forenings (DOF's) udpegninger af "Important Bird Areas" (IBA'er) i danske farvande og de af Danmark udpegede Fuglebeskyttelsesområder. Rapporten blev leveret til SVANA i juli 2016 i en foreløbig udgave (Petersen m.fl. in prep.).

Miljøstyrelsen rekvirerede i juni 2019 en opdatering af ovennævnte rapport for otte specifikke marine områders vedkommende, nemlig følgende: IBA nr. 64 (Flensborg Fjord), IBA nr. 94 (Sejerøbugten og Nekselø), IBA 118 (Smålandsfarvandet), IBA nr. 119 (Nordvestlige Kattegat), IBA nr. 120 (Rønne Banke), IBA nr. 121 (Skagerrak og sydvestlige Norske Rende), IBA nr. 123 (Østlige Tyske Bugt) og IBA nr. 168 (Lille Middelgrund).

Styrelsen beder specifikt om opdatering af det ornitologiske grundlag for disse områder, for så vidt nye data er fremkommet siden sommeren 2016. Styrelsen beder desuden om kortmateriale, der kan understøtte dens videre overvejelser om eventuelle nye udpegninger af Fuglebeskyttelsesområder i de omfattede områder.

Aarhus Universitet (AU)/DCE har i nærværende rapport opdateret datagrundlaget for de otte områder. Opdateringer omfatter primært data fra landsdækkende optællinger af vandfugle i midvinteren 2016 og sommeren 2018 samt geografisk reducerede optællinger i sommeren 2017 og vinteren 2019. Desuden omfatter opdateringen nye data fra sydøstlige Kattegat (Petersen & Sterup 2019).

Denne rapport gengiver indholdet af Petersen m.fl. (in prep.) for hvert af de otte områder, suppleret med afsnittet "Opdateret datagrundlag (2019)" og efterfulgt af en opdatering af den tidligere formulerede vurdering under overskriften "Opdateret vurdering (2019)".

Summary

In May 2016 The Danish Agency for Water and Nature Management (SVANA) requested an evaluation of the geographical discrepancies between designations of marine IBA's (Important Bird Areas) by BirdLife Denmark and Birds Directive areas designated by Danish authorities. The report was delivered in a draft version to the Agency in July 2016 (Petersen et al. in prep.)

The Environmental Protection Agency in June 2019 requested a report with updated ornithological information from eight specific IBA areas, covered by Petersen et al. (in press), namely the following: IBA nr. 64 (Flensborg Fjord), IBA nr. 94 (Sejerøbugten og Nekselø), IBA 118 (Smålandsfarvandet), IBA nr. 119 (Nordvestlige Kattegat), IBA nr. 120 (Rønne Banke), IBA nr. 121 (Skagerrak og sydvestlige Norske Rende), IBA nr. 123 (Østlige Tyske Bugt) og IBA nr. 168 (Lille Middelgrund).

The Agency specifically asked for new ornithological background information, revealed since the 2016 draft report. The Agency also requested additional maps of bird distributions that may support their considerations about potential additional Birds Directive areas in or around the eight areas mentioned above.

In this report AU/DCE updated the ornithological background data for the eight areas. The updated information primarily derive from the national monitoring program, NOVANA, with data from the winter of 2016 and the summer of 2018, but also from summer surveys in 2017 and winter surveys in 2019 in restricted areas of the inner Danish waters. Likewise, the updated data covers information from surveys in the southeastern parts of Kattegat (Petersen & Sterup 2019).

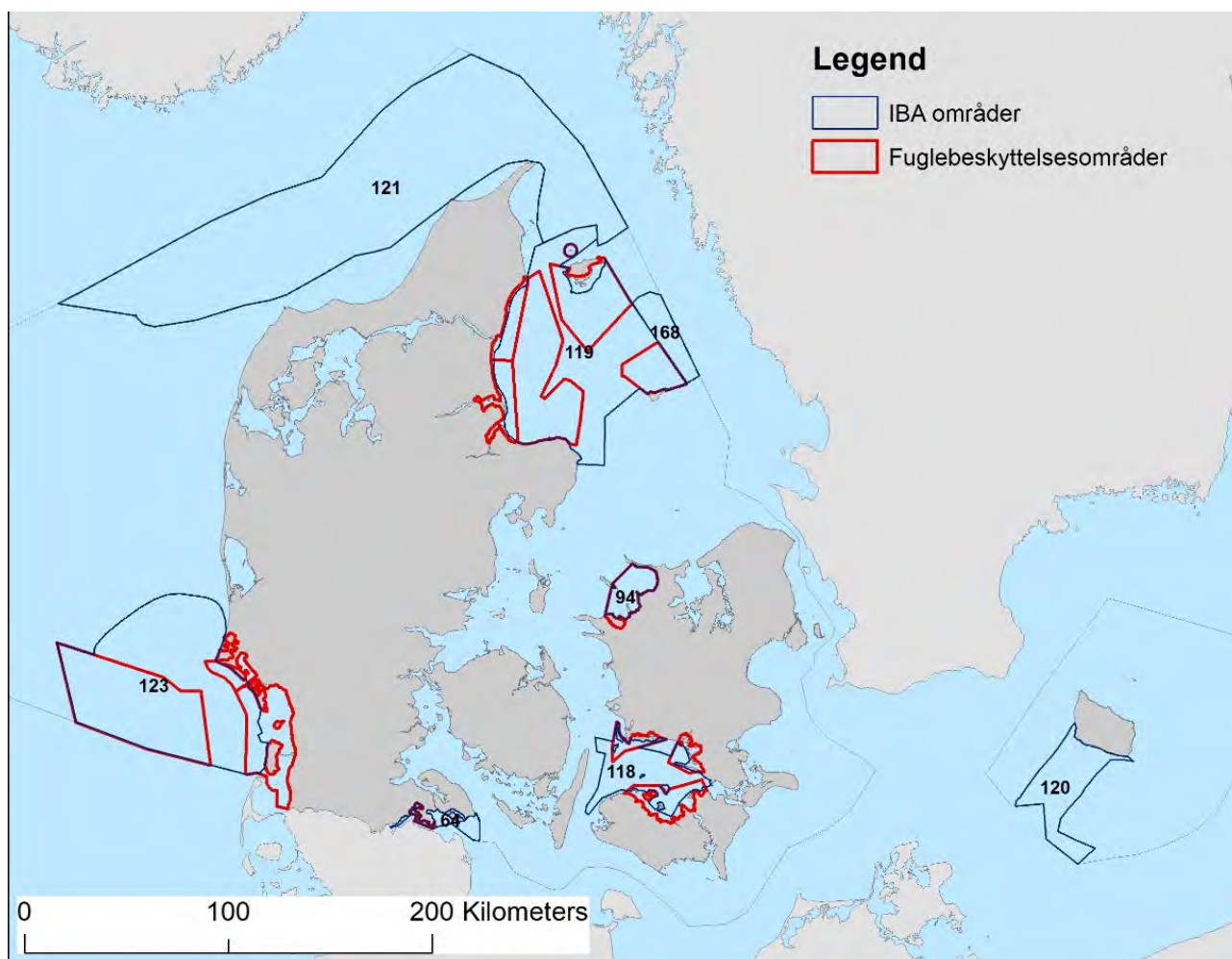
In this report we repeat the contents of the 2016 report for the eight IBA areas in question in their entirety, and additionally present a chapter on i/ updated available ornithological data and ii/ updated evaluation of the ornithological contents of the area.

Indledning

I maj 2016 rekvirerede Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) en evaluering af baggrunden for forskelle imellem Dansk Ornitologisk Forenings (DOF's) udpegninger af "Important Bird Areas" (IBA'er) i danske farvande og de af Danmark udpegede Fuglebeskyttelsesområder. Rapporten blev leveret til SVANA i juli 2016 i en foreløbig udgave (Petersen m.fl. in prep.). Styrelsen har ønsket offentliggørelse af rapporten udsat under henvisning til en verserende sag ved EU Kommissionen.

Miljøstyrelsen rekvirerede i juni 2019 en opdatering af ovennævnte rapport for otte specifikke marine områders vedkommende (Figur 1), nemlig følgende:

- IBA nr. 64 Flensborg Fjord
- IBA nr. 94 Sejerøbugten og Nekselø
- IBA nr. 118 Smålandsfarvandet
- IBA nr. 119 Nordvestlige Kattegat
- IBA nr. 120 Rønne Banke
- IBA nr. 121 Skagerrak og sydvestlige Norske Rende
- IBA nr. 123 Østlige Tyske Bugt
- IBA nr. 168 Lille Middelgrund.

Figur 1. Den geografiske placering af de otte behandlede Important Bird Areas (IBA'er) i danske farvande. Fuglebeskyttelsesområder der overlapper eller grænser op til de otte IBA'er er også angivet.

Styrelsen beder specifikt om opdatering af det ornitologiske grundlag for disse områder, for så vidt nye data er indsamlet eller bearbejdet siden sommeren 2016. Styrelsen beder desuden om kortmateriale, der kan understøtte dens videre overvejelser om eventuelle nye udpegninger af Fuglebeskyttelsesområder i de omfattede områder.

Aarhus Universitet (AU)/DCE har i nærværende rapport opdateret datagrundlaget for de otte områder. Det er valgt at gengive de oprindelige områders tekst og figurer fra den oprindelige rapport, med tilføjelser af tekst og kort hvor det var relevant.

Opdateringer omfatter primært data fra landsdækkende optællinger af vandfugle i midvinteren 2016 og sommeren 2018 samt geografisk reducerede optællinger i sommeren 2017 og vinteren 2019. Desuden omfatter opdateringen nye data fra det sydøstlige Kattegat (Petersen & Sterup 2019).

Idet der i denne rapport udelukkende er tale om opdatering af det ornitologiske grundlag for dele af Petersen m.fl. (in prep.), henvises til metodeafsnit og litteraturhenvisninger i denne. I denne rapport opgives udelukkende referencer, der ikke var indeholdt i den tidligere rapport.

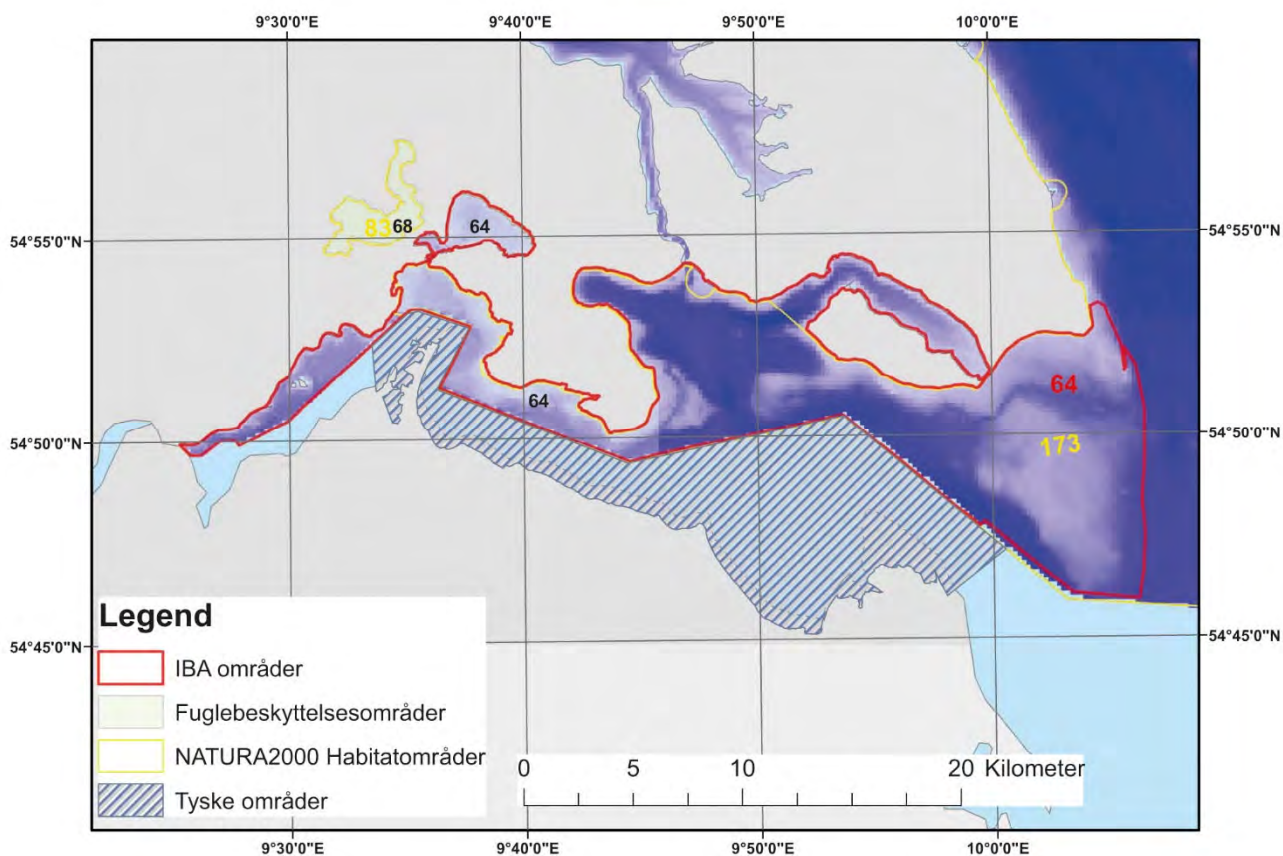
Områdegennemgang

Nedenfor gengives områdebeskrivelserne af de otte IBA-områder fra Petersen m.fl. (in prep.), hvor den indledende områdebeskrivelse samt afsnittet "Datagrundlag (2016)" for hvert område er en gentagelse fra nævnte rapport. Der er således kun foretaget redaktionelle rettelser i denne, hvis der var henvisninger til andre dele af rapporten, hvor der her i så fald er refereret til Petersen m.fl. (in prep.).

Herefter følger et nyt afsnit om "Opdateret datagrundlag (2019)" for alle områder. For hvert af de otte områder er AU's/DCE's vurdering af IBA-områdernes ornitologiske betydning ligeledes opdateret.

IBA nr. 64, Flensborg Fjord & Nybøl Nor

Den geografiske udstrækning af dette IBA dækker et areal på 231,5 km² og omfatter marine dele af Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Området omfatter dog også øerne Store Okseø og Lille Okseø. IBA nr. 64 omfatter Fuglebeskyttelsesområde nr. 64 og er næsten helt inden for NATURA 2000-område nr. 173, men omfatter et område uden for Sønderborg Havn samt Hørup Hav, der ikke er omfattet af NATURA 2000-området. Området grænser op til et tysk Fuglebeskyttelsesområde DE1123491 (Figur 2).

Figur 2. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 64, "Flensborg Fjord & Nybøl Nor". Udvalgte Fuglebeskyttelsesområder og NATURA 2000-områder i og omkring IBA'et er indikeret. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivne marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 64 fremgår af Tabel 2.

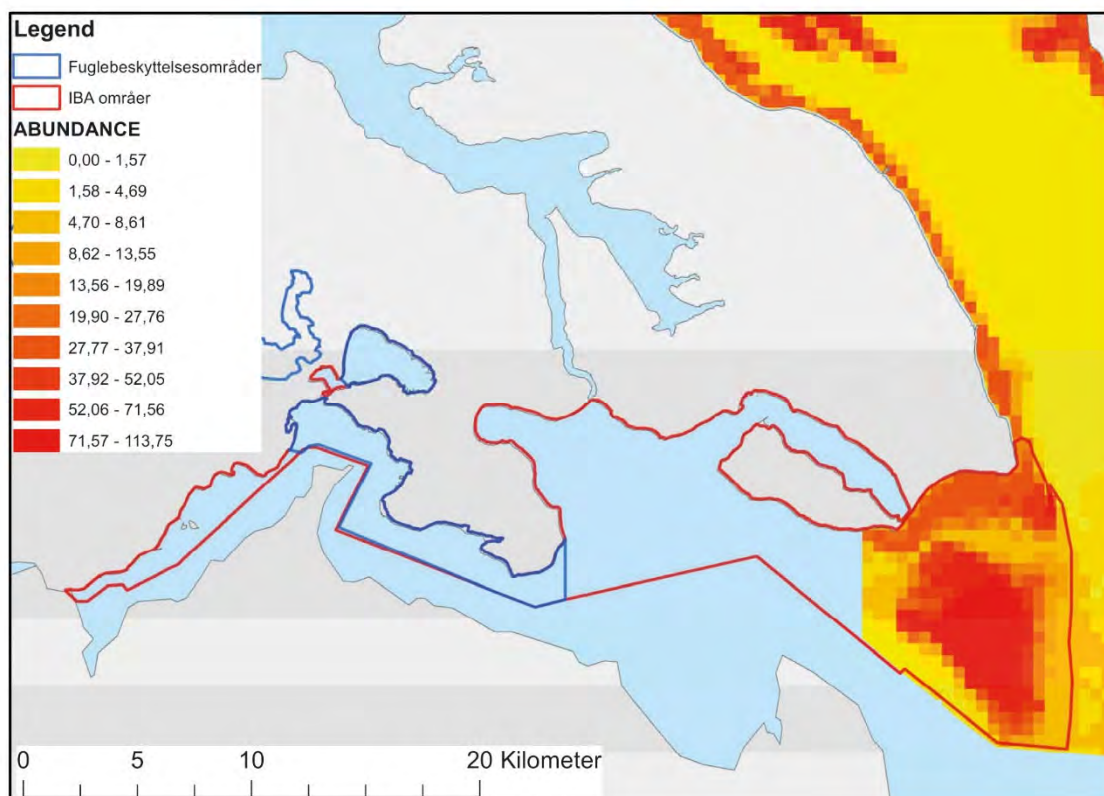
Tabel 2. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 64, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for IBA-kvalifikation/					
	EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Ederfugl	12.897	100	28	926	1.385	10.254

Datagrundlag (2016)

Dette område blev optalt i forbindelse med landsdækkende optællinger af vandfugle i vintrene 2004, 2008, 2013 og 2016. Data fra 2016 er endnu ikke analyseret for dette område.

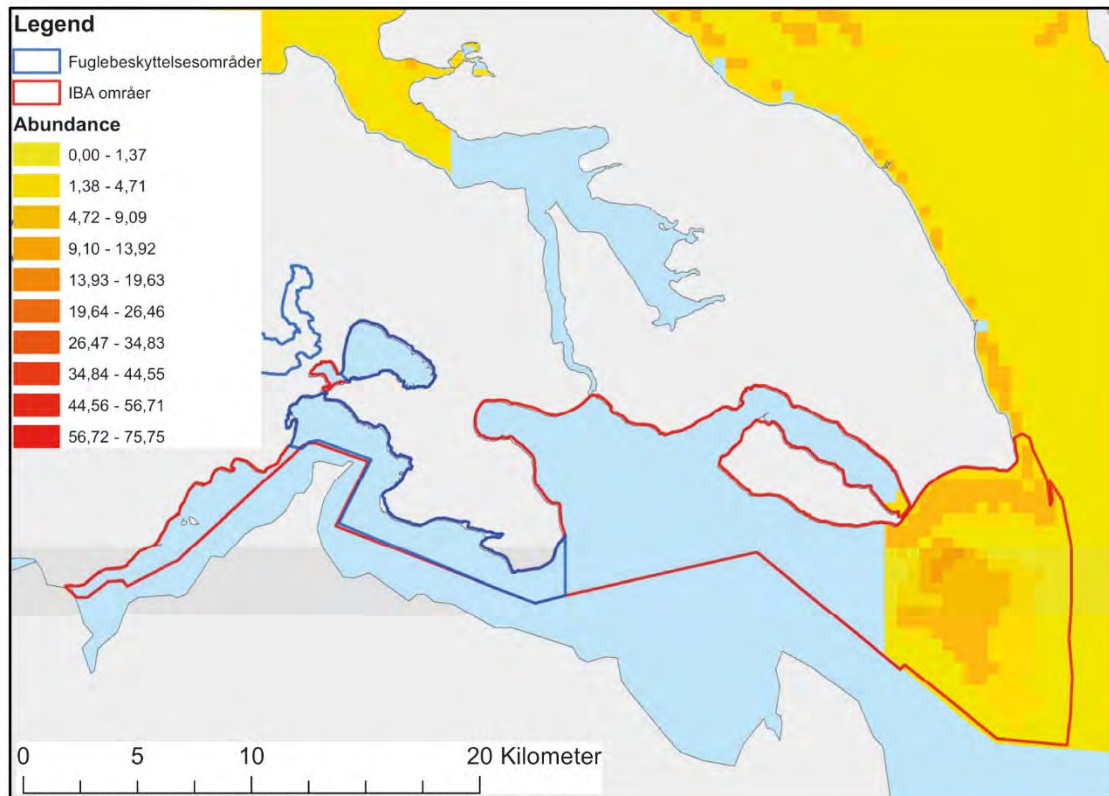
Navnlig ederfugl forekommer i området i høje antal. Ved optællingen af vandfugle ved midvinter 2004 blev der modelleret et antal på 11.216 fugle på Bredegrund i den østligste del af IBA'et (Figur 3). Desuden blev der ved totaloptællinger samme vinter i den resterende del af fjorden optalt 4.726 ederfugle. Således blev der estimeret samlet 15.942 ederfugle i IBA nr. 64.

Figur 3. Den modellerede fordeling af beregnede 11.216 ederfugle i IBA nr. 64 ved midvinter optælling af vandfugle i 2004.

Ved optællingen af vandfugle ved midvinter 2008 blev der modelleret et antal på 9.287 fugle på Bredegrund i den østligste del af IBA'et, en fordeling der minder om fordelingen fra den modellerede fordeling fra midvintertællingen i 2004. Desuden blev der i vinteren 2008 optalt 4.331 ederfugle ved totaloptællinger i den resterende del af fjorden. Således blev der i vinteren 2008 estimeret et antal på 13.618 ederfugle i IBA nr. 64.

Ved optællingen af vandfugle ved midvinter i 2008 blev der på Bredegrund i IBA'ets østlige del beregnet et samlet antal på 1.104 sortænder (Figur 4).

Figur 4. Den modellerede fordeling af beregnede 1.104 sortænder i IBA nr. 64 ved midvinteroptælling af vandfugle i 2008.

Opdateret datagrundlag (2019)

Dele af IBA-området er optalt næsten årligt i forbindelse med de reducerede midvinteroptællinger, og der er desuden foretaget en fuldstændig optælling af fældefugle i 2018. De reducerede optællinger har typisk kun dækket dele af IBA nr.64 (ofte kun Hørup Hav), men i vinteren 2019 blev der foretaget en totaltælling fra land af hele Fuglebeskyttelsesområde nr. 64 og Hørup Hav.

En gennemgang af optællingsresultater for perioden fra 2004 til 2017 i Fuglebeskyttelsesområde 64 kan findes i Clausen m.fl. (2019).

Reducerede midvinteroptællinger

I forbindelse med de reducerede optællinger af vandfugle ved midvinter er der gennemført en række optællinger i området (Tabel 3), fælles for dem alle er dog, at de ikke har dækket hele området, specielt ikke den marine del.

Tabel 3. Optællinger foretaget inden for IBA nr. 64 i forbindelse med reducerede midvintertællinger i perioden 2014-2018. I 2016 blev der gennemført totale optællinger i området.

Art	2018			2017	2015	2014	
	Nybøl Nor	Sønderborg Sund	Hørup Hav	Hørup Hav	Hørup Hav	Hørup Hav	Syd for Als*
Lille lappedykker	70	0	0	0	0	0	0
Toppet lappedykker	49	0	0	37	0	5	0
Skarv	59	0	0	0	3	0	0
Fiskehejre	20	0	0	8	0	0	0
Knopsvane	102	0	57	184	87	193	0
Grågås	12	0	0	0	0	0	0
Gråand	77	0	48	155	57	0	0
Pibeand	0	0	157	75	36	0	0
Taffeland	1	0	0	0	0	0	0
Troldand	262	0	0	0	0	0	0
Hvinand	232	0	37	250	132	166	58
Ederfugl	0	2500	37	0	0	776	258
Sortand	0	150	0	0	0	0	13
Stor skallesluger	19	0	0	0	9	36	0
Toppet skallesluger	3	0	0	21	14	17	0
Blishøne	1071	0	0	0	34	23	0
Hvidklire	1	0	0	0	0	0	0
Havørn	1	0	0	0	0	0	0

*Ikke en totaloptælling

På den reducerede midvinter i 2019 blev der foretaget en totaltælling af Fuglebeskyttelsesområde nr. 64 fra land i både den marine del af området i Flensborg Fjord og i Nybøl Nor (Tabel 4). Der foreligger ikke data fra den resterende del af IBA NR. 64.

Tabel 4. Totale antal fugle optalt i Fuglebeskyttelsesområde nr. 64 på den reducerede midvintertælling i 2019.

Artsnavn	Flensborg Fjord	Nybøl Nor	Sum
Toppet lappedykker	49	3	52
Lille lappedykker	49	38	87
Skarv	287	103	390
Fiskehejre	0	6	6
Knopsvane	106	97	203
Sangsvane	8	0	8
Grågås	102	0	102
Knarand	2	8	10
Gråand	193	48	241
Taffeland	2	0	2
Troldand	0	42	42
Bjergand	0	4	4
Hvinand	335	45	380
Ederfugl	8394	0	8394
Havlit	1	0	1
Sortand	91	0	91
Toppet skallesluger	50	18	68
Stor skallesluger	26	3	29
Blishøne	19	890	909

Landsdækkende midvinteroptællinger

Data fra de landsdækkende optællinger gennemført ved midvinter i området i 2016 præsenteres herunder. Data er ikke modelleret, og antal angivet under kategorien "Transekt" angiver udelukkende antallet af observerede individer.

Tabel 5. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 64 ved en optælling af vandfugle i området i vinteren 2016. Der sondres imellem fugle talt fra land (Land; Nybøl Nor og Hørup Hav), ved totaltælling fra fly (Total; indre dele af IBA'et) og transekttælling fra fly (Transekt; ydre dele af IBA'et). Bemærk at det angivne antal for data fra transekttællinger udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Land	Total	Transekt
Rødstrubet lom		2	
Lille lappedykker	16		
Toppet lappedykker	22	2	
Skarv	5	132	
Fiskehejre	3	1	
Knopsvane	51	65	
Sangsvane		355	1
Grågås	700	9	
Gravand		8	
Gråand	38	586	
Pibeand		318	
Troldand	800	195	
Bjergand			80
Hvinand	30	761	
Havlit		5	12
Ederfugl		5385	1393
Sortand		9	210
Fløjlsand		4	
Lille skallesluger	1		
Stor skallesluger	19	27	
Toppet skallesluger	7	238	13
Blishøne	1170	58	
Sølvmåge			65
Svartbag			1
Alk		3	6

Landsdækkende fældefugletællinger

Der er foretaget to fældefugletællinger i henholdsvis 2012 og 2018. Der blev ikke registreret større forekomster af nogle arter vandfugle på nogle af de to optællinger.

Andre/eksterne data

DOFbasen har adskillige registreringer af store forekomster af ederfugl (der overstiger internationale 1 %-bestandskriterier) og større antal af sortand fra IBA nr. 64 fra perioden 2000-2019 (www.dofbasen.dk).

Tyskland

Området syd for IBA nr. 64 er beliggende i Tyskland og er her udpeget som fuglebeskyttelsesområde *Flensburger Förde* (Nr. 1123-491) og IBA nr. DE004 Flensburger Innen- und Aussenförde. Fuglebeskyttelsesområdet har *særlig betydning* for rastende ederfugle og bjergænder, men området er også betydende for sangsvane, som dog primært forekommer på land (<http://www.umweltdaten.landsh.de/public/natura/pdf/erhaltungsziele/DE-1123-491.pdf>). Triggers for IBA nr. DE004 er ederfugl, trolldand og bjergand (Tabel 6).

Tabel 6. Fuglearter og deres respektive antal estimeret i IBA nr. DE004 (BirdLife International 2019).

Art	Sæson	Årstal for estimat	Antal
Ederfugl	Vinter	1987-1996	32.000
Trolldand	Vinter	1977-1986	10.000
Bjergand	Vinter	1996-1997	8.000

Opdateret vurdering (2019)

Det vurderes, at forekomsten af ederfugle i den del af IBA nr. 64, der ligger udenfor Fuglebeskyttelsesområde nr. 64, kan begrunde en udvidelse af Fuglebeskyttelsesområdet ud fra internationale bestandskriterier.

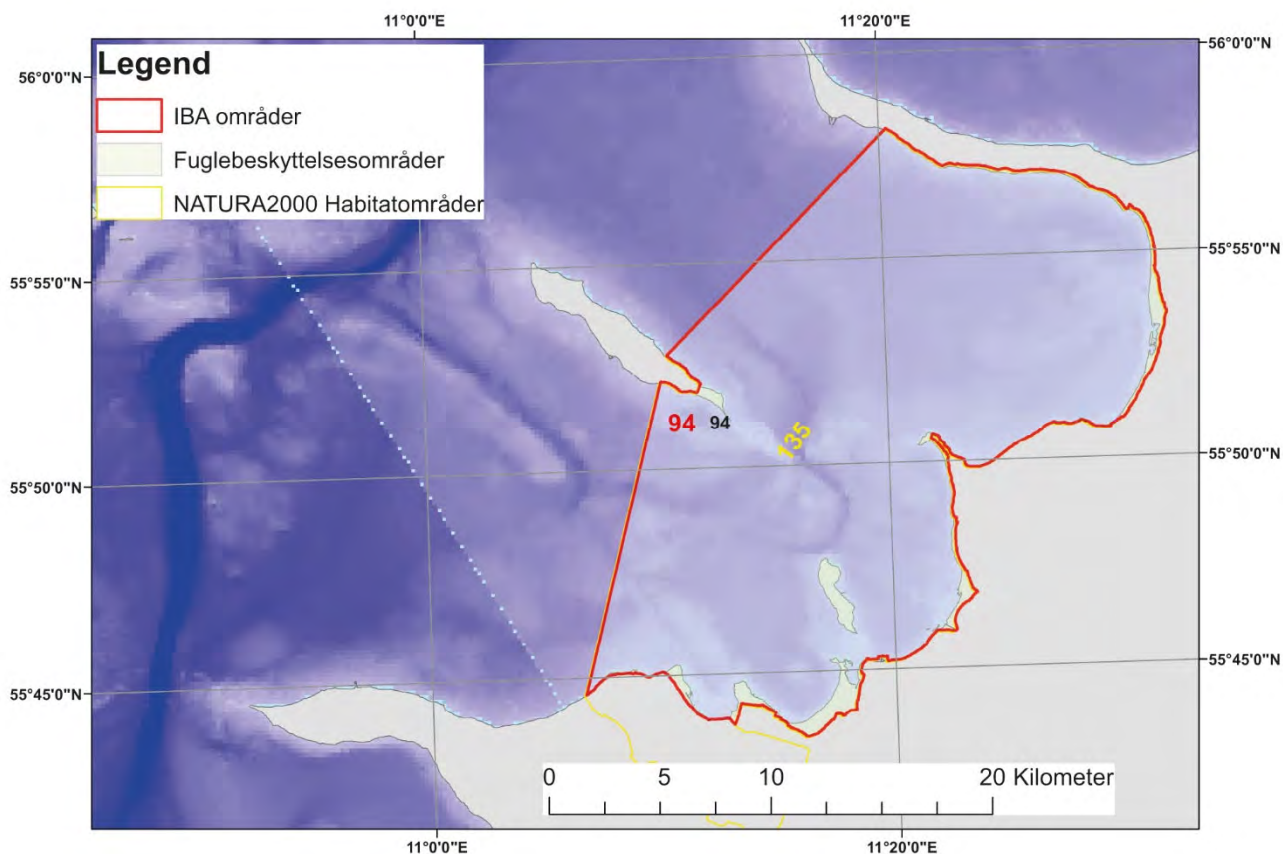
På de landsdækkende midvintertællinger er der registreret store antal af ederfugle på Bredegrund, der dog ikke overstiger 1 % af flywaybestanden, men overstiger det nationale 2 %-kriterie. Det må dog formodes at fuglene flytter noget rundt i området og at det er meget sandsynligt, at antallene overstiger 1 % af flywaybestanden årligt. Der foreligger mange registreringer af store antal af ederfugle i DOFbasen fra den østlige del af IBA nr. 64 og således udenfor Fuglebeskyttelsesområde nr. 64.

Som pointeret af Clausen m.fl. (2019) skal man i den forbindelse være opmærksom på, at området i NOVANA-programmet næppe optælles på optimale tidspunkter i forhold til ederfugls forekomst i området, idet det noteres (citater): *"Laursen m.fl. (1997) fremhæver et område syd for Als, som værende af international betydning for ederfugl, men området ligger øst for fuglebeskyttelsesområde nr. 64. Der er dog eksempler på forekomst af større flokke af ederfugl fra den ydre del af Flensborg Fjord ved Kragesand og Brunsnæs, dvs. indenfor fuglebeskyttelsesområdet. Bedømt ud fra kortmaterialet i Laursen m.fl. (1997) forekommer de største antal i området i forårsperioden, en årstid hvor lokaliteten ikke overvåges i NOVANA-programmet"*.

Selv om antallet af sortand, fløjlsand og havlit næppe vil kunne kvalificere til et beskyttelsesområde, så ville en udvidelse øge den procentvise andel af disse arter, der findes indenfor grænserne af Fuglebeskyttelsesområder i de danske farvande.

IBA nr. 94, Sejerøbugt og Nekselø

Den geografiske udstrækning af dette IBA dækker et areal på 404,7 km² og omfatter primært det marine område i den østlige del af Sejerøbugten. IBA nr. 94 er identisk med Fuglebeskyttelsesområde nr. 94 og er i sin helhed del af NATURA 2000-område nr. 135. (Figur 5).

Figur 5. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 94, "Sejerøbugt og Nekselø". Udvalgte Fuglebeskyttelsesområder og NATURA 2000-områder i og omkring IBA'et er indikeret. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivne marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 94 fremgår af Tabel 7.

Tabel 7. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 94, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for IBA-kvalifikation/					
	EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Bjergand	4.000	1.000	4.000	500	2.000	245 ^a
Ederfugl	37.000	15.000	37.000	46.900	4.000	7.000 ^a
Sortand	15.000	5.000	15.000	78.400	2.000	10.300
Fløjlsand	12.000	700	12.000	15.600	3.000	2.250

^a) Inkl. 2013(-2014).

Datagrundlag (2016)

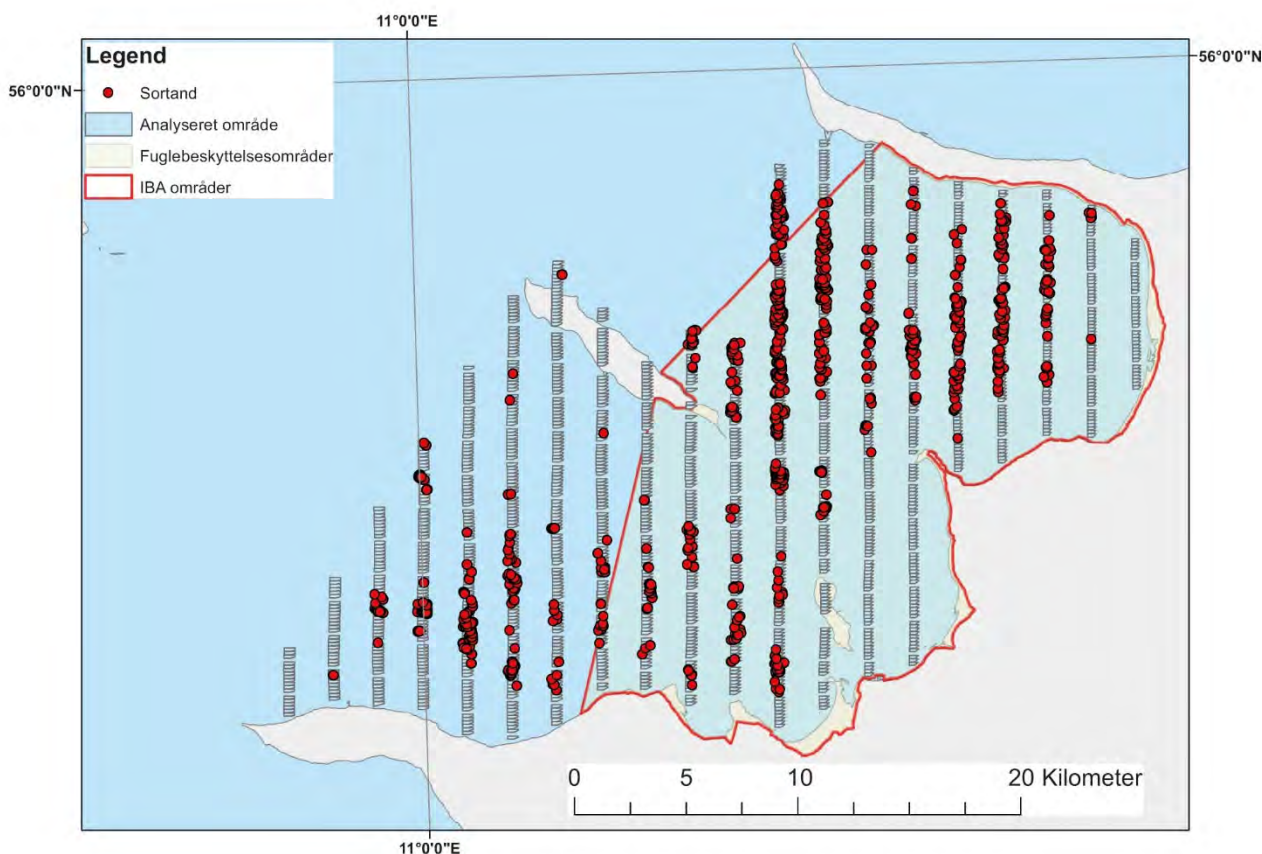
Dette område blev optalt i forbindelse med NOVANA-programmets optællinger af vandfugle ved midvinter 2004, 2008 og 2016 samt ved optællinger af fældende fugle i 2006 og 2012.

Desuden er området optalt i relation til planlægningen af en mulig havvindmøllepark i Sejerøbugten (Zydelis & Heinänen 2014A). Disse data er ikke inddraget i nærværende vurdering.

Endelig blev Sejerøbugten undersøgt for fordelingen af fældende vandfugle i somrene 2014 og 2015. Disse optællinger blev gennemført ved hjælp af digitale orthofotos. Data fra disse tællinger er for indeværende kun delvist tilgængelige for nærværende vurdering.

Idet området for IBA nr. 94 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 94 er identiske, er der kun præsenteret udvalgte data. Det drejer sig om data for fordelinger af fældende sorttænder i et område nord for Røsnæs og uden for det eksisterende Fuglebeskyttelsesområde samt om antallet af gråstrubet lappedykker i Fuglebeskyttelsesområdet.

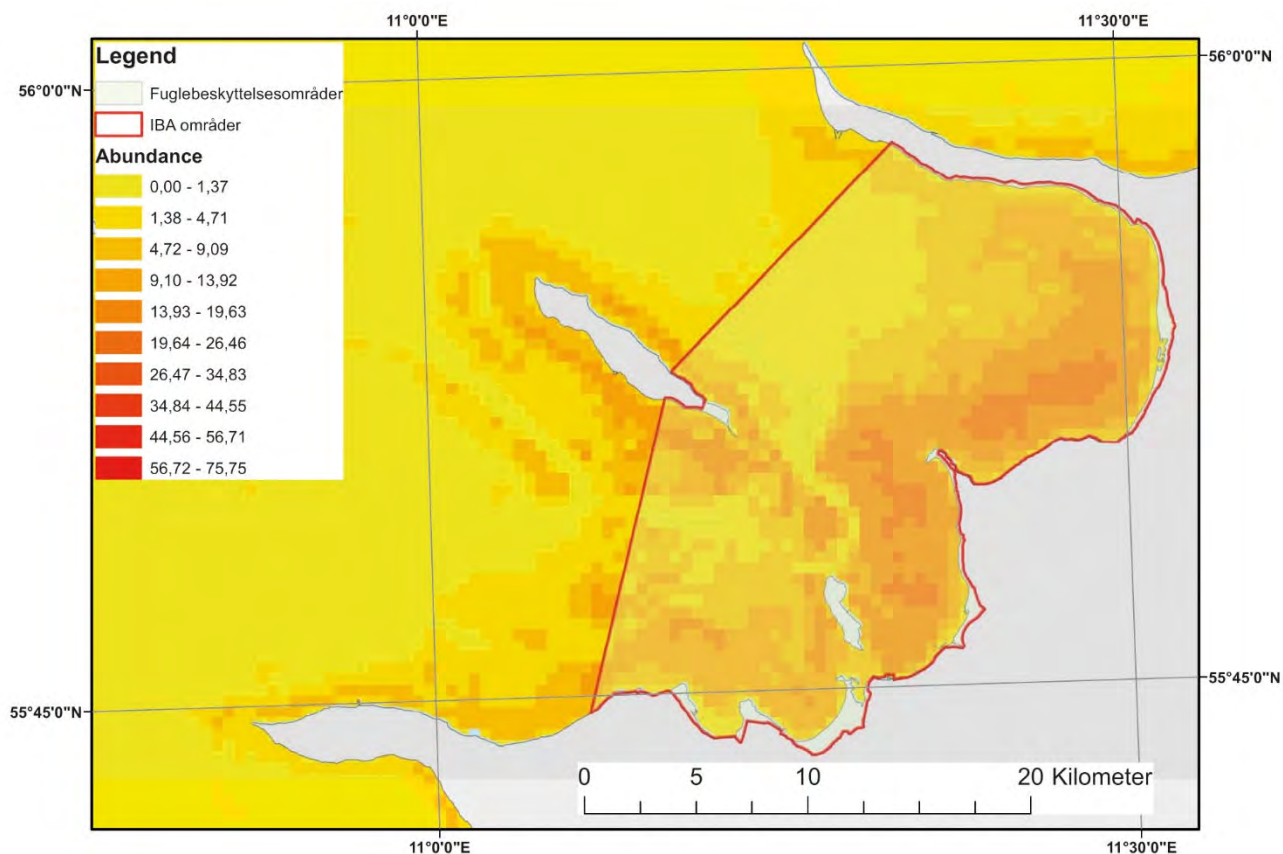
Ved en optælling af vandfugle i sommeren 2014 vha. digitale orthofotos blev der registreret i alt 2.882 sorttænder inden for billeder repræsenterende et areal på i alt 91,78 km². De fleste af disse (71 %) blev set inden for afgrænsningen af IBA nr. 94 (Figur 6). Det vurderes at et antal på over 15.500 fugle forekommer inden for afgrænsningen af IBA nr. 94, beregnet ud fra gennemsnitstæthed for de undersøgte områder inden for IBA'ets område.

Figur 6. Fordelingen af i alt 2.882 sorttænder i Sejerøbugten ved en optælling vha. digitale orthofotos i september 2014. Arealet for de analyserede billeder samt IBA'ets og Fuglebeskyttelsesområdets afgrænsning er indikeret.

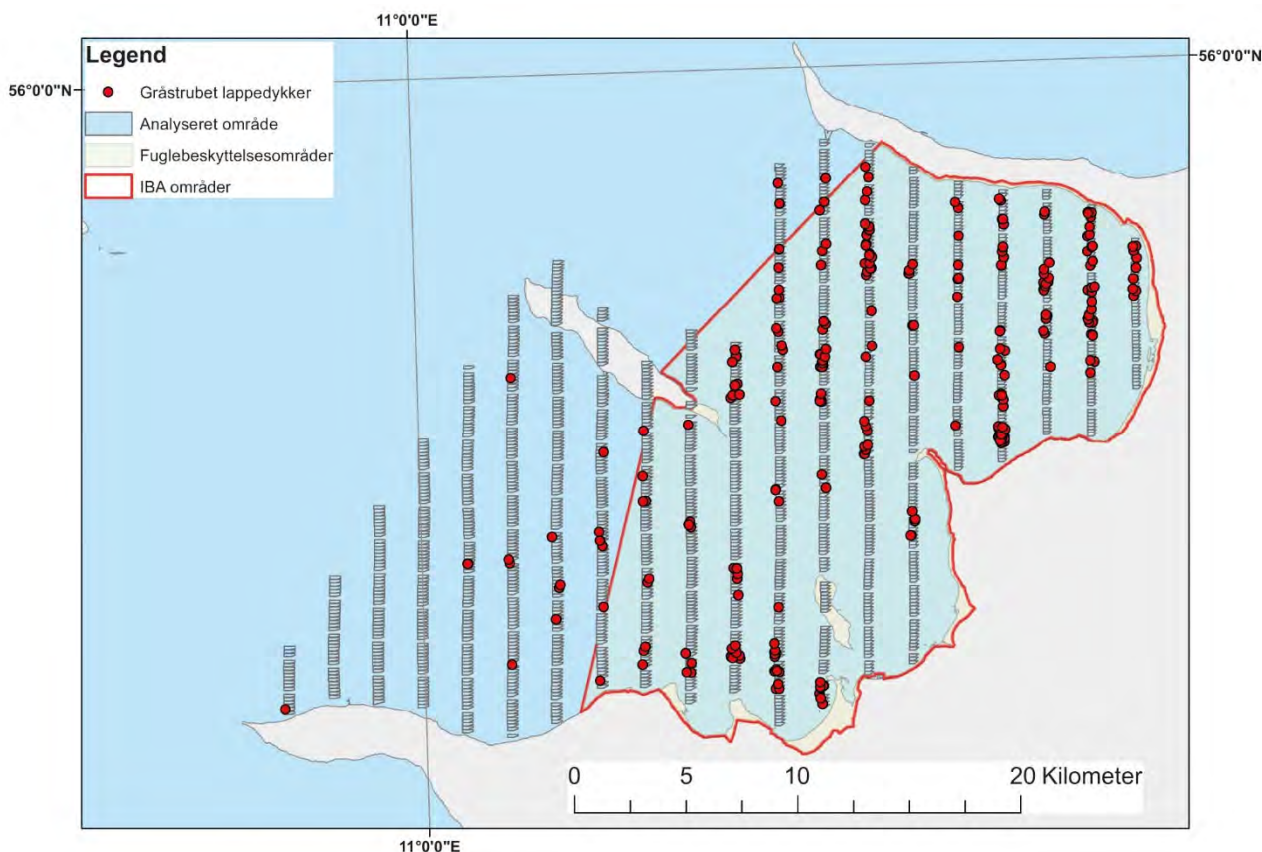
Det vurderes, at de fældende, og derfor ikke flyvedygtige, sortænder i overvejende grad befinder sig i den sydlige del af undersøgelsesområdet for denne optælling, mens de fleste af de sortænder, der befandt sig i de nordligere dele, var flyvedygtige.

Modellerede tætheder og fordelinger af sortand er beregnet fra tællinger foretaget i midvinteren 2008. Inden for afgrænsningen af IBA nr. 94 blev der estimeret et totalt antal på 15.517 sortænder, flest i den sydlige og østlige del af området (Figur 7).

Figur 7. Den modellerede fordeling af beregnede 15.517 sortænder i IBA nr. 94 ved midvinteroptælling af vandfugle i 2008.

Gråstrubet lappedykker forekom talrigt i undersøgelsesområdet ved en optælling foretaget vha. digitale orthofotos i september 2014. Hér blev der registreret i alt 397 gråstrubede lappedykkere på billeder repræsenterende et areal på 91,78 km². 92 % af fuglene befandt sig inden for afgrænsningen af IBA nr. 94 (Figur 8), hvor antallet af tilstedeværende gråstrubede lappedykkere blev beregnet til i alt 2.789 individer (Petersen m.fl. 2015).

Figur 8. Fordelingen af i alt 397 gråstrubede lappedykkere i Sejerøbugten ved en optælling vha. digitale orthofotos i september 2014. Arealet for de analyserede billeder samt IBA'ets og Fuglebeskyttelsesområdets afgrænsning er indikeret.

Opdateret datagrundlag (2019)

Lappedykkere er generelt svære at registrere og artsbestemme fra fly.

I 1989 og 1990 blev der estimeret henholdsvis 412 og 1160 fugle i Sejerøbugten (Laursen et al 1997 og Pihl 1995). Optællingen i 1990 blev specifikt foretaget med henblik på registrering af gråstrubet lappedykker, hvilket måske kan forklare det højere antal sammenlignet med 1989. Fuglene lå primært 2-8 km fra kysten og det vurderes at fuglene ikke ville kunne være registreret fra kysten. I begge år blev de største koncentrationer registreret i den nordlige del af Sejerøbugten. I forbindelse med en VVM-redegørelse vurderedes bestanden af lappedykkere i Sejerøbugten af udgøre op til 3860 fugle i januar måned med langt færre fugle registreret om sommeren (Žydelis & Heinänen 2014). Grundet arternes store lighed blev toppet- og gråstrubet lappedykker modelleret/estimeret samlet.

Der foreligger ikke tilnærmelsesvis så store tal i DOFbasen, hvilket underbygger formodningen, om at fuglene kun i nogen grad kan ses fra land. En søgning på de fem største observationer i DOFbasen fra perioden 2000-2019 viser, at gråstrubet lappedykkere forekommer i noget højere antal sammenlignet med toppet lappedykker.

Den nordvesteuropæiske flyway-bestand af gråstrubet lappedykker er vurderet til at være 37.000-55.000 fugle med 1 % værende 500 fugle (Wetlands International 2019). Selv med den usikkerhed der ligger i artsbestemmelsen, så er det meget sandsynligt, at gråstrubet lappedykker forekommer i antal > 1 % af flyway-bestanden i området.

IBA nr. 94 og Fuglebeskyttelsesområdet blev optalt vha. transektmålinger fra fly i vinteren 2016 og i sommeren 2018. Ved begge optællinger blev der observeret ederfugle, sorttænder og fløjsænder (Figur 9 og 10, Tabel 8 og 9). Flest sorttænder og fløjsænder i vinteren 2016. Der blev registreret få lappedykkere i området ved begge lejligheder.

Tabel 8. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 94 ved en optælling af vandfugle i området i vinteren 2016. Bemærk at det angivne antal udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Transekt
Rødstrubet lom	2
Gråstrubet lappedykker	5
Toppet lappedykker	1
Skarv	58
Knopsvane	9
Sangsvane	7
Grågås	5
Pibeand	72
Bjergand	8
Hvinand	85
Havlit	6
Ederfugl	563
Sortand	4415
Fløjsand	425
Toppet skallesluger	3
Stormmåge	1
Sølvmåge	46
Svartbag	6

Figur 9. Fordelingen af observerede ederfugle, sorttænder og fløjsænder i IBA nr. 94 ved en transektmåling af fugle fra fly i vinteren 2016. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer, og ikke er fladedækkende.

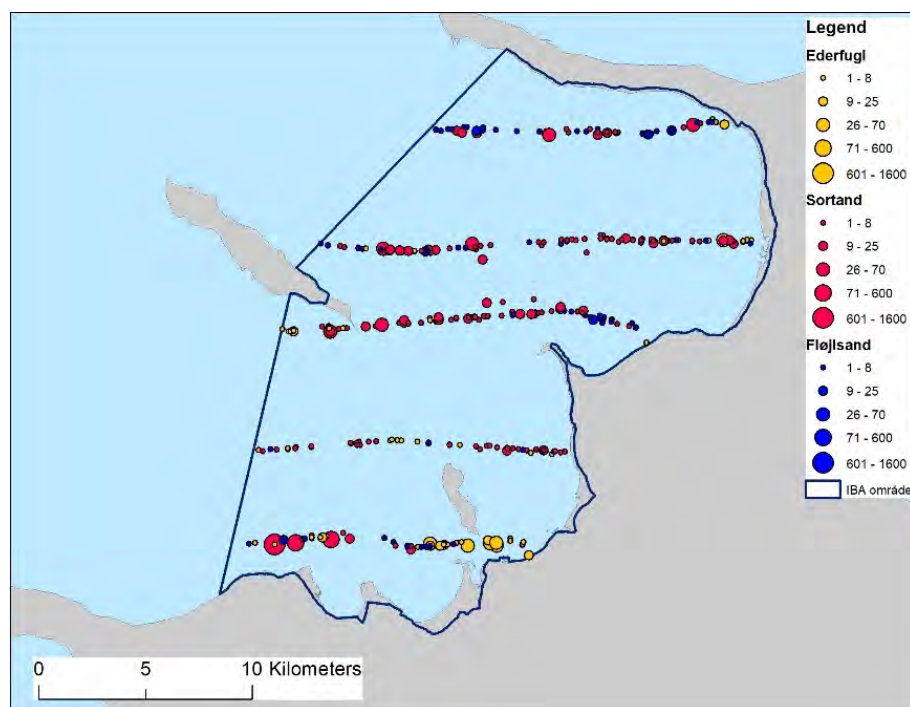
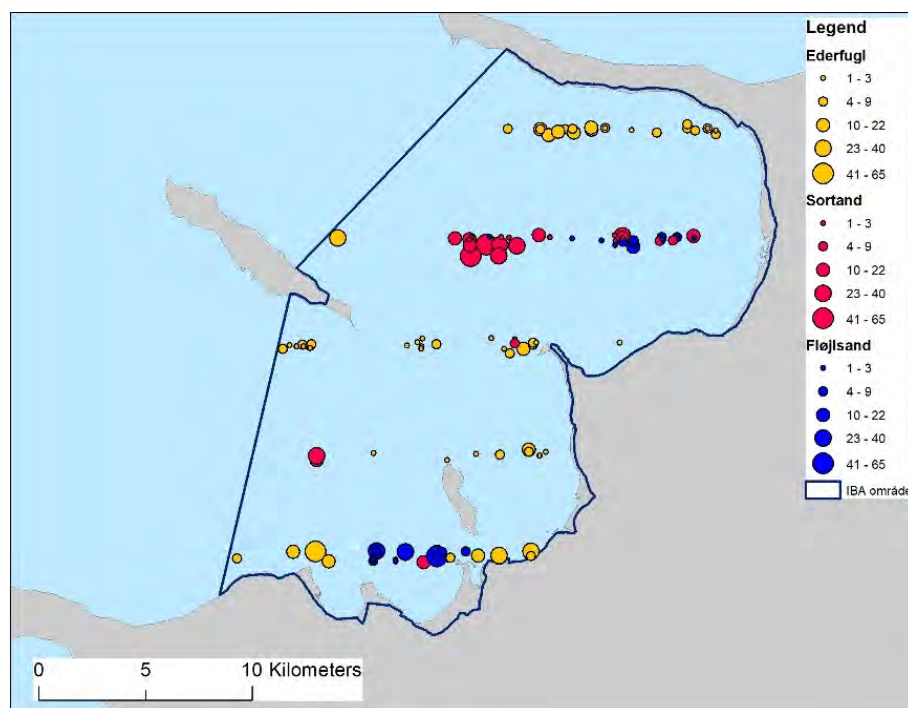

Table 9. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 94 ved en optælling af vandfugle i området i sommeren 2018. Bemærk at det angivne antal udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Transekt
Sortstrubet lom	3
Toppet lappedykker	3
Lappedykker sp.	5
Skarv	172
Knopsvane	56
Ederfugl	565
Sortand	475
Fløjsand	287
Toppet skallesluger	4
Lille regnspove	1
Mudderklire	7
Stormmåge	53
Sølvmåge	121
Svartbag	7
Hættemåge	133
Måge sp.	2
Hav/fjordterne	1

Figur 10. Fordelingen af observerede ederfugle, sortænder og fløjsænder i IBA nr. 94 ved en transektoptælling af fugle fra fly i sommeren 2018. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer, og er ikke fladedækkende.

En gennemgang af optællingsresultater for perioden fra 2004 til 2017 i Fuglebeskyttelsesområde 94 kan findes i Clausen m.fl. (2019).

Opdateret vurdering (2019)

Lappedykkere er generelt svære at registrere og artsbestemme fra fly. I 1989 og 1990 blev der estimeret henholdsvis 412 og 1160 fugle i Sejerøbugten (Laurson et al 1997 og Pihl 1995). Optællingen i 1990 blev specifikt foretaget med

henblik på registrering af gråstrubet lappedykker, hvilket måske kan forklare det højere antal sammenlignet med 1989. Fuglene lå primært 2-8 km fra kysten og det vurderes at fuglene ikke ville kunne være registreret fra kysten. I begge år blev de største koncentrationer registreret i den nordlige del af Sejerøbugten. I forbindelse med en VVM-redegørelse vurderedes bestanden af lappedykkere i Sejerøbugten af udgøre op til 3860 fugle i januar måned med langt færre fugle registreret om sommeren (Žydalis & Heinänen 2014). Grundet arternes store lighed blev toppet- og gråstrubet lappedykker modelleret/estimeret samlet.

Der foreligger ikke tilnærmelsesvis så store tal i DOFbasen, hvilket underbygger formodningen, om at fuglene kun i nogen grad kan ses fra land. En søgning på de fem største observationer i DOFbasen fra perioden 2000-2019 viser at gråstrubet lappedykker forekommer i noget højere antal sammenlignet med toppet lappedykker.

Fra optællingen af fugle i Sejerøbugten ved hjælp af digitale orthofotos i september 2014 blev der beregnet i alt 2.789 gråstrubede lappedykkere indenfor afgrænsningen af IBA nr. 94.

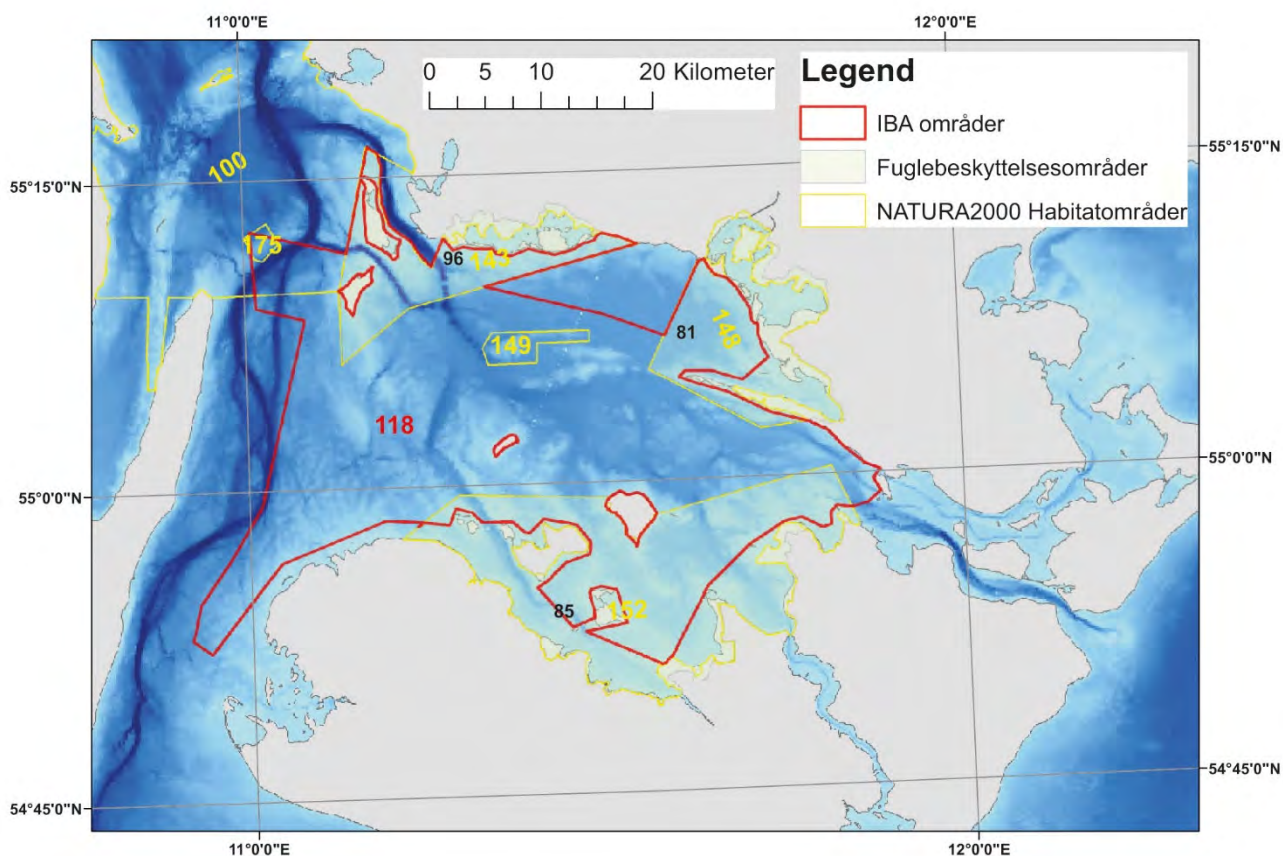
Det vurderes på ovennævnte baggrund, at der er grundlag for at tilføje gråstrubet lappedykker til udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 94. Udpegningen vil da kunne ske efter kriterium F4 med en internationalt betydende forekomst mellem 2 og 5 % af flyway-bestanden.

En eventuel udvidelse af Fuglebeskyttelsesområdet til at omfatte marine områder i den sydlige del af farvandet imellem Røsnæs og Sejerø ville inddrage en betydningsfuld lokalitet for fældende sorttænder. Fældende havdykænder er uflyvedygtige i omkring tre uger, mens de fælder deres svingfjer. I netop den periode er de ekstraordinært følsomme overfor menneskelige forstyrrelser. Fuglenes fældningsperiode strækker sig primært over juli og august måneder, et tidspunkt hvor niveauet af menneskelige aktiviteter i de indre danske farvande er meget højt. En overvejelse om at udvide Fuglebeskyttelsesområde nr. 94 til også at inkludere denne fældningsforekomst kan derfor være relevant. Se i øvrigt Petersen et al. (2017).

En eventuel udvidelse af Fuglebeskyttelsesområdet i den sydlige del af Sejerøbugten vil kun i begrænset omfang omfatte flere gråstrubede lappedykkere, idet koncentrationen af denne art findes i den nordlige og østlige del af Fuglebeskyttelsesområdet.

IBA nr. 118, Smålandsfarvandet

Den geografiske udstrækning af dette IBA dækker et areal på 1.231 km² kun omfattende marine arealer. Det omfatter dele af Fuglebeskyttelsesområderne 81, 85 og 96. IBA nr. 118 rummer NATURA 2000 Habitatområde nr. 149 i sin helhed, og omfatter desuden dele af NATURA 2000-områderne 100, 143, 148, 149, 152 og 175 (Figur 11). Landarealerne på Agersø, Omø, Vejrø og Femø er ikke omfattet af IBA nr. 118.

Figur 11. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 118, "Smålandsfarvandet". Danske Fuglebeskyttelsesområder og NATURA 2000-områder indenfor IBA'et er indikeret. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivne marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 118 fremgår af Tabel 10.

Tabel 10. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 118, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for					
	IBA-kvalifikation/ EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Lommer	2.000-3.000	-	-	1.500	3.280	-
Gråstrubet lappedykker	Ikke relevant	-	-	250	316	-
Ederfugl	10.000	13.000	-	43.000	-	1.150 ^a
Fløjsand	3.000	3.500	-	1.700	6.370	310 ^{a,b}

a) Kun data for 1-2 år, b) Inkl. 2014.

Datagrundlag (2016)

Smålandsfarvandet blev optalt i forbindelse med landsdækkende optællinger af vandfugle fra fly, først gennemført som totaltællinger i perioden fra 1987 til 1989, siden som del af NOVANA-overvågningsprogrammet i form af transektoptællinger i vintrene 2004, 2008 og 2013 samt somrene 2006 og 2012. Data fra optællinger ved midvinter 2016 er endnu ikke analyseret for dette område.

Desuden blev der i området omkring Omø Stålgrunde gennemført i alt ni optællinger fra fly samt syv optællinger fra skib i relation til planer om en havvindmøllepark på stedet. Optællingerne fra skib blev rekvireret af DMU fra Ornis Consult A/S. Data fra optællingerne indgår i nærværende vurdering, hvor dog en af de syv optællinger fra skib var ufuldstændig og derfor er udeladt i datapræsentationen.

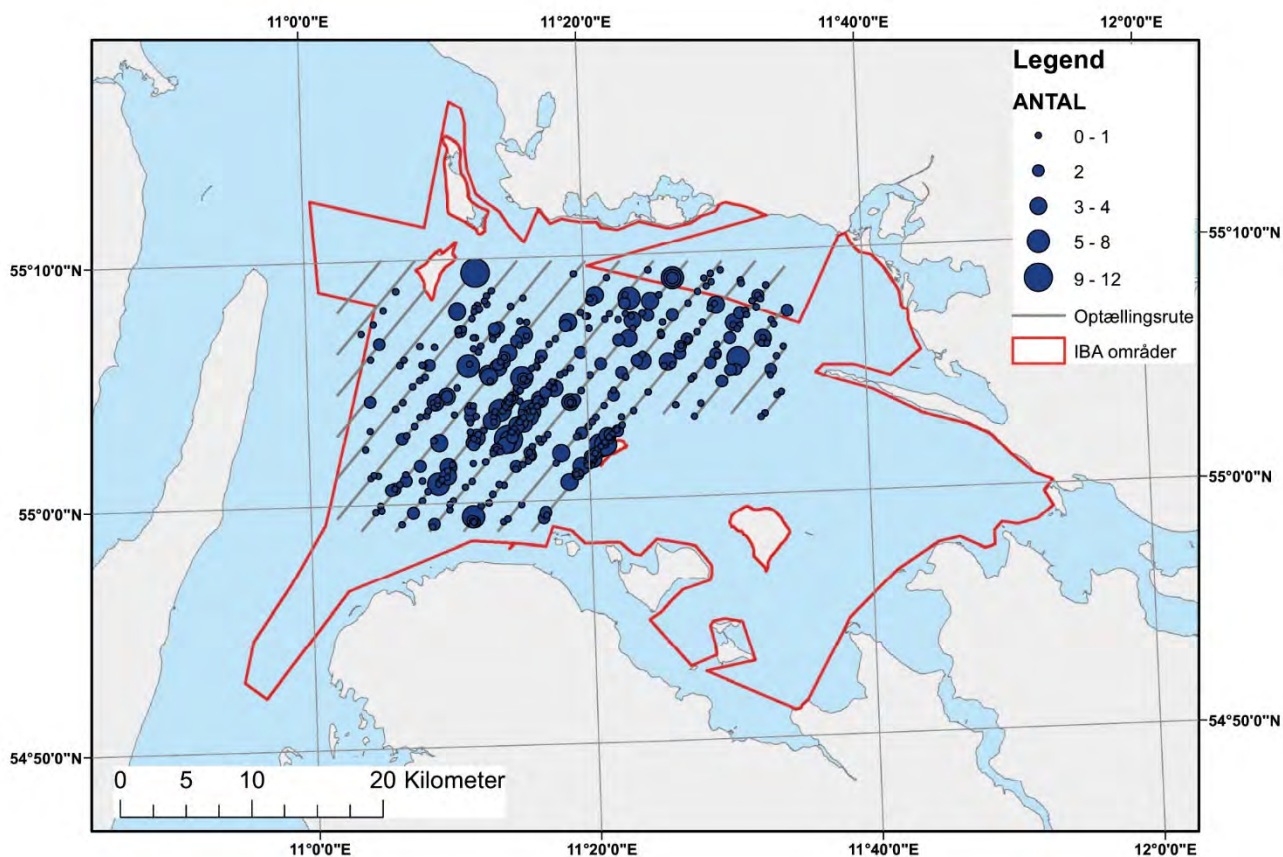
Desuden er der fra 2014 til 2015 gennemført et antal optællinger fra fly i området, foretaget i relation til yderligere planer om etablering af havvindmøller i området (Zydelis & Heinänen 2014B). Disse data er ikke del af denne vurdering.

Ved totaltællinger fra fly i perioden fra 1987 til 1989 var ederfugl den hyppigst forekommende art, med lejlighedsvis høje antal sortænder og fløjlsænder (Tabel 11). Gråstrubet lappedykker, som er vanskelig at optælle fra fly med menneskelige observatører, blev registreret fåtalligt.

Tabel 11. Det totale antal af udvalgte arter, optalt under landsdækkende optællinger af fugle fra fly i 1987 til 1989 i et område der tilnærmelsesvist dækker optællingsområdet for havvindmølle undersøgelsen. (Petersen og Clausager, 2000).

Art	Jan/Feb	Aug	Okt/Nov	Jan/Feb	Mar/Apr	Aug	Okt/Nov	Jan/Feb	Mar/Apr	Okt/Nov
	1987	1987	1987	1988	1988	1988	1988	1989	1989	1989
Lom sp.				13	13		1		9	
Gråstrubet lappedykker				2	3			2	3	48
Havlit	127		65	113	77		14	174	150	
Ederfugl	17.316	8.978	10.620	5.527	4.560	3.839	18.335	2.486	1.039	3.928
Sortand	1.602	150	617	424	158	297	685	106	356	
Fløjlsand	2.010	135	10	34	259		386	344	349	208
Alk/lomvie				6	1		3			

Ved transektbaserede optællinger af fugle fra fly i 1999 og 2000 var ederfugl den hyppigst forekommende art, med op til godt 14.000 individer optalt ved en optælling den 9. februar 1999 som det højest registrerede antal (Tabel 21). Også sortand og fløjlsand forekom lejlighedsvis i høje antal. Der blev registreret i alt 658 gråstrubede lappedykkere ved de syv optællinger, flest den 11. november 1999, hvor 361 individer blev observeret. De gråstrubede lappedykkere var koncentreret i den centrale del af undersøgelsesområdet (Figur 12). Der blev registreret i alt 194 lommer ved de ni optællinger, flest i december 1999, hvor 51 lommer blev observeret (Tabel 12).

Figur 12. Fordelingen af 658 observerede gråstrubede lappedykkere, registreret ved i alt ni optællinger af fugle fra fly i Smålandsfarvandet i perioden fra februar 1999 til februar 2000. Optællingsruten og afgrænsningen af IBA nr. 118 er indikeret.

Det skal bemærkes, at de nævnte værdier er det observerede antal, og ikke et beregnet totalt antal i området. Idet der var tale om transektmålinger, vil et beregnet antal være betydeligt højere end det faktisk observerede antal. Rationen imellem det observerede antal og beregnede totale antal afhænger af, hvor let observerbar arten er og af optællingsforholdene. Ved observationer af små arter som f.eks. gråstrubet lappedykker forventes rationen at være mindst 4 ved transekter lagt med 2 kilometers indbyrdes afstand (jf. at de meget lettere observerbare havlitter har en ratio på godt 4 ved transektmålingerne med samme transektinterval i IBA nr. 83, omtalt i Petersen m.fl. in prep.). Det skønnes derfor, at der har været over 1.400 gråstrubede lappedykkere i området ved optællingen i november 1999.

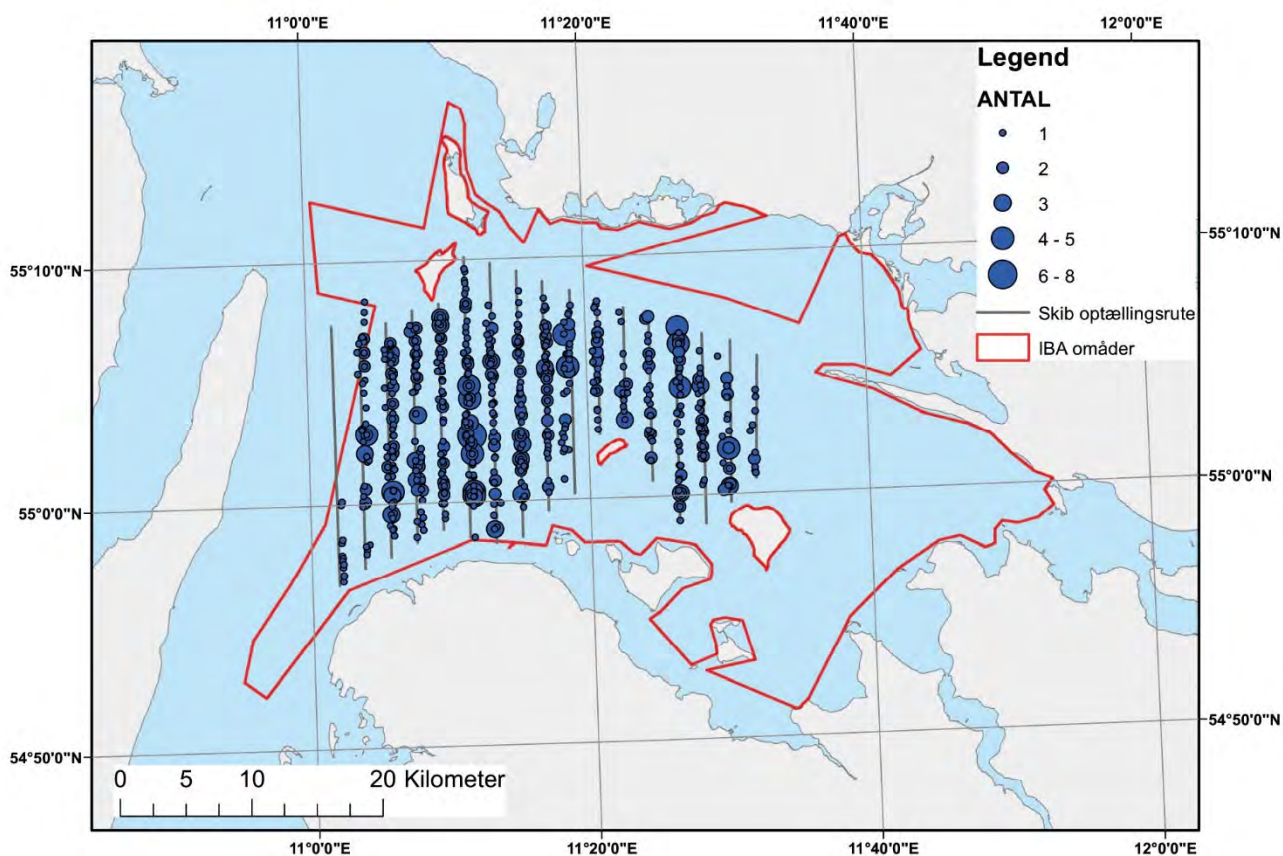
Tabel 12. Antal observerede fugle for udvalgte arter ved 9 optællinger fra fly på Omø Stålgrunde i 1999 og 2000 (efter Petersen & Clausager 2000).

Art	Total	2 sep	11 mar	2 sep	11 nov	16 dec	14 feb	12 mar	18 apr
		1999	1999	1999	1999	1999	2000	2000	2000
Lom sp.	194	50	40		36	51	13	1	3
Rødstrubet lom	2							2	
Gråstrubet lappedykker	658	30	9	19	361	188	49	2	
Toppet lappedykker	19	11	4		2	1	1		
Lappedykker sp.	18	11	7						
Skarv	273	12	20	69	19	7	11	28	107
Knopsvane	51		2	32				5	12
Sangsvane	13					13			
Knortegås	43		12					15	16
Canadagås	26				2	18			6
Gravand	18							8	10
Gråand	149				29	118		2	
Troldand	9					9			
Bjergand	12					12			
Hvinand	30					27	1	1	1
Havlit	673	198	129		41	94	112	39	60
Ederfugl	59.480	14.312	5.528	4.199	13.824	10.832	6.202	3.952	631
Sortand	4.274	984	431	376	88	163	231	690	1.311
Fløjsand	1.426	97	565	20	45	14	19	89	577
Dykand sp.	154	154							
Stor skallesluger	1							1	
Toppet skallesluger	1.318	83	40		1.082	53	43		17
Brushane	2			2					
Stormmåge	14		2		3	3		3	3
Sølvmåge	1.091	155	154	13	176	244	152	108	89
Svartbag	119	20	28	8	14	21	5	12	11
Hættemåge	18			2		10	1	5	
Dværghmåge	1							1	
Måge sp.	1				1				
Havterne	16			9					7
Alk/lomvie	18				6	9	3		
Tejst	1				1				

Ved seks optællinger af fugle fra skib på Omø Stålgrunde i 1999 og 2000 blev ederfugle registreret som den hyppigste forekommende art, men også sortand, fløjsand og havlit forekom i høje antal. Største antal ederfugle var 4.816 fugle, optalt i december 1999. Sortand og fløjsand blev registreret i højeste antal, hhv. 2.328 og 804 individer, i februar 1999. Lommer og gråstrubede lappedykkere blev registreret i høje antal. Flest lommer blev registreret i februar 1999, hvor 89 fugle blev optalt. Det højeste antal registrerede gråstrubede lappedykkere var 326 fugle, optalt i januar 2000 (Tabel 13, Figur 13).

Tabel 13. Antal observerede fugle for udvalgte arter ved 6 optællinger fra skib på Omø Stålgrunde i 1999 og 2000 (efter Petersen & Clausager 2000).

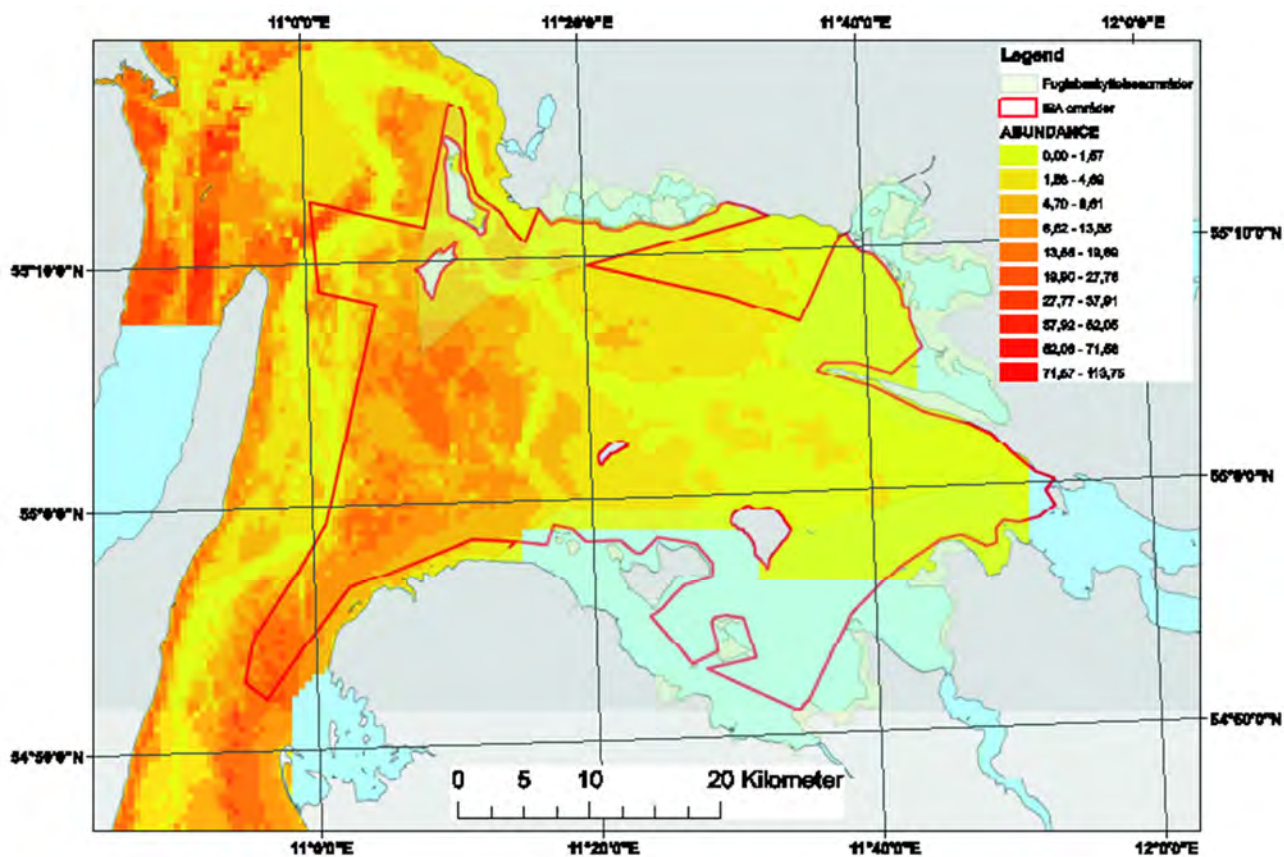
Art	Februar 1999	Marts 1999	August 1999	December 1999	Januar 2000	Februar 2000	
Lom sp.		89	56		45	56	33
Rødstrubet lom					3		
Sortstrubet lom		3			6	11	10
Gråstrubet lappedykker	205	75	174	162	326	92	
Toppet lappedykker		1			1	2	
Mallebuk					2		
Skarv	68	48	210	73	75	19	
Bjergand					21		
Hvinand	1				3		
Havlit	636	444		471	571	323	
Ederfugl	3.545	1.548	672	4.816	4.777	1.883	
Sortand	2.328	1.059	103	199	300	484	
Fløjlsand	804	694	4	454	607	619	
Toppet skallesluger	325	130		363	232	110	

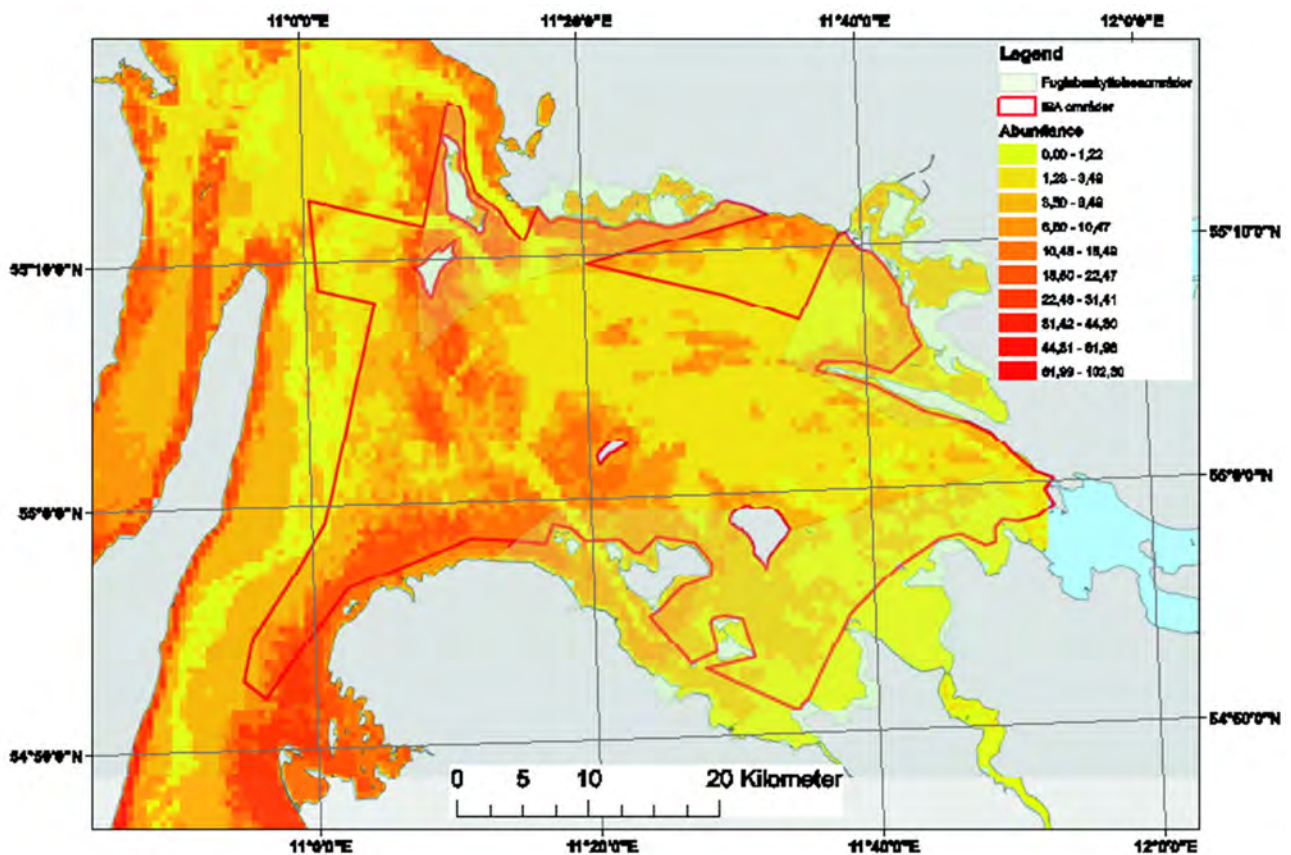
Figur 13. Fordelingen af 1.121 observerede gråstrubede lappedykkere, registreret ved i alt syv optællinger af fugle fra skib i Smålandsfarvandet i perioden fra februar 1999 til februar 2000. Optællingsruten og afgrænsningen af IBA nr. 118 er indikeret.

Ved optællinger af vandfugle ved midvinter i 2004 og 2008 blev der beregnet totale antal ederfugle for området indenfor og omkring IBA nr. 118. I vinteren 2004 blev der beregnet et samlet antal af 19.734 ederfugle indenfor IBA'ets afgrænsning. Af disse var 2.876 ederfugle samtidig indenfor et af områdets tre Fuglebeskyttelsesområder (Figur 14). Antallet og fordelingen af den tilsva-

rende modellering for vinteren 2008 gav et totalt antal af 27.593 ederfugle indenfor IBA'et. Af disse var i alt 9.809 ederfugle samtidig indenfor et af områdets tre Fuglebeskyttelsesområder (Figur 15).

Figur 14. Den modellerede fordeling af ederfugl i og omkring IBA nr. 118 fra midvinteren 2004. Indenfor IBA'et befandt sig et estimeret antal af 19.734 ederfugle. IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 15. Den modellerede fordeling af ederfugl i og omkring IBA nr. 118 fra midvinteren 2008. Indenfor IBA'et befandt sig et estimeret antal af 27.593 ederfugle. IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Opdateret datagrundlag (2019)

Siden fremsendelsen af rapporten i 2016 er der tilvejebragt data fra midvinteroptællinger i 2016 og fældefugleoptællinger i sommeren 2018. Desuden blev Smålandsfarvandet dækket ved en optælling af fældefugle den 26. august 2017 (Petersen & Nielsen 2017).

En gennemgang af optællingsresultater for perioden fra 2004 til 2017 i Fuglebeskyttelsesområderne 81, 85 og 96, der overlapper med IBA'et, kan findes i Clausen m.fl. (2019).

Ved midvinteroptællingen i 2016 blev området IBA nr. 118 dækket vha. både totaltællinger og transekt-tællinger fra fly.

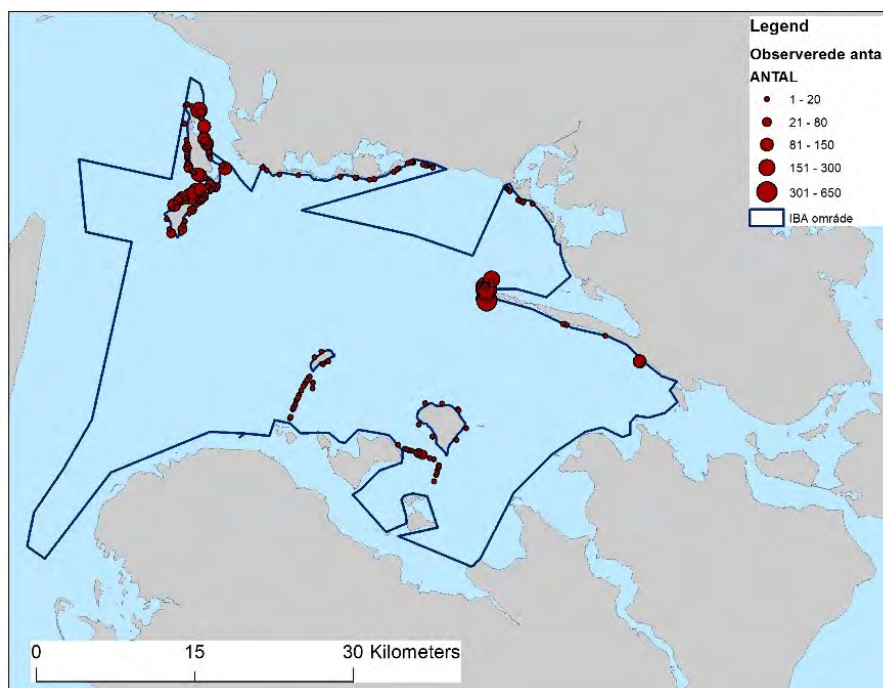
Fordelingen af de observerede ederfugle ved totaltællingen angives i Figur 16, og fordelingen af ederfugle, observeret ved transekt-tællinger, angives i Figur 17.

Ved optælling af området i vinteren 2016 blev der registreret flest knopsvaner, ederfugle og sorttænder (Tabel 14). Det vurderes at de 7516 ederfugle optalt ved transekt-tælling repræsenterer et samlet antal på ca. 50.000 individer.

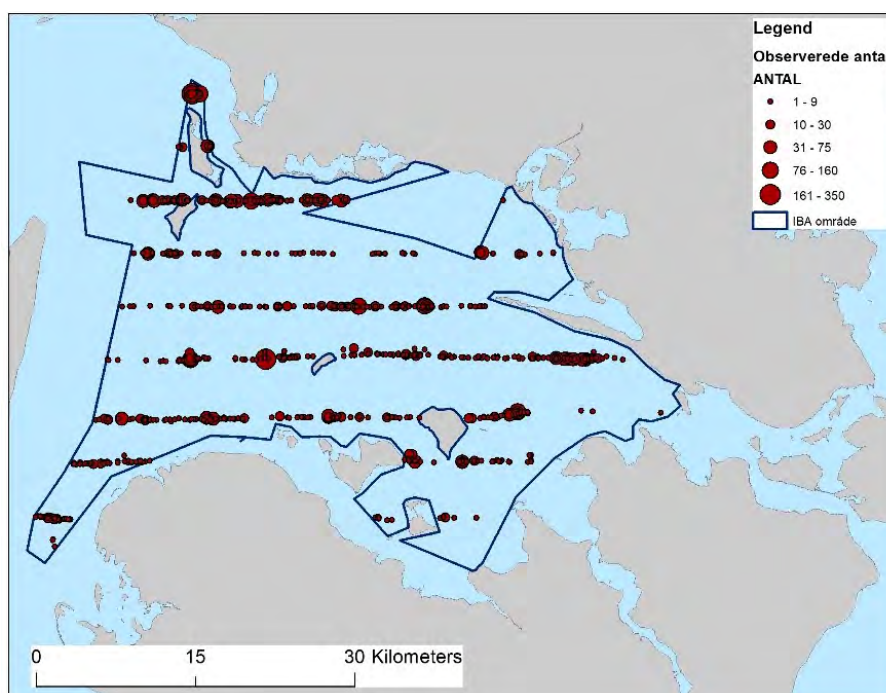
Table 14. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 118 ved en optælling af vandfugle i området i vinteren 2016. Der sondres imellem fugle talt ved totaltælling fra fly (Total; kystnære dele af IBA'et) og transektælling fra fly (Transekt; centrale mere åbne dele af IBA'et). Da der er geografisk overlap mellem flytællingsruterne i dele af området, kan antallene ikke summeres. Bemærk at det angivne antal for data fra transektællinger udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Total	Transekt
Lom sp.		1
Nordisk lappedykker		2
Gråstrubet lappedykker		21
Toppet lappedykker		22
Lappedykker sp.		1
Skarv	438	113
Svane sp.	330	
Knopsvane	1151	418
Sangsvane	75	
Grågås	154	40
Sædgås		18
Knortegås		17
Bramgås	1160	
Gravand		
Gråand	294	24
Pibeand	110	
Bjergand		6
Hvinand	175	111
Havlit		39
Ederfugl	7010	7516
Sortand	50	121
Fløjlsand	2	21
Stor skallesluger	63	35
Toppet skallesluger	83	172
Strandskade	5	
Stor regnspove	4	
Sortgrå ryle	9	
Stormmåge		20
Sølvmåge		228
Svartbag		20
Hættemåge		4

Figur 16. Fordelingen af observerede ederfugle i IBA nr. 118 ved en totaloptælling af fugle fra fly i vinteren 2016. Tællingen omfattede især de kystnære dele af Smålandsfarvandet, herunder området mellem Lolland og IBA'et, men der er kun vist data fra IBA'et.

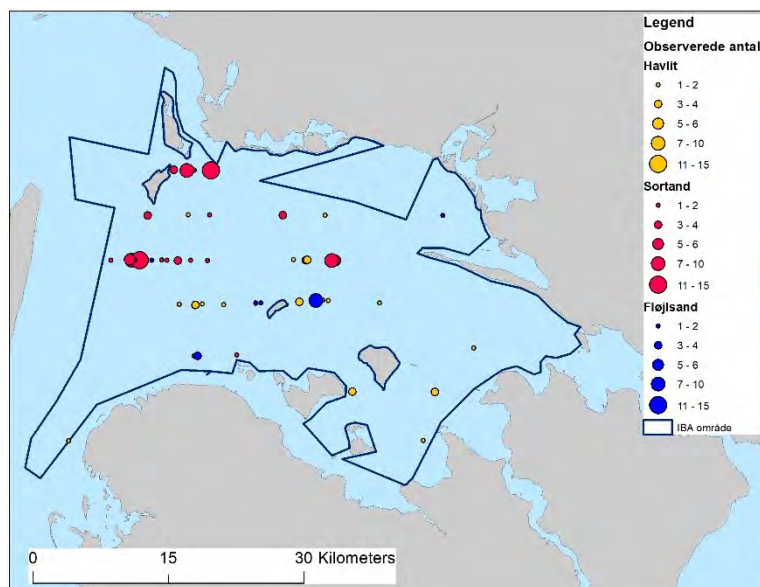

Figur 17. Fordelingen af observerede ederfugle i IBA nr. 118 ved en transektoptælling af fugle fra fly i vinteren 2016. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer og ikke er fladedækkende.

Fordelingen af observerede havlitter, sortænder og fløjsænder ved transekt-tællinger i området i vinteren 2016 er angivet i Figur 18.

Figur 18. Fordelingen af observerede havlit, sortand og fløjlsand i IBA nr. 118 ved en transektoptælling af fugle fra fly i vinteren 2016. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer og ikke er fladedækkende.

Ved optælling af området i sommeren 2018 blev der registreret flest knopsvaner, men også ederfugle blev registreret i antal på over 1000 individer (Tabel 15).

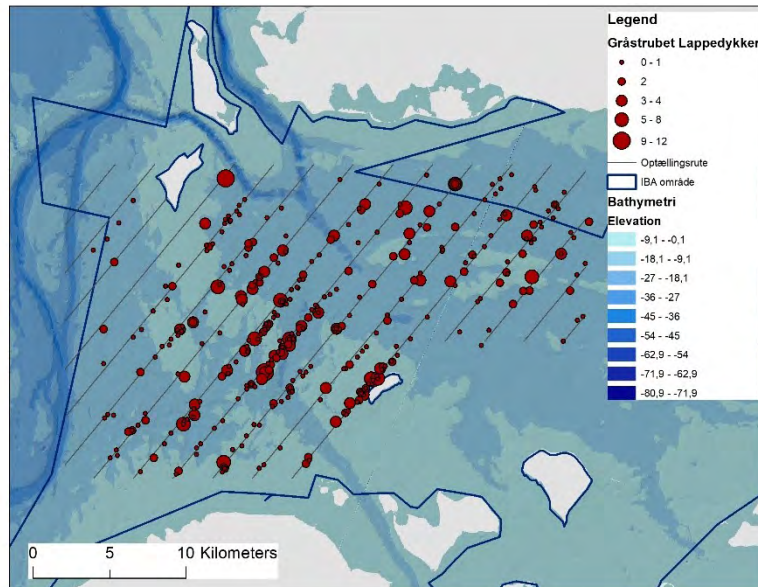
Tabel 15. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 118 ved en optælling af vandfugle i området i sommeren 2018. Bemærk at det angivne antal for data fra transektmålinger udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Total	Transekt
Gråstrubet lappedykker		1
Skarv	202	96
Knopsvane	9593	8771
Grågås	11	50
Ederfugl	244	1136
Sortand		7
Fløjlsand		19
Toppet skallesluger		4
Blishøne	10	
Vibe		1
Stormmåge		1
Sølvmåge		79
Svartbag		5
Hættemåge		41
Havterne		1
Hav/fjordterne		20
Splitterne		11

Mens der ikke blev observeret ret store antal sortænder og fløjlsænder i 2018, så blev der observeret 5.546 sortænder og 88 fløjlsænder ved optællingen i august 2017, ligesom der ved den lejlighed blev observeret langt flere ederfugle end ved optællingen i sommeren 2018, nemlig 7.550 individer (Petersen & Nielsen 2017).

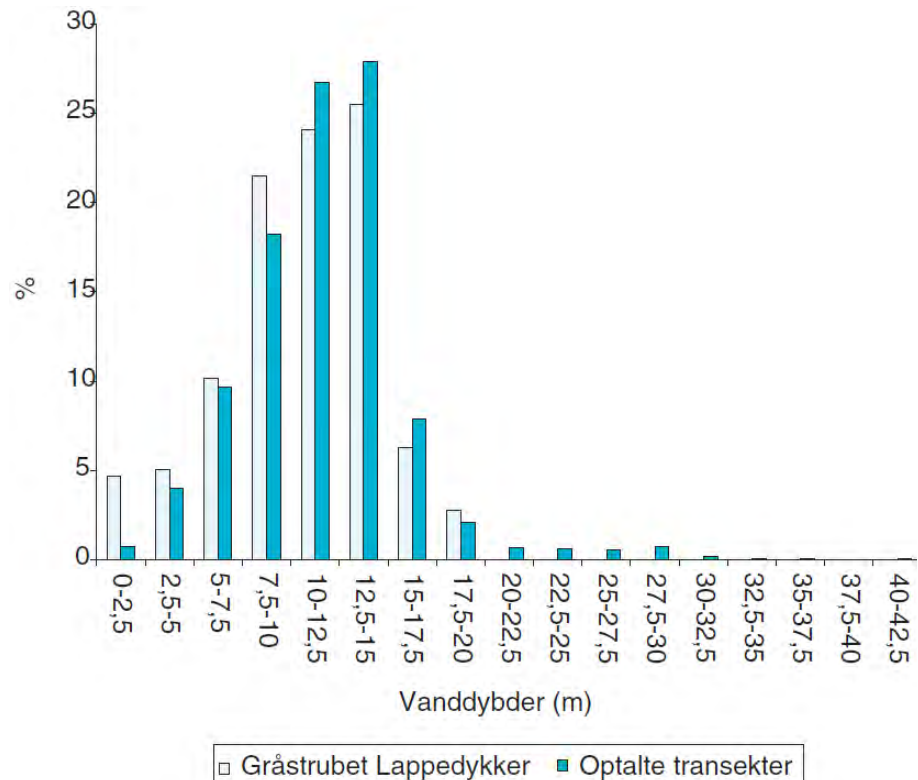
Desuden har vi udtaget alle observationer af gråstrubet lappedykker fra i alt 8 optællinger af fugle fra fly på Omø Stålgrunde, gennemført i forbindelse med planer om en havvindmøllepark i området. Der blev ved de otte optællinger observeret i alt 619 gråstrubede lappedykkere. Deres geografiske fordeling er vist i Figur 19.

Figur 19. Fordelingen af i alt 619 observerede gråstrubede lappedykkere ved i alt 8 optællinger af fugle fra fly vha. transektoptællingsmetoden ved Omø Stålgrunde i 1999 og 2000. De benyttede transektlinjer for optællingerne er indikeret.

Mere end 50 % af de gråstrubede lappedykkere forekom på vanddybder mellem 10 og 15 meter (Figur 20), selv om en koncentration af fuglene befandt sig på lavt vand under nordvestsiden af Vejrø i området sydøstlige del.

Figur 20. Den procentvise fordeling af gråstrubede lappedykkere registreret ved i alt 8 optællinger af fugle fra fly vha. transektoptællingsmetoden ved Omø Stålgrunde i 1999 og 2000, fordelt på 2,5 m vanddybdeintervaller. Dybdefrekvensfordelingen for de tilbagelagte transektlinjer er også angivet.

Opdateret vurdering (2019)

IBA nr. 118 er et betydningsfuldt område for både overvintrende og fældende vandfugle. Hvad angår gråstrubet lappedykker, så er denne art vanskelig at registrere fra fly med menneskelige observatører, og de observerede antal af netop denne art vurderes derfor at være absolutte minimumstal. Området vurderes imidlertid at være vigtigt for arten (Petersen & Clausager 2000).

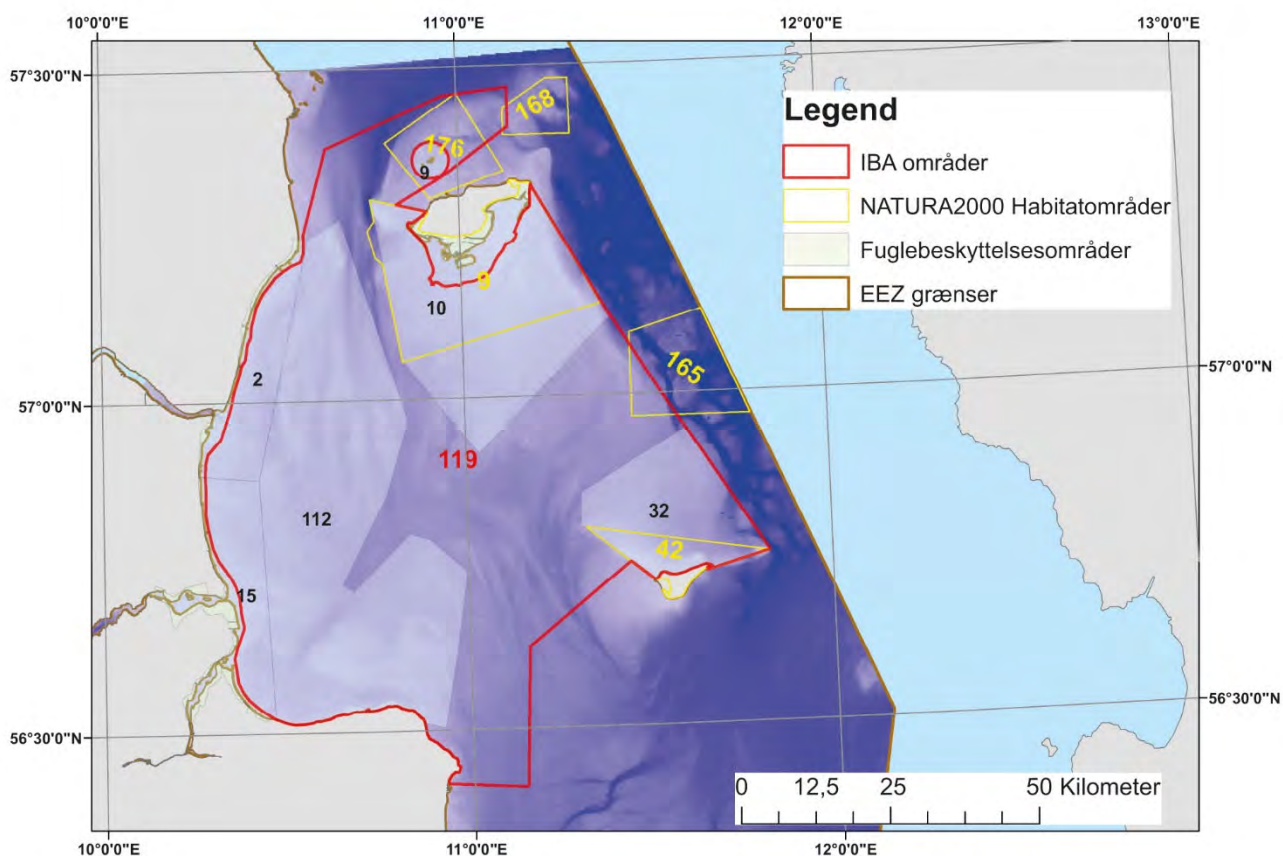
Gennemgangen af data tilvejebragt efter afrapporteringen i 2016 bekræfter, i lighed med data fra Petersen m.fl. (in prep.), som gentaget ovenfor, at der i området findes forekomster af ederfugl og gråstrubet lappedykker af både national og international betydning. Desuden registreres der meget regelmæssigt forekomster på mere end 20.000 vandfugle på et ret begrænset areal omkring selve Omø Stålgrunde.

Både ederfugl og gråstrubet lappedykker opfylder kriterierne for udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde i henhold til kriterium F3a (jf. Miljøstyrelsen 2019), da begge arter forekommer i antal, der overstiger 1 %-kriterierne for international betydning. Desuden forekommer både ederfugl, sortand og fløjlsand i området i disses fædningsperiode, og kunne derfor udpeges under kriterium F4b (jf. Miljøstyrelsen 2019). Beskyttelse af områder med forekomster af fældende havdykænder er af særlig betydning for disse arter, idet de er ekstraordinært følsomme over for menneskelige forstyrrelser, fordi de er ude af stand til at flyve igennem denne periode (jf. vurderingen under IBA nr. 94).

En udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde ville desuden bidrage til at øge den procentvise del af den danske bestand af lommer, der forekommer indenfor Fuglebeskyttelsesområder.

IBA nr. 119, Nordvestlige Kattegat

Den geografiske udstrækning af dette IBA dækker et areal på 5.892 km² kun omfattende marine arealer. Det omfatter Fuglebeskyttelsesområderne 112 og 32 i deres helhed og omfatter dele af Fuglebeskyttelsesområderne 2, 10 og 15. De meget kystnære og meget lavvandede arealer af disse tre Fuglebeskyttelsesområder er omfattet af IBA-numrene 2, 10 og 15, der i udstrækning ikke er identiske med de tilsvarende Fuglebeskyttelsesområder. IBA nr. 119 omslutter IBA nr. 9 fuldstændigt, et område der er identisk med Fuglebeskyttelsesområde nr. 9. IBA nr. 119 rummer NATURA 2000 Habitatområde nr. 42 i sin helhed, og omfatter desuden dele af NATURA 2000-områderne 9, 176, 165 og 168 (Figur 21).

Figur 21. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 119, "Nordvestlige Kattegat". Danske Fuglebeskyttelsesområder og NATURA 2000-områder indenfor IBA'et er indikeret. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivne marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 119 fremgår af Tabel 16.

Tabel 16. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 119, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for					
	IBA-kvalifikation/ EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Lommer	1.450	-	-	9.000	3.070 ^a	-
Gråstrubet lappedykker	2.350	-	-	3.600	2.345 ^a	-
Bjergand	12.000	17.000	-	18.500	15.000	-
Ederfugl	400.000	120.000	-	432.900	341.170 ^a	-
Sortand	495.000	73.000	-	510.000	702.570	-
Fløjlsand	82.000	21.000	-	765.000	112.250	-
Alk	129.000	-	-	89.000	129.000 ^a	-

^{a)} Gennemsnit 1988-1993 inkl. de ikke-danske dele af IBA'en.

Datagrundlag (2016)

Ålborg Bugt har været en vigtig del af NOVANA-programmets optællinger af vandfugle i danske farvande. Der foreligger nyere data fra vintrene 2004 (Petersen m.fl. 2006), 2008 (Petersen m.fl. 2010), 2013 og 2016 samt fra optællinger af fældende vandfugle i somrene 2006 og 2012. Desuden er der udenfor NOVANA-programmets regi gennemført optællinger af fældende vandfugle i somrene 2014 og 2015.

På grund af planer om opførelse af en havvindmøllepark i farvandet syd for Læsø blev der endvidere gennemført 15 optællinger af vandfugle fra fly i hele Ålborg Bugt i årene 1999 til 2001 (Petersen m.fl. 2003, Tabel 17).

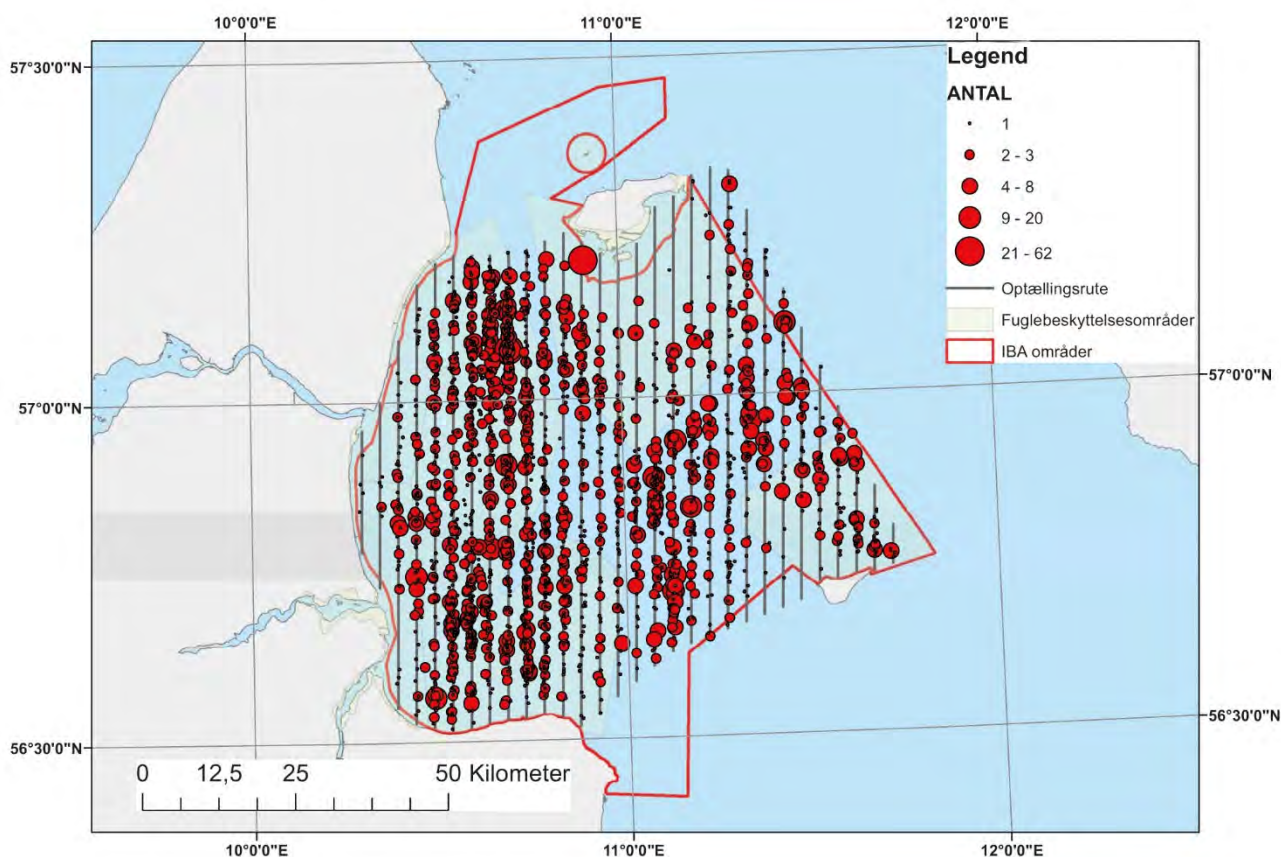
Tabel 17. Antallet af observerede vandfuglearter for udvalgte arter, registreret ved 15 optællinger af fugle fra fly i Ålborg Bugt og farvandet imellem Læsø og Anholt i perioden fra 1999 til 2001.

Art	Aug 1999	Sep 1999	Dec 1999	Jan 2000	Mar 2000	Maj 2000	Jul 2000	Sep 2000	Okt 2000	Dec 2000	Jan 2001	Mar 2001	Apr 2001	Sep 2001	Dec 2001
Lom sp.	19	220	127	22	390	168		27	72	544	632	728	912	13	139
Rødstrubet Lom		1		4	4			1	1	1			8		
Sortstrubet Lom					1	22					2				
Islom/Hvidnæb. Lom						3					1		1		
Gråstr. lappedykker	13	86	17	8				16	4	6	29	24	7	22	45
Toppet lappedykker		1			1				1	6	1			1	
Lappedykker sp.	8	1	6	2	1			8	1	7	24	52	6	6	
Bjergand		600	14.800	1.283	4.950				3.351		275				4.500
Havlit		174	206	152	721	2			23	789	551	737	310		278
Ederfugl	6.539	71.148	56.943	17.310	30.776	2.300	3.333	4.456	71.333	77.862	55.903	42.883	6.180	3.750	47.106
Sortand	18.460	54.649	73.808	74.940	52.708	13.202	22.605	36.609	90.219	88.525	48.701	34.835	35.067	5.869	86.410
Fløjlsand	23	629	377	780	876	1.165	342	273	1.146	2.128	1.065	1.007	435	48	253
Ride	2	38	12	32	2	2		1	56	49	50	73	5	9	12
Søkonger		2		4		1				18	7				1
Alk		4	36	1		2			5	8	9				
Alk/Lomvie	34	1.558	638	94	78	2	4	51	461	582	1.292	87	57	39	597
Lomvie		1	3		1	1				7	17			8	
Tejst	15	3			1		1	6	2	1					

Der blev samlet observeret 4.058 lommer ved de 15 optællinger af vandfugle i relation til havvindmølleprojektet syd for Læsø. Fuglene var spredt i undersøgelsesområdet, dog med færre fugle på det lave vand. 98 % af de observerede fugle blev registreret indenfor afgrænsningen af IBA'et, mens 71 % blev registreret i områdets Fuglebeskyttelsesområder (Figur 22).

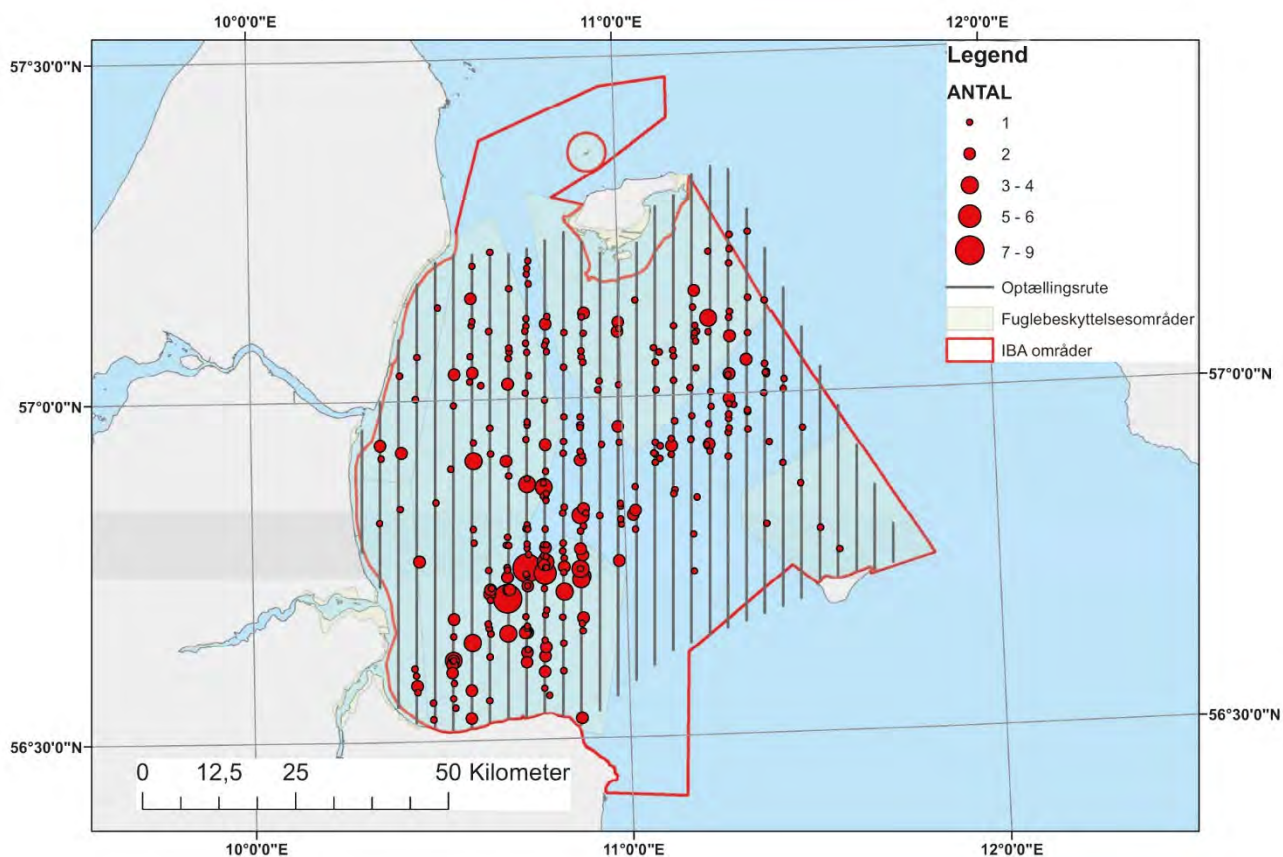
Ved de 15 optællinger af vandfugle i Ålborg Bugt imellem 1999 og 2001 blev der registreret i alt 399 gråstrubede lappedykkere eller lappedykker sp. Den største koncentration af lappedykkere var i farvandet nord for Djursland (Figur 23).

Lappedykkere er vanskelige at optælle effektivt fra fly. Der er ikke foretaget beregninger af totale antal i området for denne art/artsgruppe, og der er ikke ud fra de forhåndenværende data indikationer af at området huser antal af gråstrubet lappedykker, der overstiger 1 % af flyway populationen.

Figur 22. Fordelingen af 4.058 observerede lommer ved i alt 15 optællinger af vandfugle i Ålborg Bugt. Optællingsruten samt afgrænsningen af IBA nr. 119 og områdets Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

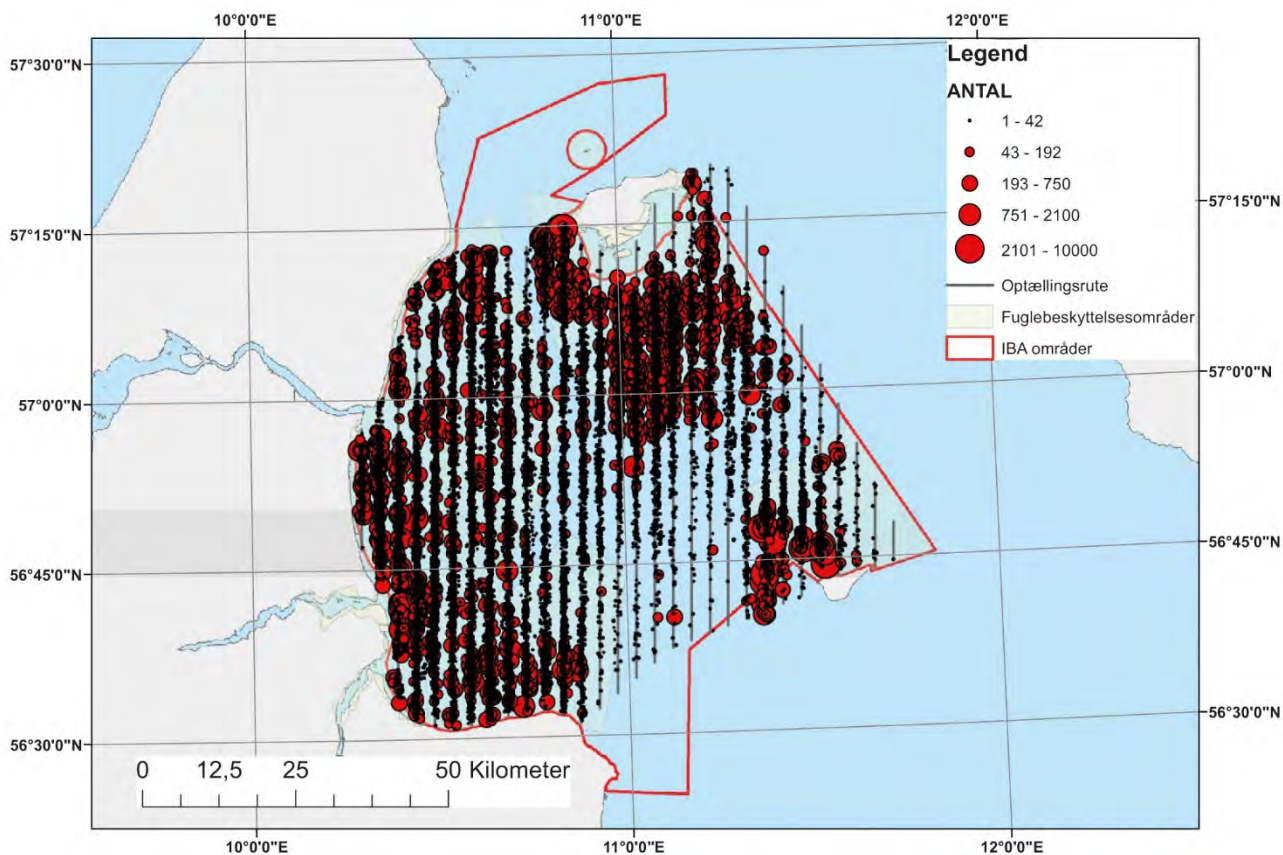
Den talrigest forekommende vandfugleart i Ålborg Bugt var sortand. Sortand forekom i undersøgelsesområdet hele året rundt, dog færrest i maj måned. Området er både et vigtigt overvintringsområde og fældningsområde (Jøensen 1973, Petersen & Fox 2009). Arten forekom på vanddybder fra 4 til ca. 20 meter, og særlig området syd for Læsø, nordvest for Anholt og i den vestlige del af Ålborg Bugt var vigtige for arten (Figur 24).

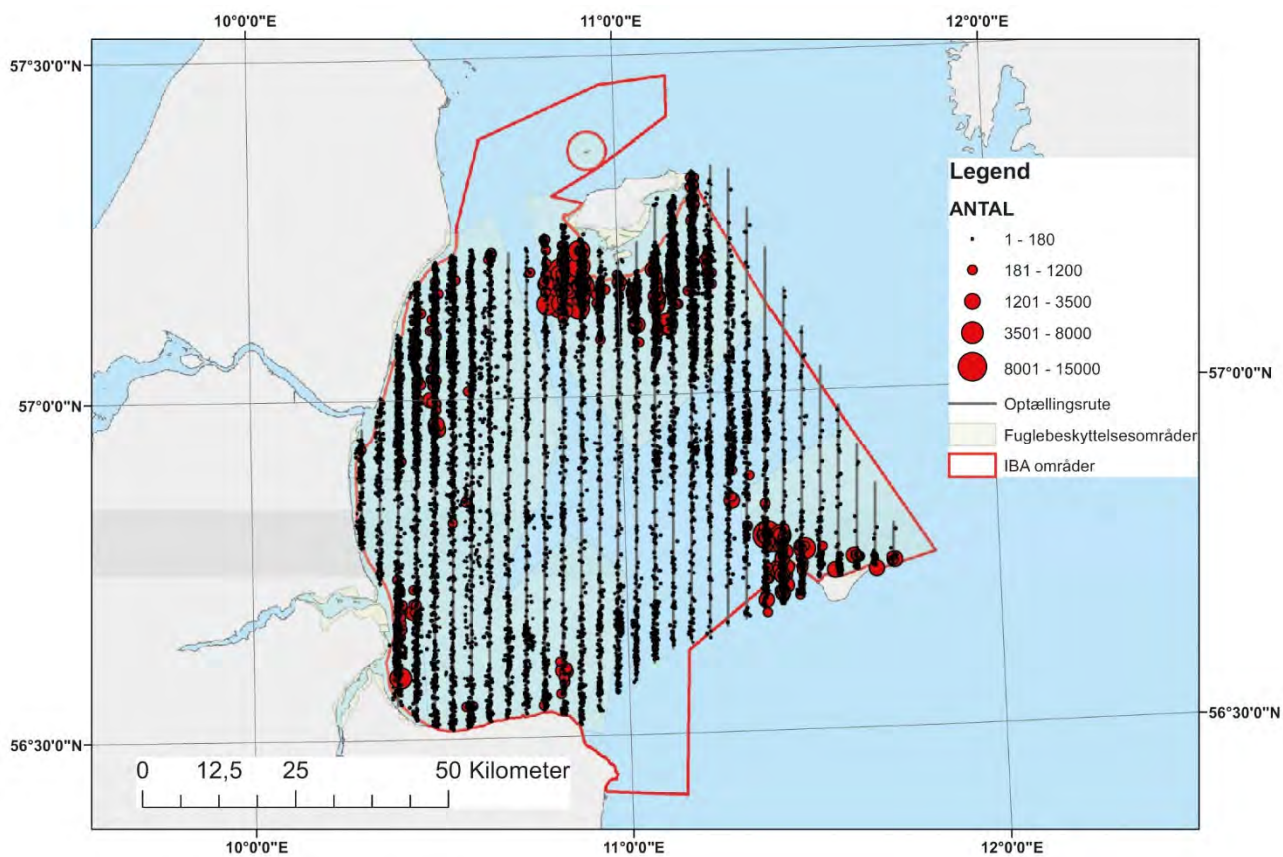
Figur 23. Fordelingen af 399 observerede gråstrubede lappedykkere/lappedykker sp. ved i alt 15 optællinger af vandfugle i Ålborg Bugt. Optællingsruten samt afgrænsningen af IBA nr. 119 og områdets Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

I alt blev 736.607 sorttænder observeret under de 15 optællinger imellem 1999 og 2001. Af disse blev 98 % registreret indenfor afgrænsningen af IBA nr. 119, mens 94 % blev observeret indenfor områdets Fuglebeskyttelsesområder.

Der blev registreret i alt 497.822 ederfugle ved de 15 havvindmøllerrelaterede optællinger af vandfugle i Ålborg Bugt fra 1999 til 2001. De fleste forekom syd for Læsø, nordvest for Anholt samt langs Jyllands østkyst (Figur 25). Ederfugl havde en mere kystnær fordeling end sorttand. Af de observerede ederfugle blev 93 % registreret indenfor afgrænsningen af IBA nr. 119, mens 87 % blev registreret indenfor områdets Fuglebeskyttelsesområder.

Figur 24. Fordelingen af 736.607 observerede sortænder ved i alt 15 optællinger af vandfugle i Ålborg Bugt. Optællingsruten samt afgrænsningen af IBA nr. 119 og området Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 25. Fordelingen af 497.822 observerede ederfugle ved i alt 15 optællinger af vandfugle i Ålborg Bugt. Optællingsruten samt afgrænsningen af IBA nr. 119 og området Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Table 18. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 119 ved en optælling af vandfugle i området i vinteren 2016. Der sondres mellem fugle talt fra land (Land; kystnært, langs dele af Jyllandskysten), ved totaltælling fra fly (Total; kystnært langs andre dele af Jyllandskysten samt fladvandet syd for Læsø) og transektælling fra fly (Transekt; åbne havområder, og dermed det meste af IBA'et). Bemærk at det angivne antal for data fra transektællinger udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

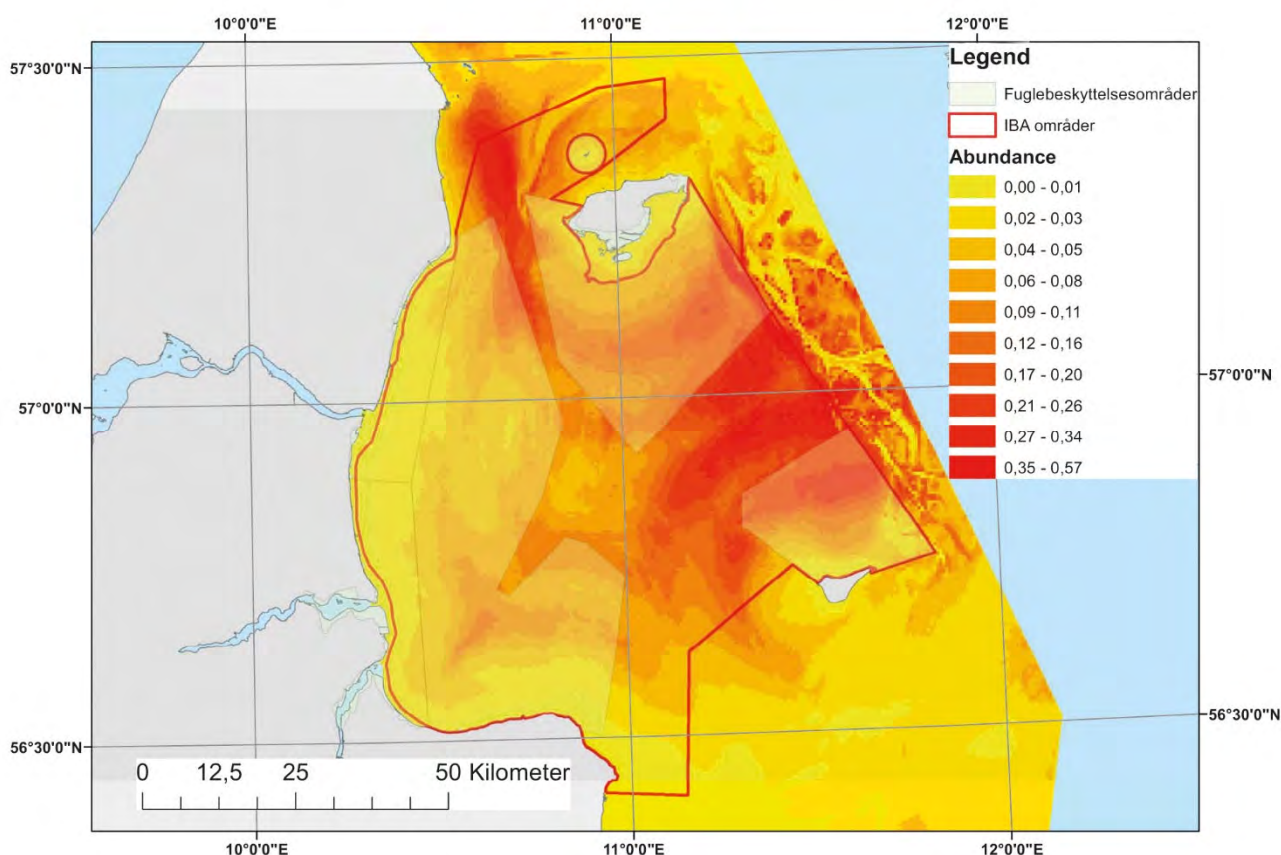
Art	Land	Total	Transekt
Lom sp.			75
Rødstrubet lom	1		126
Sortstrubet lom			1
Hvidnæbbet Lom			1
Gråstrubet lappedykker			21
Toppet lappedykker	11		
Lappedykker sp.			2
Sule			76
Skarv	918	86	103
Fiskehejre	4	1	
Knopsvane		4	
Sangsvane	271	2	15
Grågås		120	
Lysbuget Knortegås	109		
Knortegås		178	32
Gravand	95	30	
Gråand	5235	983	5
Spidsand	30		
Knarand		5	
Bjergand	228		7800
Hvinand	583	109	81
Havlit	19		212
Ederfugl	1703	5064	5102
Sortand	1651	21	10908
Fløjlsand	30	35	574
Dykand sp.			1
Stor skallesluger			2
Toppet skallesluger	58	19	56
Strandskade	108	822	
Stor regnspejle	124	1	
Sortgrå ryle	4	40	
Almindelig ryle	337	210	
Stormmåge			11
Sølvmåge	700	286	556
Svartbag		1	84
Hættemåge	10		12
Dværgmåge			2
Ride			9
Måge sp.			4
Alk			20
Alk/lomvie			128
Lomvie			25
Tejst			1

Ved NOVANA-programmets optællinger af vandfugle i vinteren 2008 blev der beregnet totale antal og fordeling af bl.a. lommer, sortand og ederfugl.

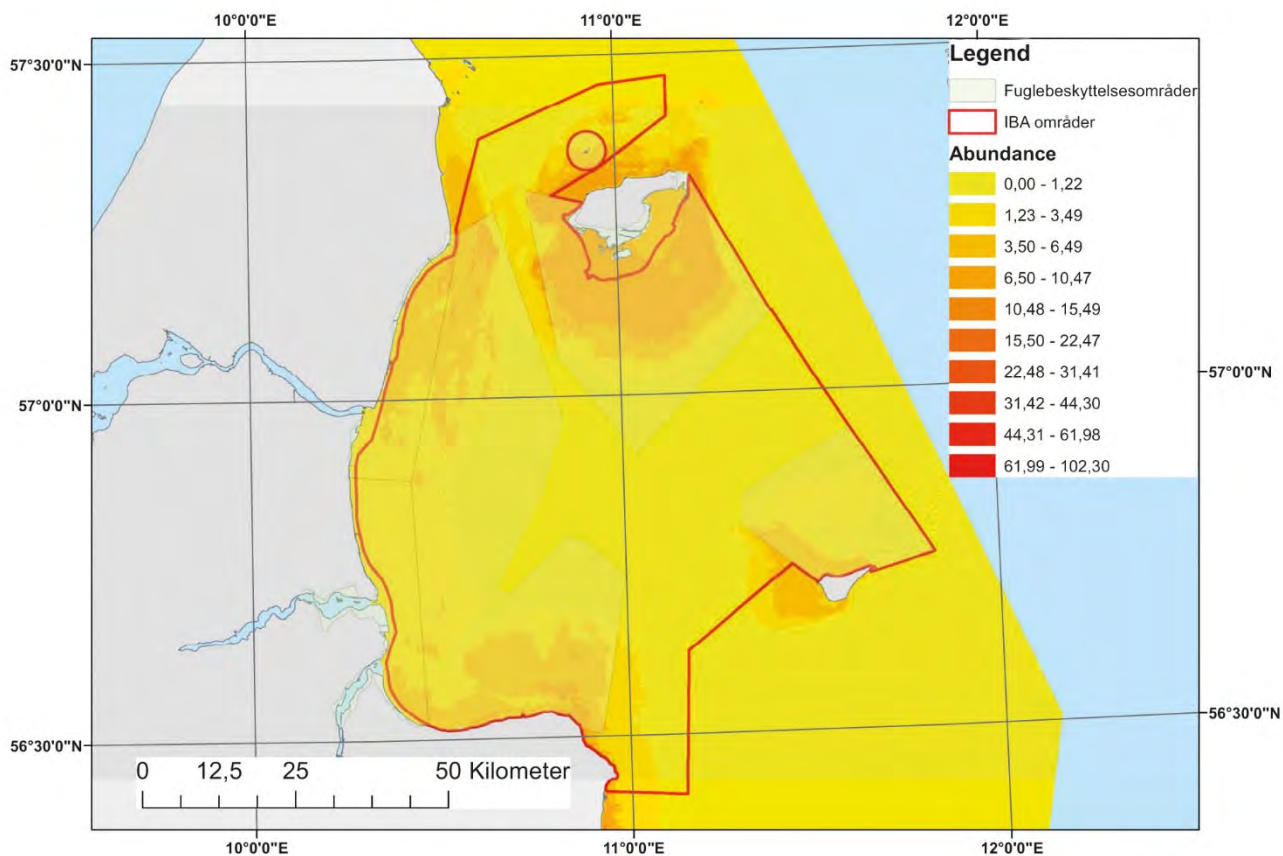
I farvandet, der strækker sig fra nord for Sæby til Grenå i syd blev der beregnet et samlet antal af 3.133 lommer i vinteren 2008 (Figur 26). Af disse var 76 % (2.374 individer) indenfor afgrænsningen af IBA nr. 119, mens 38 % (1.200 individer) var indenfor områdets Fuglebeskyttelsesområder.

Ved den landsdækkende optælling af vandfugle i vinteren 2008 blev der i farvandet fra nord for Sæby til Grenå i syd, beregnet et samlet antal af 64.602 ederfugle. Fuglene fordelte sig fortrinsvis på lavt vand langs kysterne af Læsø, Anholt og Jyllands østkyst (Figur 27). Af det beregnede antal ederfugle blev 79 % registreret indenfor afgrænsningen af IBA nr. 119, mens 75 % blev registreret i områdets Fuglebeskyttelsesområder.

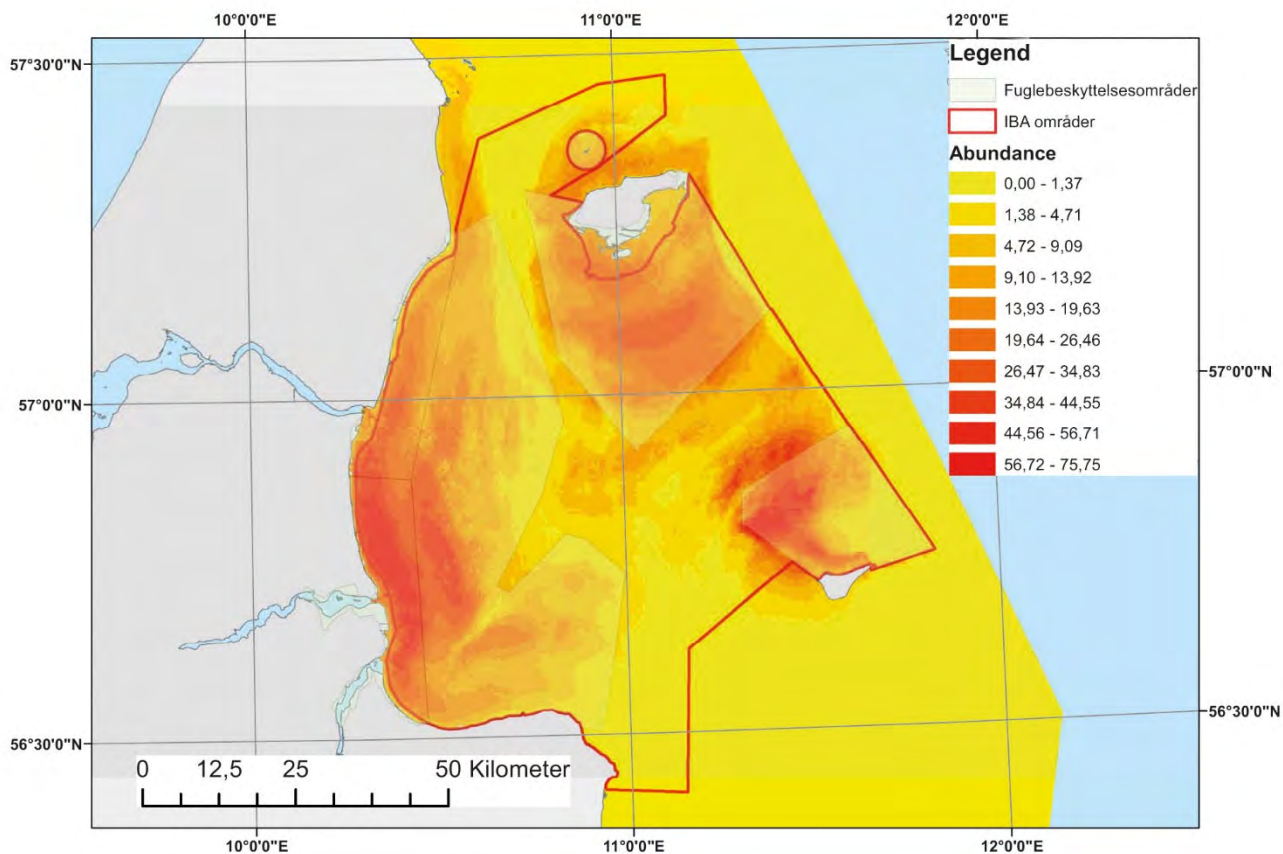
Ved den landsdækkende optælling af vandfugle i vinteren 2008 blev der i farvandet fra nord for Sæby til Grenå i syd beregnet et samlet antal af 351.521 sortænder. Fuglene blev overvejende registreret i områder med vanddybder på under 20 meter i farvandet omkring Læsø, Anholt og langs Jyllands østkyst (Figur 28). Af det beregnede antal sortænder blev 92 % registreret indenfor afgrænsningen af IBA nr. 119, mens 84 % blev registreret i områdets Fuglebeskyttelsesområder.

Figur 26. Den modellerede fordeling af i alt 3.133 lommer i nordlige Kattegat, indenfor det viste område. IBA afgrænsningen og områdets Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 27. Den modellerede fordeling af i alt 64.602 ederfugle i nordlige Kattegat i vinteren 2008. IBA afgrænsningen og områdets Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

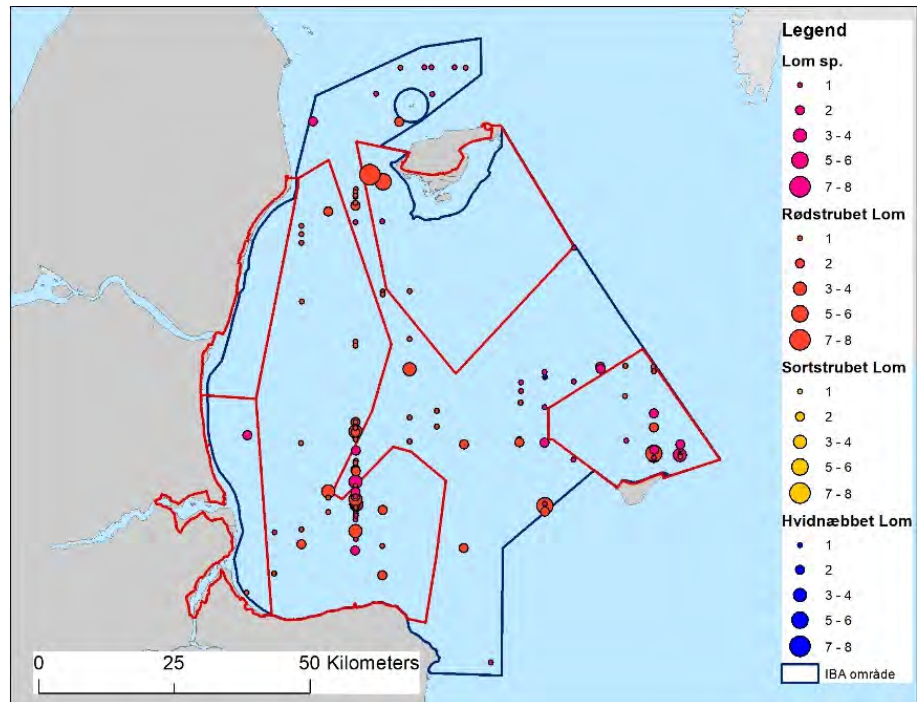

Figur 28. Den modellerede fordeling af i alt 351.521 sorttænder i nordlige Kattegat, indenfor det viste område i vinteren 2008. IBA afgrænsningen og områdets Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

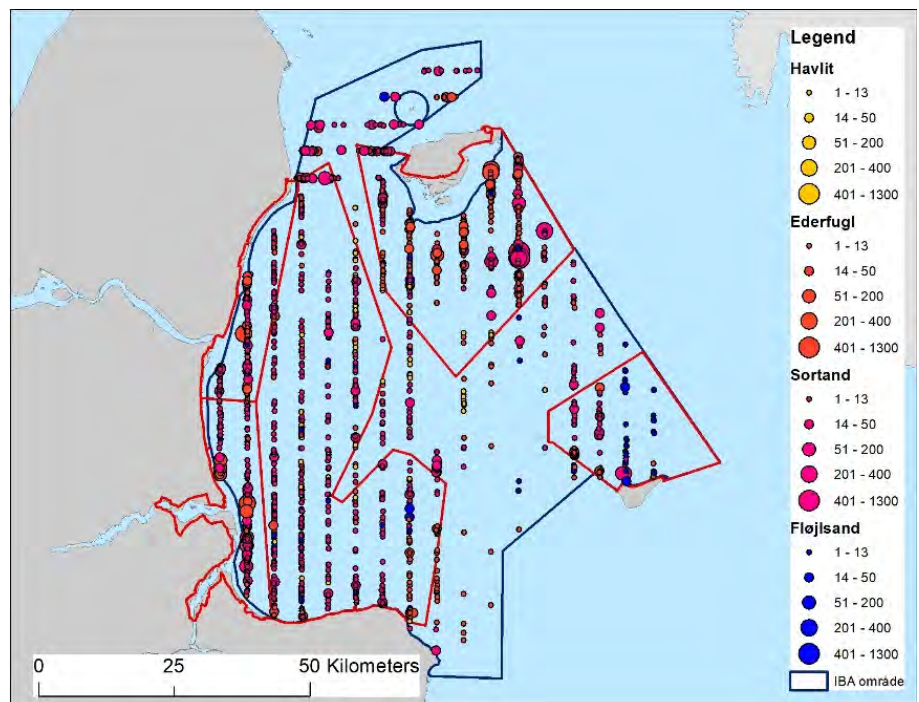
Opdateret datagrundlag (2019)

I vinteren 2016 blev der optalt fugle i IBA nr. 119 hhv. fra land, vha. totaltællinger fra fly samt vha. transektoptællinger fra fly (Tabel 18). I nedenstående gennemgang behandler vi udelukkende data fra transektmålingerne. Der blev registreret i alt 203 lommer, heraf flest rødstrubet lom (Figur 29). Der blev registreret 7.800 bjergænder, 5.102 ederfugle, 10.908 sortænder og 574 fløjlsænder (Figur 30). Langt de fleste af disse blev registreret inden for de eksisterende Fuglebeskyttelsesområder i IBA-området.

Figur 29. Fordelingen af observerede lommer i IBA nr. 119 ved en transektoptælling af fugle fra fly i vinteren 2016. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer og ikke er fladedækkende.

Figur 30. Fordelingen af observerede havlit, ederfugl, sortand og fløjlsand i IBA nr. 119 ved en transektoptælling af fugle fra fly i vinteren 2016. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer og ikke er fladedækkende.

Ved optællingen af vandfugle sommeren 2018 blev der udelukkende optalt vha. linjetransektmetoden. Der blev registreret 1.712 ederfugle, 68.174 sortænder og 672 fløjlsænder (Tabel 19). Langt den overvejende del af disse blev registreret indenfor grænserne af de eksisterende fem Fuglebeskyttelsesområder indenfor IBA nr. 119 (Figur 31).

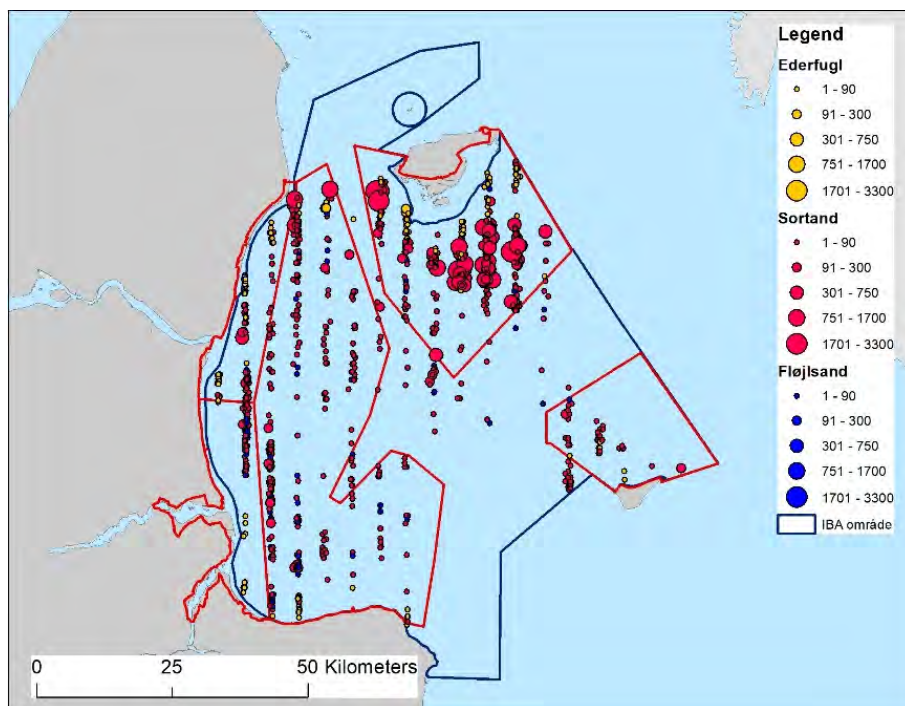
Tabel 19. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 119 ved en optælling af vandfugle i området i sommeren 2018. Bemærk at det angivne antal udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Transekt
Lom sp.	6
Rødstrubet lom	2
Gråstrubet lappedykker	6
Lappedykker sp.	5
Sule	9
Skarv	3003
Fiskehejre	1
Ederfugl	1712
Sortand	68174
Fløjlsand	672
Toppet skallesluger	299
Lille regnspove	1
Mudderklire	23
Almindelig ryle	1500
Storkjove	2
Stormmåge	3
Sølvmåge	594
Sildemåge	3
Svartbag	52
Hættemåge	11
Hav/fjordterne	1
Splitterne	14
Alk/lomvie	8
Lomvie	6
Tejst	12

Endelig blev den centrale del af IBA nr. 119 optalt med henblik på kortlægning af fældende havdykænder i sommeren 2017 (Petersen & Nielsen 2017). Også ved denne optælling blev langt den overvejende del af de observerede ederfugle, sortænder og fløjlsænder registreret inden for grænserne af de eksisterende Fuglebeskyttelsesområder indenfor IBA nr. 119.

En gennemgang af optællingsresultater for perioden fra 2004 til 2017 i Fuglebeskyttelsesområderne 2, 9, 10, 15, 32 og 112 kan findes i Clausen m.fl. (2019), hvor der for flere af de ovenfor omtalte observerede antal lommer og havdykænder er foretaget beregninger af totale antal.

Figur 31. Fordelingen af observerede ederfugl, sortand og fløjlsand i IBA nr. 119 ved en transektoptælling af fugle fra fly i sommeren 2018. Bemærk at observationer fordeles langs de fløjne transektlinjer og ikke er fladedækkende.

Opdateret vurdering (2019)

IBA nr. 119 rummer langt større marine arealer end arealet for områdets Fuglebeskyttelsesområder. En udvidelse af områdets Fuglebeskyttelsesområder til at omfatte hele IBA'et vil ikke forøge antallet af ederfugle, sortænder eller fløjlsænder indenfor fuglebeskyttelsesområderne markant.

En udvidelse af Fuglebeskyttelsesområde nr. 10 mod sydøst ville dog inddrage en koncentration af sortand, der ikke er med i den nuværende grænse-
dragning, ligesom en udvidelse af Fuglebeskyttelsesområde nr. 32 til at omfatte revet vest og sydvest for vestenden af Anholt ville forøge antallet af både ederfugle og sortænder, der omfattes af beskyttelsesområdet. Dette område er ikke omfattet af IBA nr. 119.

En udvidelse forventes ikke at øge antallet af bjergænder indenfor Fuglebeskyttelsesområderne, da bjergænderne typisk ses i de kystnære dele af området nær Djursland, som allerede er omfattet af Fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og 112 (se uddybning i Clausen m.fl. 2019).

Antallet af lommer, primært rødstrubet lom, i IBA nr. 119 er højt. Det internationale 1 %-bestandskriterie for rødstrubet lom er i 2019 opdateret til 3.000 individer (Wetlands International 2019). Med de høje antal observerede fugle i området samt med de modellerede 2.374 lommer indenfor IBA'et ved optællingerne i vinteren 2008, og med den kraftige dominans af rødstrubet lom, vil området ikke helt kvalificere til en udpegning ud fra F2a-kriteriet for denne art (jf. Miljøstyrelsen 2019). Hverken rødstrubet lom eller sortstrubet lom er på udpegningsgrundlaget for områdets Fuglebeskyttelsesområder. Begge arter er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1, og da det samlede område (såvel som hvert af de fem eksisterende fuglebeskyttelsesområder, jf. Clausen m.fl. 2019) regelmæssigt rummer langt flere end 20.000 rastende vandfugle, kan udpegningsgrundlaget for begge arter foretages efter F2c-kriteriet, da der næppe er tvivl om at mere end 5 % af den nationale bestand af arterne forekommer.

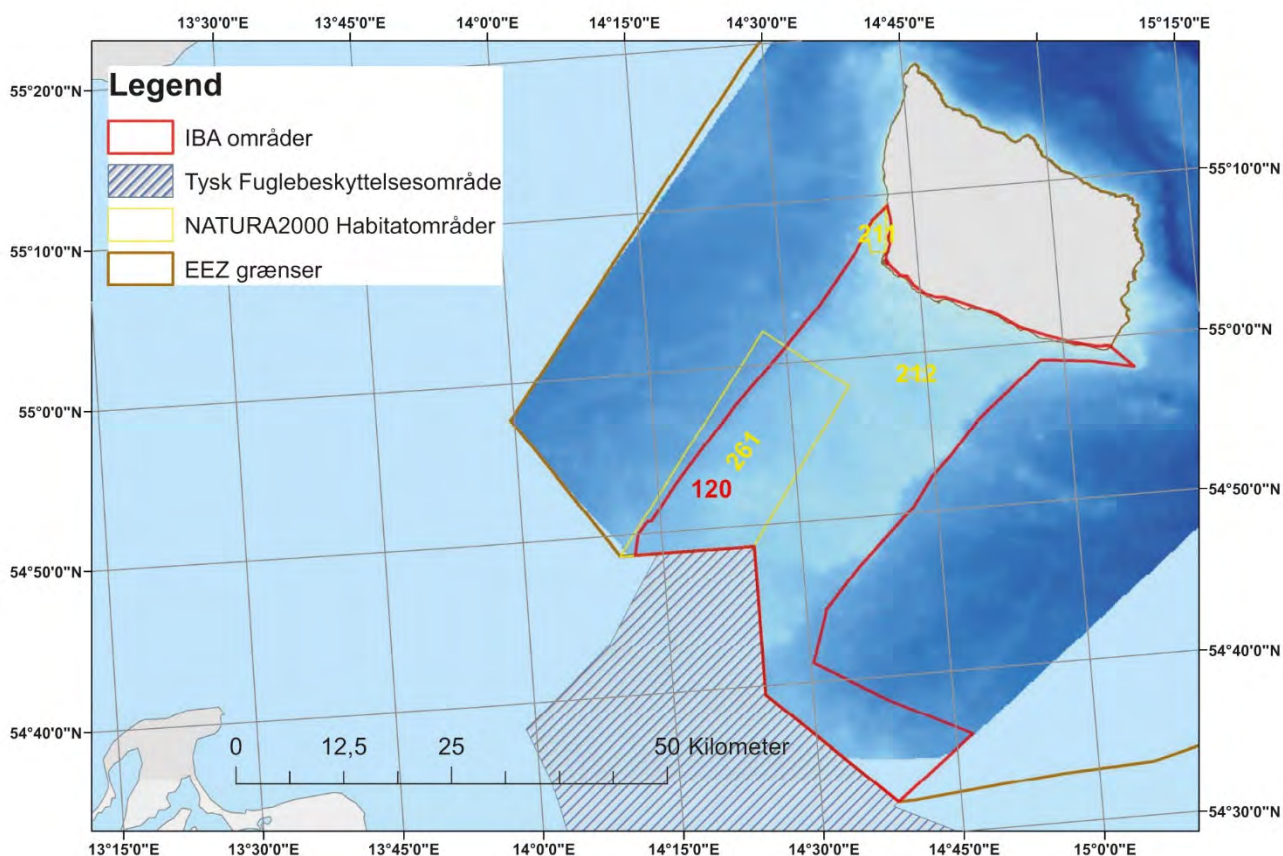
Endvidere er der i farvandet imellem den sydøstlige grænse af Fuglebeskyttelsesområde nr. 10 og den nordvestlige grænse af område nr. 32 registreret regelmæssige forekomster af islom og hvidnæbbet lom (Henrik Haaning Nielsen, Avifauna Consult, pers. medd.). De registrerede antal kvalificerer ikke til en udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde for de to arter, idet der er tale om 10-20 individer af hver art, men der er tale om Danmarks eneste kendte regelmæssige vinterforekomst af de to arter. Islom er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1, hvorfor udpegning for denne art kan foretages efter F2c-kriteriet (jf. Miljøstyrelsen 2019). Det samme område er levested for en koncentration af lommer, primært rødstrubet lom, og en udvidelse af Fuglebeskyttelsesområderne til også at omfatte dette område kan overvejes.

Gråstrubet lappedykker blev observeret i området med et samlet antal observerede individer på 399 gråstrubede lappedykker/lappedykker sp. ved 15 optællinger i området i perioden fra 1999 til 2001. Disse fugle er meget vanskelige at registrere effektivt fra fly, og det er derfor uvist om området vil kvalificere til en udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde for gråstrubet lappedykker. Optællinger af fugle ved hjælp af digitale orthofotos i Sejerøbugten, viste at arten registreres langt bedre med digitale billeder, og indikerer samtidig at optællingerne i Ålborg Bugt kan være kvalificerende til enten en udpegning eller alternativt en inddragelse af arten på udpegningsgrundlaget for en eller flere af områdets eksisterende Fuglebeskyttelsesområder, måske især nr. 112 og f.eks. efter kriterium F3b eller F4b (jf. Miljøstyrelsen 2019).

På grundlag af det opdaterede datagrundlag i 2019 kan det konstateres, at den overvejende del af havdykænderne forekom indenfor grænserne af de eksisterende Fuglebeskyttelsesområder i IBA nr. 119. Det kan også konstateres at antallet af lommer i IBA nr. 119 rummer koncentrationer af national betydning. Fuglebeskyttelsesområderne hver især rummer ikke antal af international betydning. Det er vores vurdering at både Fuglebeskyttelsesområde nr. 112, nr. 10 og nr. 32 hver især kan rumme antal, der overstiger væsentlige andele af de nationale antal, med op til 7 % registreret i nr. 112, 4 % i 10 og 2 % i nr. 32 (jf. tabeller i Clausen m.fl. 2019), procentandele der er baseret på relativt få tællinger. Det skal også bemærkes, at de fleste af de senere års optællinger foregår ved midvinter eller i sensommeren (se Tabel 24 og Figur 5 i Petersen m.fl. 2003 og Tabel 1 i Clausen m.fl. 2019). Lommerne opnår maksimale antal i Ålborg Bugt i marts/april måned, og de nyere, opdaterede data omfatter ikke dette tidsrum, men det må formodes, at der i alle områder regelmæssigt forekommer antal, der overstiger de anførte midvinter-baserede %-andele.

IBA nr. 120, Rønne Banke

Den geografiske udstrækning af dette IBA overlapper ikke med noget Fuglebeskyttelsesområde. Det dækker et areal på 1.195 km², kun omfattende marine arealer. Arealet er helt eller delvist dækket af NATURA 2000 Habitatområderne 261, 211 og 212. Disse tre områder udgør til sammen 332,6 km², alt i det marine område (Figur 32). På den tyske side af EEZ-grænsen har Tyskland udpeget Fuglebeskyttelsesområdet Adlergrund (område nummer DE1251301) og Pommersche Bucht (område nummer DE1552401). I den polske del af Østersøen, i en afstand af ca. 9 km, findes Fuglebeskyttelsesområdet "Zatoka Pomorska", område nummer PLB990003. Dette område deler grænse med det tyske område "Pommersche Bucht".

Figur 32. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 120, "Rønne Banke". Danske NATURA 2000-områder indenfor IBA'et samt et tilstødende tysk Fuglebeskyttelsesområde er indikeret. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivne marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 120 fremgår af Tabel 20.

Tabel 20. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 120, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for IBA-kvalifikation/					
	EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Havlit	68.000	-	-	28.073	68.000 ^a	-
Tejst	500	-	-	2.780	500 ^a	-

^{a)} Gennemsnit for 1988-1993.

Fuglebeskyttelsesdirektivets udpegningsgrundlag

Der er ikke udpeget Fuglebeskyttelsesområder på Rønne Banke.

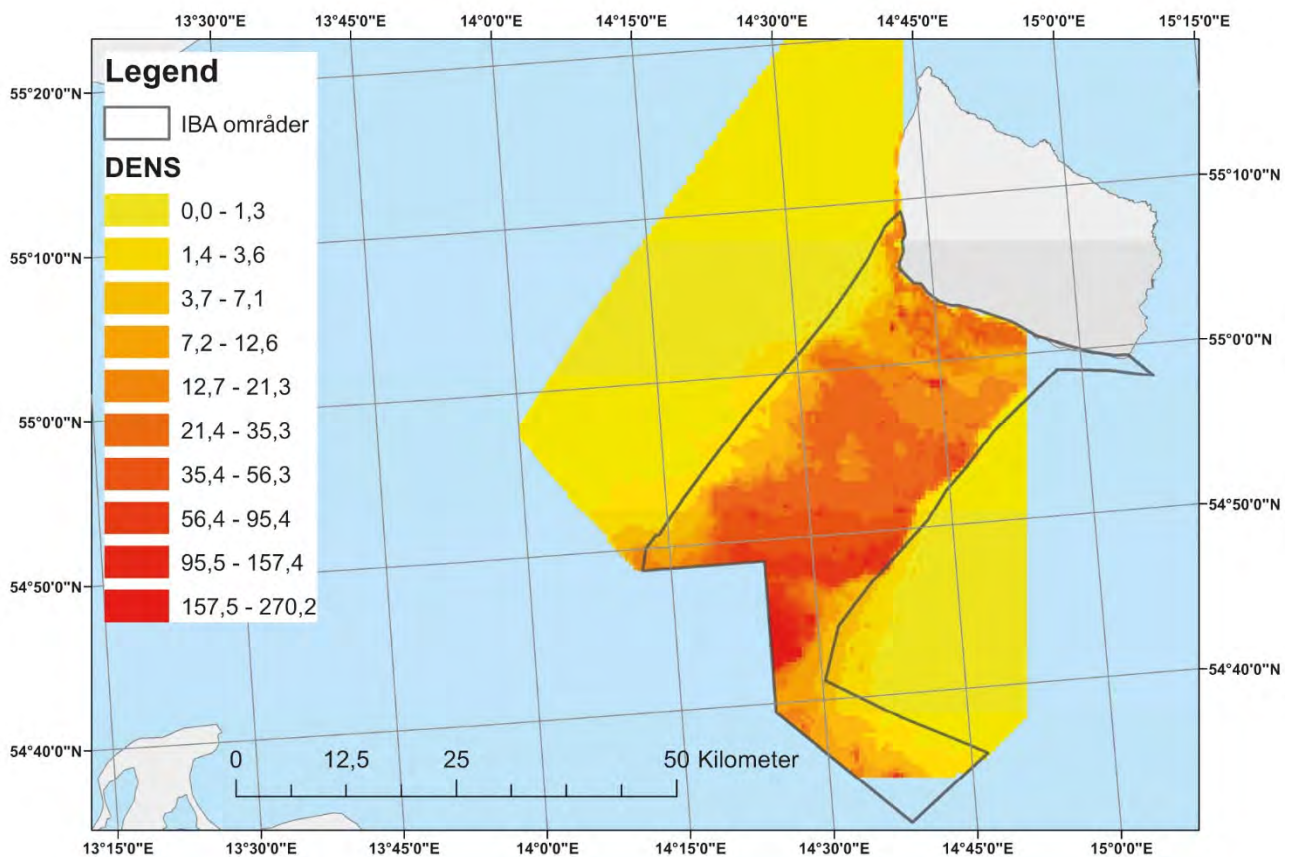
Datagrundlag (2016)

Der er foretaget optællinger af fugle på Rønne Banke ved hjælp af linjetranssekt optællingsmetoden i forbindelse med landsdækkende optællinger af vandfugle i Danmark ved midvinter i årene 2004, 2008, 2013 og 2016.

I kvalifikationsgrundlaget for IBA nr. 120 figurerer havlit og tejt. I nedenstående fokuseres på havlit, i det AU ikke har gode data på forekomster af tejt i området. Arten er således kun registreret i små antal på de landsdækkende optællinger af fugle ved midvinter.

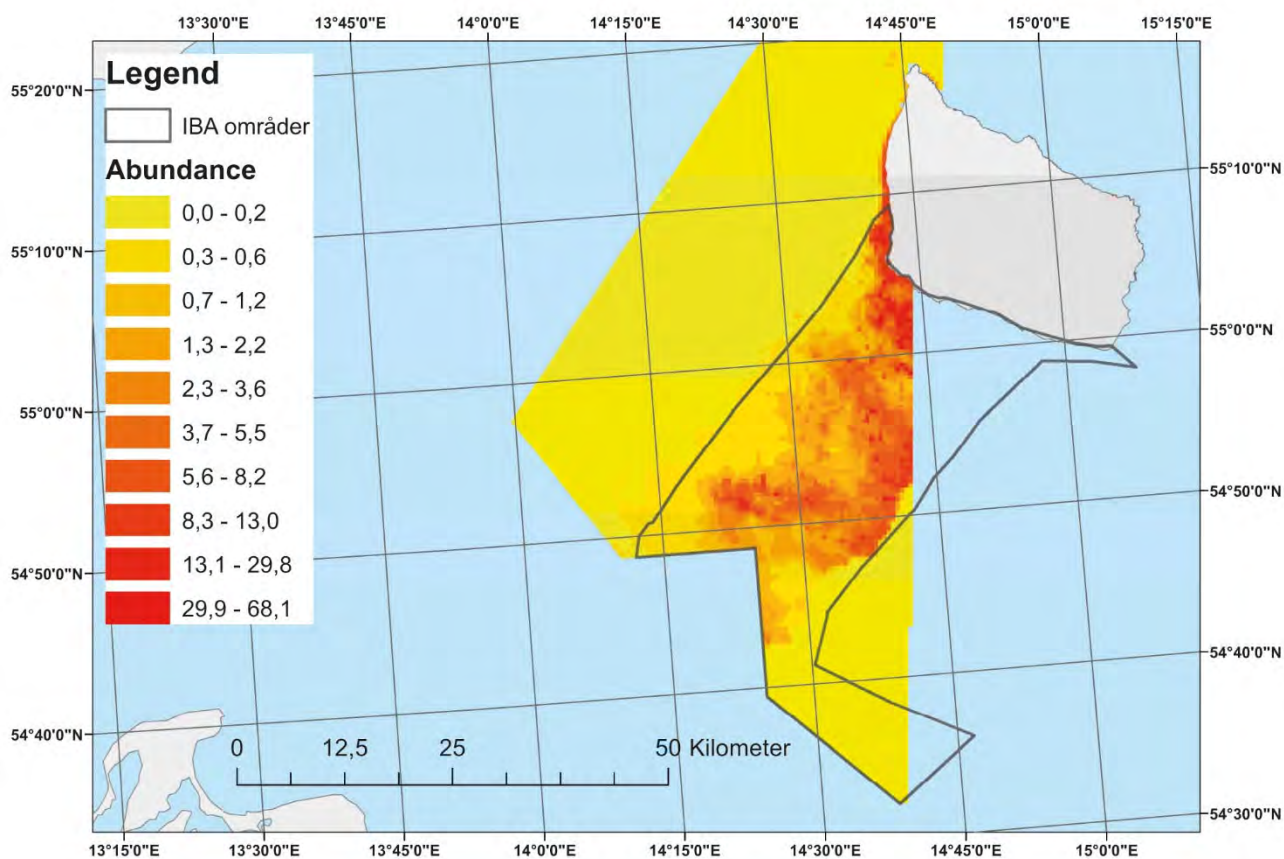
Havlit overvintrer i høje antal på Rønne Banke (Petersen & Nielsen 2011). De første fugle ankommer i november, og de sidste forlader lokaliteten i starten af maj (NIRAS 2015).

Ved optællingen i vinteren 2004 blev der beregnet et samlet antal på 27.556 havlitter i farvandet vest for Bornholm. Af disse befandt sig i alt et beregnet antal på 26.421 individer indenfor afgrænsningen af IBA nr. 120 (Figur 33). Tætheder og antal havlitter blev ikke estimeret for mindre områder i de østlige og sydlige dele af IBA nr. 120.

Figur 33. Fordelingen af 27.556 havlitter i farvandet vest for Bornholm i vinteren 2004. Af disse befandt 26.421 havlitter sig indenfor afgrænsningen af IBA nr. 120 (afgrænsning indikeret).

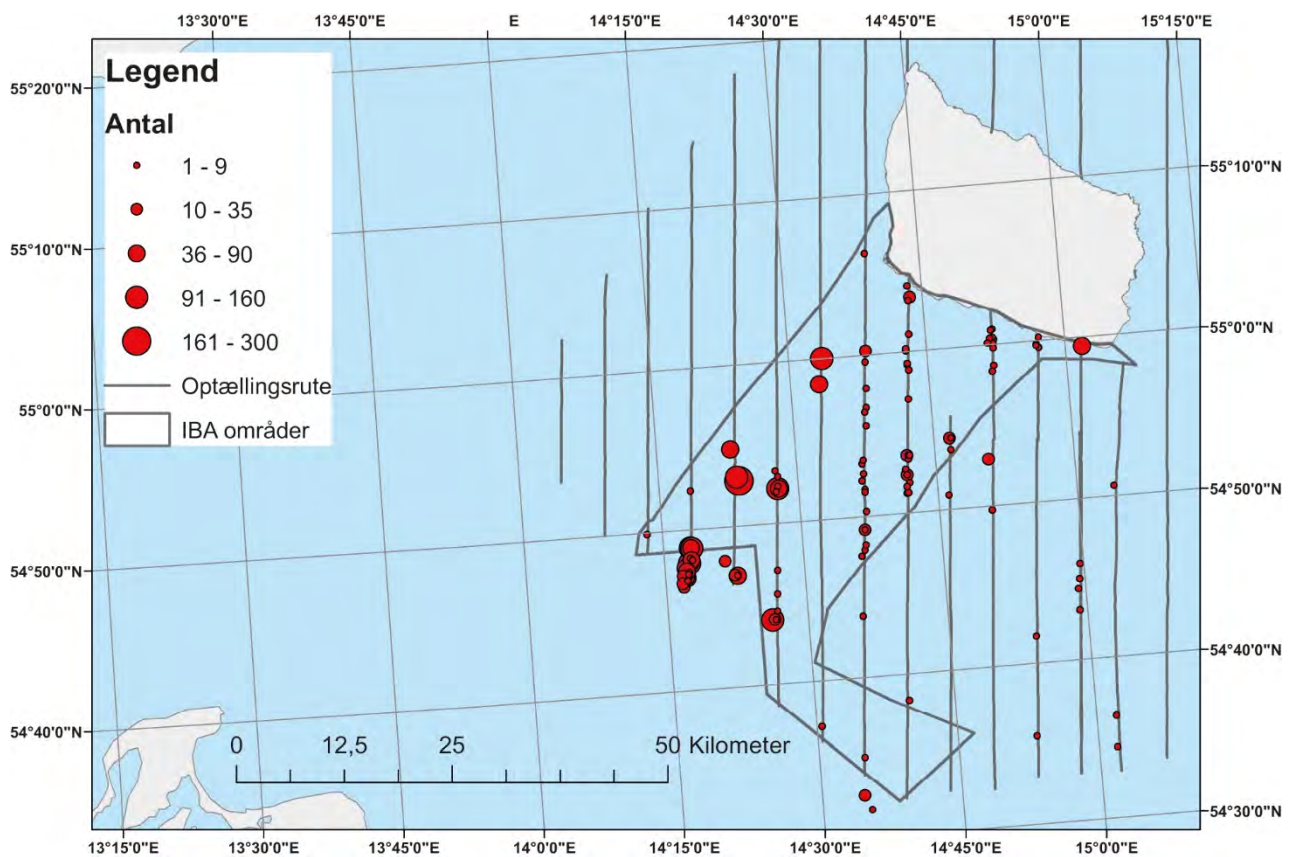
Ved optællingen i vinteren 2008 blev der beregnet et samlet antal af 8.776 havlitter i farvandet vest for Bornholm. Af disse befandt sig i alt et beregnet antal af 8.155 individer indenfor afgrænsningen af IBA nr. 120 (Figur 34). Tætheder og antal havlitter blev ikke estimeret for større områder i de østlige og sydlige dele af IBA nr. 120.

Figur 34. Fordelingen af 8.776 havlitter i farvandet vest for Bornholm i vinteren 2008. Af disse befandt 8.155 havlitter sig indenfor afgrænsningen af IBA nr. 120 (afgrænsning indikeret).

Der er ikke beregnet fladedækkende tætheder for optællingerne af havlitter i vintrene 2013 og 2016. Derfor præsenteres data hér som prikkort med indikationer af de faktisk observerede fugle langs transekterne. Erfaringerne fra beregninger af tætheder og totale antal af havlit fra Rønne Banke i 2004 og 2008 viser, at ratioen imellem faktisk observerede antal og de beregnede antal var imellem 10,2 og 16,5. Den noget større ratio, sammenlignet med ration på omkring 4 for havlit ved IBA nr. 83, skyldes primært, at der er fløjet med en betydeligt større afstand mellem transekterne ved Bornholm end ved Lolland-Falster.

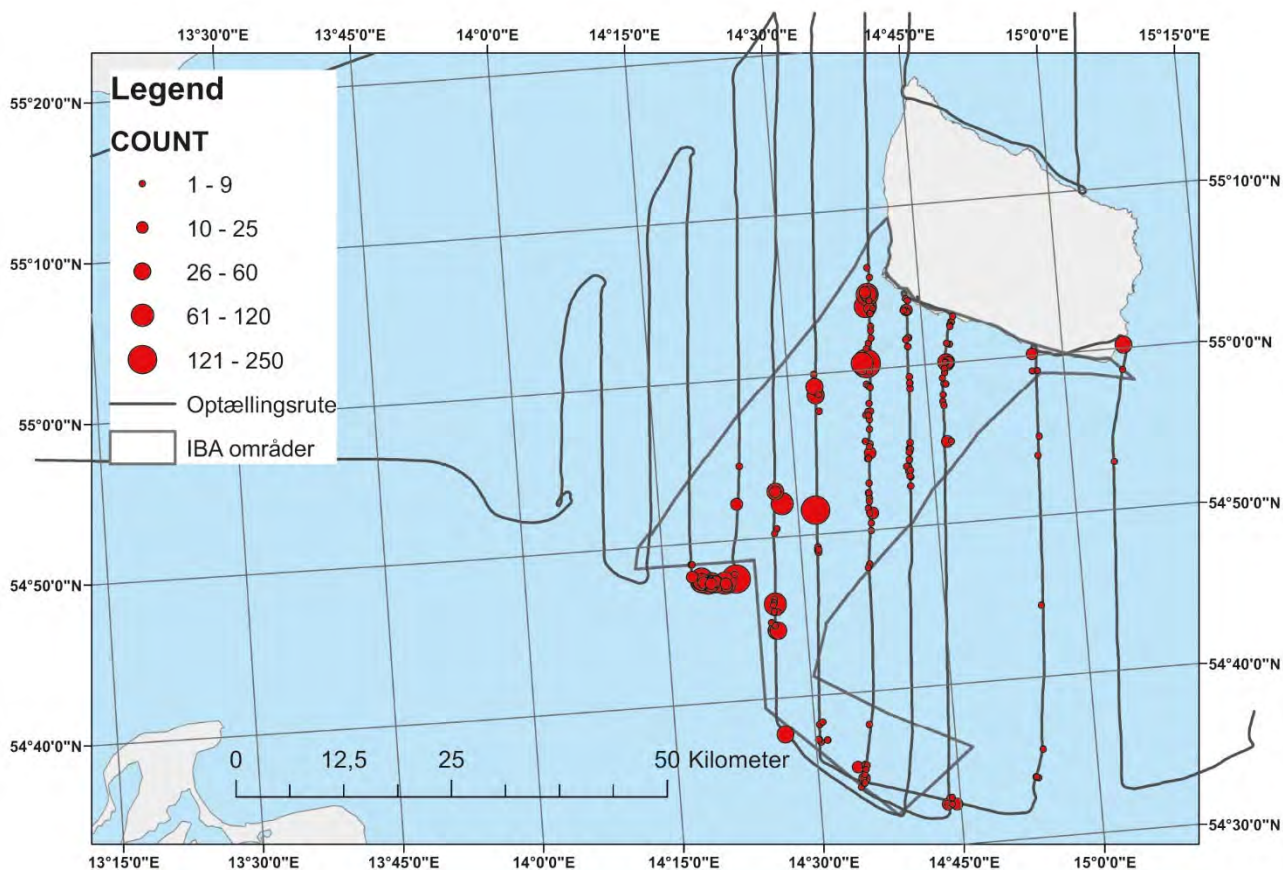
Ved optællingen af fugle i vinteren 2013 blev der observeret i alt 2.377 havlitter i farvandet vest for Bornholm. Af disse blev 1.524 individer observeret indenfor IBA nr. 120 (Figur 35). Ved at anvende den fundne ratio imellem antallet af observerede og beregnede havlitter fra 2004- og 2008-modelleringerne vil en vurdering af det totale antal havlitter i undersøgelsesområdet omkring Bornholm ligge i intervallet 24.000 til 39.000 individer, mens den tilsvarende beregning for området indenfor IBA nr. 120 vil ligge imellem 16.000 og 24.000 individer.

Figur 35. Fordelingen af i alt 2.377 observerede havlitter ved Bornholm i vinteren 2013. Af disse blev i alt 1.524 havlitter observeret indenfor grænserne af IBA nr. 120.

Ved optællingen af fugle i vinteren 2016 blev der observeret i alt 2.724 havlitter i farvandet vest for Bornholm. Af disse blev 1.797 individer observeret indenfor IBA nr. 120 (Figur 36). Ved at anvende den fundne ratio imellem antallet af observerede og beregnede havlitter fra 2004- og 2008-modelleringerne vil en vurdering af det totale antal havlitter i undersøgelsesområdet omkring Bornholm ligge i intervallet 28.000 til 45.000 individer, mens den tilsvarende beregning for området indenfor IBA nr. 120 vil ligge imellem 18.000 og 30.000 individer.

I perioden fra november 2013 til maj 2015 blev der foretaget i alt seks optællinger af vandfugle på den nordøstlige del af Rønne Banke, et område der omfatter mindre end halvdelen af arealet for IBA nr. 120 (NIRAS 2015). Fordelingen af havlit indenfor dette undersøgelsesområde er i overensstemmelse med de ovenfor nævnte data. Antallet af havlitter i området var størst i januar 2014 (et estimeret totalt antal af 9.327 individer eller en tæthed på 10,67 individer/km²), med høje tætheder også fundet i månederne februar til og med april 2014.

Figur 36. Fordelingen af i alt 2.724 observerede havlitter ved Bornholm i vinteren 2016. Af disse blev i alt 1.797 havlitter observeret indenfor grænserne af IBA nr. 120.

Opdateret datagrundlag (2019)

Rønne Banke blev optalt ved optællingen af vandfugle i vinteren 2016. Der blev registreret 25 lommer ved transektoptællingerne samt i alt 1.797 havlitter med samme metode (Tabel 21). Dele af data i tabellen er behandlet ovenfor. Tabellen angives for også at præsentere data fra optællinger fra land, hvor bl.a. observation af 19 sortstrubede lommer er interessant.

Rønne Banke blev ikke optalt ved nationale optællinger af vandfugle i sommeren 2018. Der eksisterer data om fuglefordelinger i området fra VVM-redegørelser i forbindelse med etablering af havvindmølleparker i tysk Østersø. Disse data er ikke umiddelbart tilgængelige, men kan blive tilgængelige på sigt.

Table 21. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 120 ved en optælling af vandfugle i området i vinteren 2016. Der sondres imellem fugle talt fra land (Land; hele Bornholms kyst optælles fra land) og ved transektmåling fra fly (Transekt; åbne havområder, og dermed det meste af IBA'et). Bemærk at det angivne antal for data fra transektmålinger udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Land	Transekt
Lom sp.		12
Rødstrubet lom		11
Sortstrubet lom	19	2
Skarv	404	14
Fiskehejre	4	
Knopsvane	46	2
Bramgås	12	
Gravand		2
Gråand	483	77
Krikand	2	
Troldand	1073	
Hvinand	554	
Havlit	46	1797
Ederfugl	8	6
Sortand		1
Fløjlsand		86
Stor skallesluger	20	
Toppet skallesluger	140	3
Blishøne	10	
Sølvmåge		62
Svartbag		2
Alk/lomvie		52
Lomvie		4
Tejst		1

Opdateret vurdering (2019)

På baggrund af det opdaterede datagrundlag i 2019 ses det, at Rønne Banke rummer forekomster af havlit af international betydning, men at forekomster af national betydning forekommer hyppigere. Desuagtet vurderes det, at forekomster af havlit i IBA nr. 120 regelmæssigt overstiger 1 %-kriteriet for artens flyway-bestand, hvilket svarer til 16.000 fugle (Wetlands International 2019) Ved en eventuel udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde kunne kategorien F3a eller F3b (jf. Miljøstyrelsen 2019) anvendes som begrundelse for udpegningen, førstnævnte med henvisning til den internationale betydning, og sidstnævnte fordi en meget stor andel af den samlede danske bestand findes i området.

På grundlag af data fra optællinger af vandfugle i vintrene 2004, 2008, 2013 og 2016 kan det beregnes/anslås, at IBA nr. 120 har rummet hhv. ca. 55 %, 20 %, 28 % og 26 % af det nationale antal af havlitter for hvert af de angivne årstal.

En udpegning efter Miljøstyrelsens (2019) F4c-kriterie kan begrundes med, at området i tilfælde af hårde vintre kan være refugium for store mængder af havlitter og andre havdykænder fra Pommern-bugten, idet dette område fryser langt tidligere end det mere vindeksponerede område på Rønne Banke. NATURA 2000-område nr. 261 har ikke i sig selv kendte koncentrationer af havlit, der kvalificerer til en udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde, fordi de største koncentrationer af havlit ligger øst og syd for dette område.

AU/DCE er ikke i besiddelse af data for forekomster af tejt i dette område, der vil kvalificere til udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde for denne art. De i IBA-rapporten nævnte 2.780 individer vurderes at være optalt i et langt større geografisk område end netop IBA nr. 120. Det skal dog understreges, at tejt er vanskelig at registrere på flytællinger, så arten kan godt forekomme i væsentligt større tal, end de præsenterede data viser.

I de to tilstødende tyske Fuglebeskyttelsesområder Adlergrund og Pommer-sche Bucht er en række forekommende arter nævnt som værende omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets Artikel 4.2. Informationerne viser, at der på Adlergrund forekommer 10.000 havlitter og mellem 100 og 250 tejster (Tabel 22). For Fuglebeskyttelsesområdet "Pommersche Bucht" angives forekomster på 10.000 havlitter, 10.000 sortænder og 10.000 fløjlsænder (Tabel 23). Endelig er der for det polske Fuglebeskyttelsesområde "Zatoka Pomorska" angivet vinterforekomster af næsten 4.000 tejster og kun 60 havlitter (Tabel 24).

Tabel 22. Udvalgte fuglearter nævnt i Fuglebeskyttelsesdirektivets Artikel 4.2 for Fuglebeskyttelsesområdet "Adlergrund", med angivelse af antal af de givne arter, der forekommer i området.

G	Code	Species		S	NP	T	Population in the site			Cat.	D.qual.
		Scientific Name	Size				Unit	Min	Max		
B	A202	<i>Cephus grylle</i>				w	101	250	i		
B	A064	<i>Clangula hyemalis</i>				w	10.001	10.001	i		
B	A689	<i>Gavia arctica</i>				w	11	50	i		
B	A001	<i>Gavia stellata</i>				w	11	50	i		
B	A685	<i>Melanitta fusca</i>				w	251	500	i		
B	A706	<i>Melanitta nigra</i>				w	1.001	10.000	i		

Tabel 23. Udvalgte fuglearter nævnt i Fuglebeskyttelsesdirektivets Artikel 4.2 for Fuglebeskyttelsesområdet "Pommersche Bucht", med angivelse af antal af de givne arter, der forekommer i området.

G	Code	Species		S	NP	T	Population in the site			Cat.	D.qual.
		Scientific Name	Size				Unit	Min	Max		
B	A202	<i>Cephus grylle</i>				w	6	10	i		
B	A064	<i>Clangula hyemalis</i>				w	10.001	10.001	i		
B	A689	<i>Gavia arctica</i>				w	11	50	i		
B	A001	<i>Gavia stellata</i>				w	11	50	i		
B	A685	<i>Melanitta fusca</i>				w	10.001	10.001	i		
B	A706	<i>Melanitta nigra</i>				w	10.001	10.001	i		
B	A642	<i>Podiceps auritus</i>				w	101	250	i		
B	A665	<i>Podiceps grisegena</i>				w	101	250	i		

Tabel 24. Udvalgte fuglearter nævnt i Fuglebeskyttelsesdirektivets Artikel 4.2 for det polske Fuglebeskyttelsesområde "Zatoka Pomorska", med angivelse af antal af de givne arter, der forekommer i området.

G	Code	Species Scientific Name	S	NP	T	Population in the site			D.qual.
						Size		Unit	
						Min	Max		
B	A202	<i>Cephus grylle</i>			w	3.975	3.975	i	
B	A064	<i>Clangula hyemalis</i>			w	60	60	i	
B	A002	<i>Gavia arctica</i>			c	500	500	i	
B	A002	<i>Gavia arctica</i>			w	1.875	1.875	i	
B	A001	<i>Gavia stellata</i>			c	500	500	i	
B	A001	<i>Gavia stellata</i>			w	900	1.500	i	
B	A066	<i>Melanitta fusca</i>			w	250	250	i	
B	A065	<i>Melanitta nigra</i>			w	200	200	i	
B	A065	<i>Melanitta nigra</i>			c	2.000	5.000	i	
B	A069	<i>Mergus serrator</i>			w	3.000	3.000	i	
B	A007	<i>Podiceps auritus</i>			w	100	200	i	
B	A005	<i>Podiceps cristatus</i>			w	4.180	4.180	i	
B	A006	<i>Podiceps grisegena</i>			w	200	500	i	

AU/DCE har ingen indikationer af koncentrationer af hverken sortand, fløjlsand eller ederfugl på Rønne Banke, og arterne vurderes ikke som værende relevante for udpegningsgrundlaget for et potentielt kommende Fuglebeskyttelsesområde. Arterne er heller ikke nævnt i kvalifikationsgrundlaget for IBA nr. 120.

Det skønnes, at rødstrubet lom og sortstrubet lom temporært kan forekomme i området for IBA nr. 120 i større antal. Det drejer sig i særdeleshed om perioden omkring arternes forårs- og efterårsgennemtræk. Det vil derfor være relevant at vurdere, om disse arter kan tilføjes udpegningsgrundlaget for et eventuelt kommende Fuglebeskyttelsesområde.

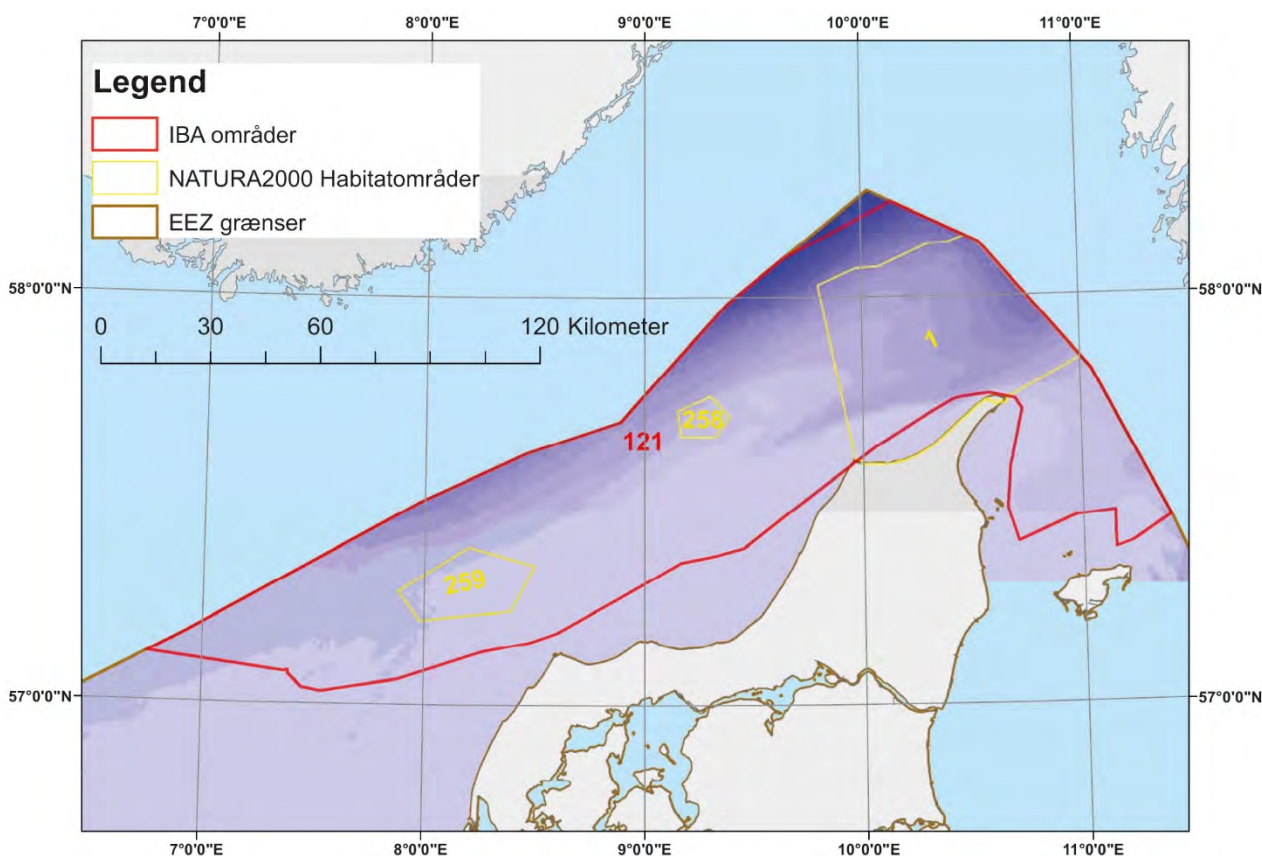
En vurdering af det faktiske grundlag for at udpege Fuglebeskyttelsesområde for lommer vil imidlertid kræve indhentning af data indsamlet på tidspunkter af året, hvor koncentrationer af trækkende lommer formodes at findes i området. Sådanne data kan potentielt være til stede i data fra tyske vindmølle-VVM-redegørelser, men er i skrivende stund ikke tilgængelige for AU/DCE.

Der er i det opdaterede datagrundlag ikke mulighed for at revurdere forekomsten af lommer i området. Forekomsten af lommer forventes at være højest i marts/april under trækket mod ynglepladserne mod nordøst. AU/DCE har ikke adgang til data, der kan belyse dette nærmere.

IBA nr. 121, Skagerrak & sydvestlige Norskerende

Den geografiske udstrækning af dette IBA overlapper ikke med noget Fuglebeskyttelsesområde. Det dækker et areal på 12.593 km², kun omfattende marine arealer. Arealet er helt eller delvist dækket af NATURA 2000-Habitatområderne 1, 258 og 259. Disse tre områder udgør til sammen 3.285 km², alt i det marine område (Figur 37).

Der er ikke udpeget Fuglebeskyttelsesområder indenfor grænserne af IBA nr. 121, ligesom der ikke er udpeget Fuglebeskyttelsesområder i den del af det svenske farvand, der støder op til IBA'et.

Figur 37. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 121, "Skagerrak og sydvestlige Norskerende". Danske NATURA 2000-områder indenfor IBA'et er indikeret.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 121 fremgår af Tabel 25.

Tabel 25. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 121, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for IBA-kvalifikation/					
	EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Mallemuk	Ikke relevant	-	701.000 ^a	701.000 ^a	701.000 ^a	-
Sule	14.000	-	14.000	14.000	14.000	-
Storkjove	3.300	-	3.300	10.342	3.300	-
Lomvie	46.300	-	46.300	205.000	46.300	-
Alk	45.000	-	45.000	395.000	45.000	-
Søkonge	705.000	-	705.000	1.000.000	705.000	-

^{a)} Gennemsnit 1980-1994 inkl. de ikke-danske dele af IBA'en.

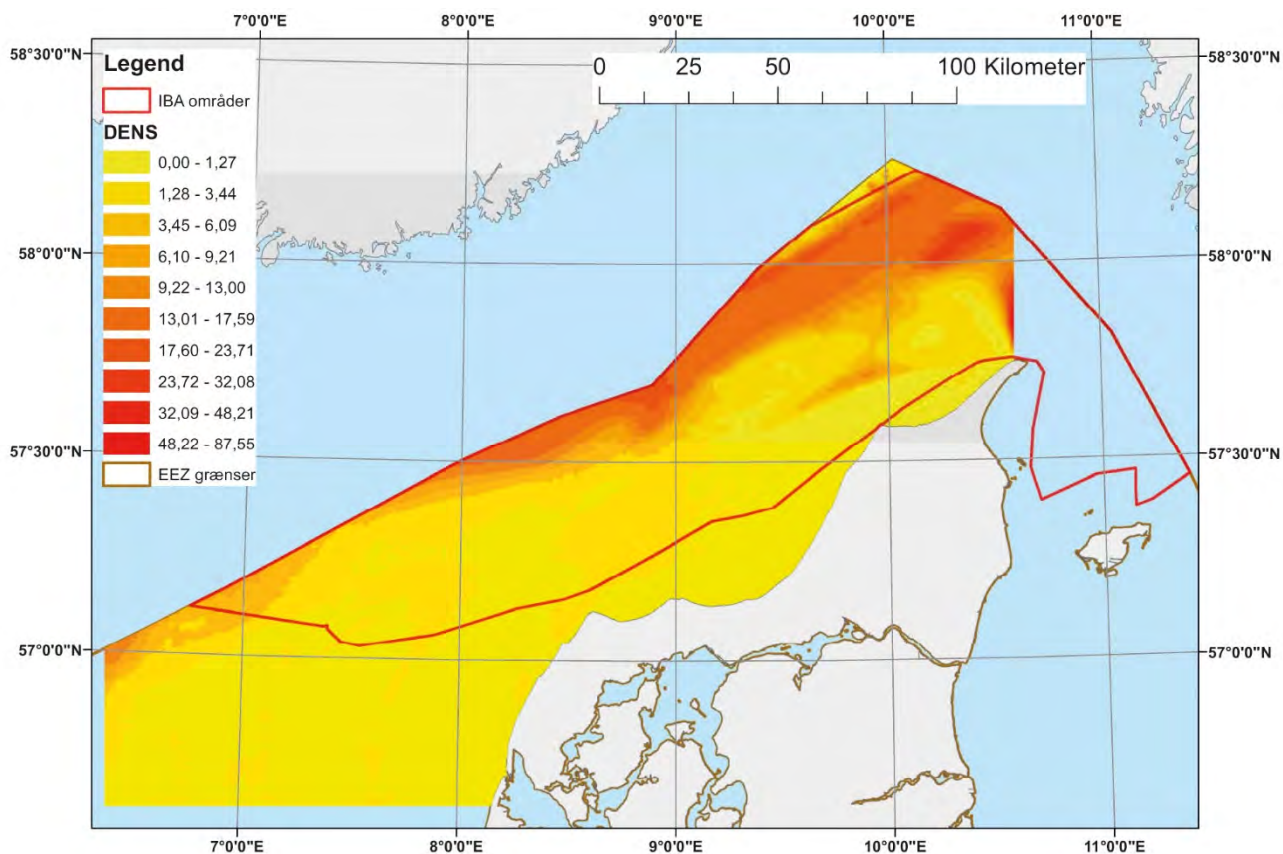
Datagrundlag (2016)

Området bliver ikke optalt i forbindelse med det nationale overvågningsprogram af fugle (NOVANA), men der findes en række andre nylige optællinger fra området, rekvireret af Naturstyrelsen.

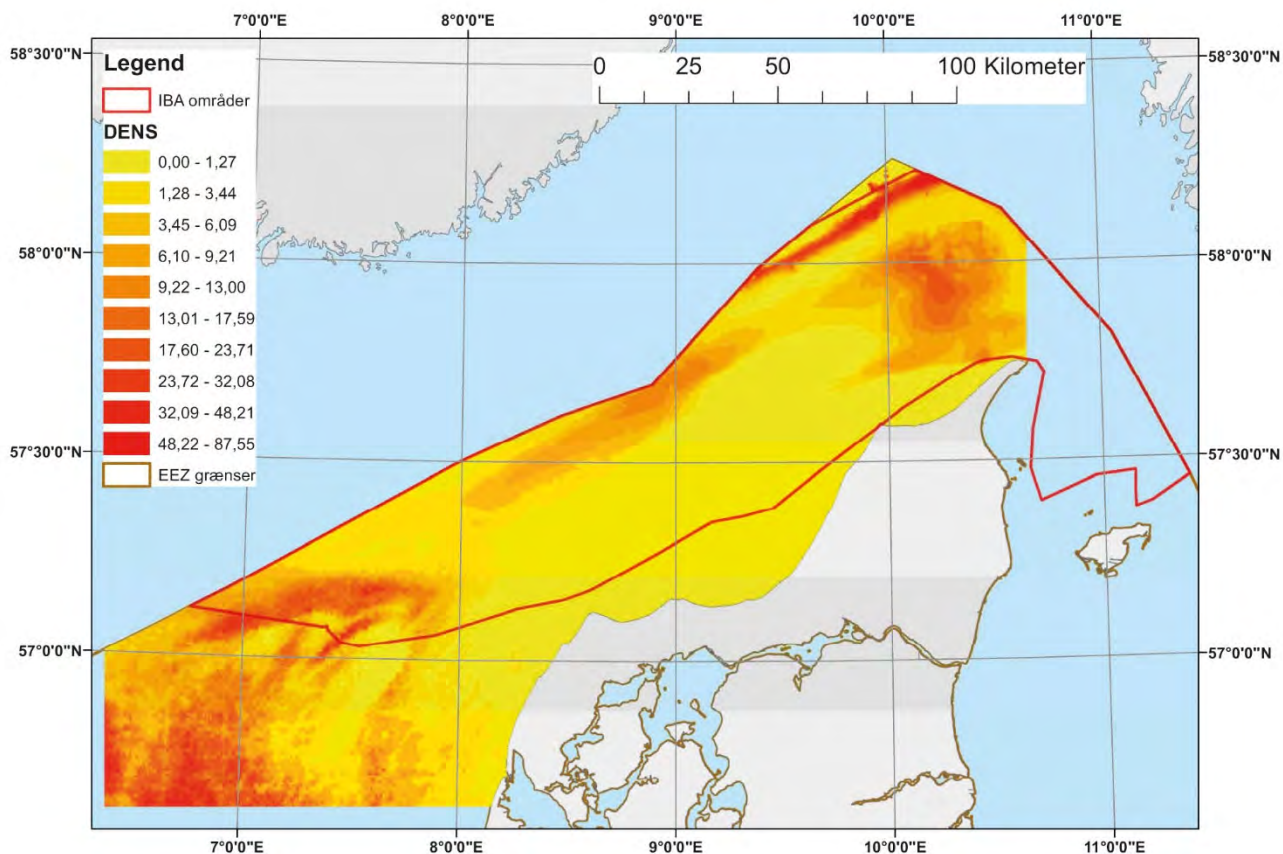
Grundet de tre habitatområder, der blev udpeget med henblik på beskyttelse af marsvin i området, er der foretaget optællinger i området om sommeren i årene 2011-2013 og i 2015. Optællingerne er gennemført med fokus på registrering af havpattedyr, hvorfor der kun er optalt fåtallige fuglearter efter striptransect-metoden (Buckland m.fl. 2001), hvor samtlige fugle tælles i et kendt transektbredde. Det samlede antal af de registrerede fugle i området kan således beregnes.

I 2006-07 blev der gennemført fire tællinger fra området nord for Skagen i øst til Det Gule Rev i vest. Optællingerne blev gennemført efter linjetransektmetoden (Buckland m.fl. 2015), og der foreligger modellerede antal af de talrigest forekommende arter (Petersen 2008).

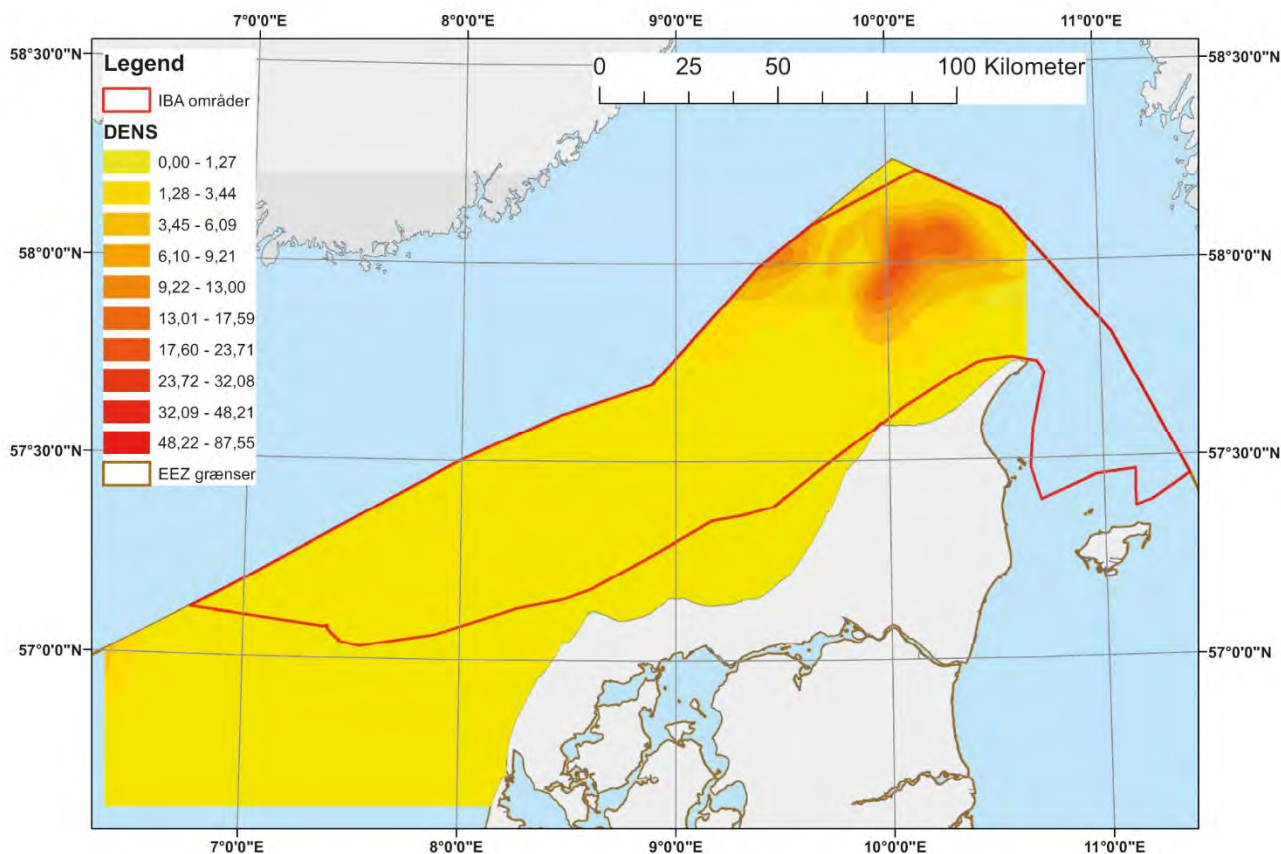
Mallemuk forekommer i store antal i området i sensommeren og det tidlige efterår. De største tætheder blev registreret i den nordlige og vestlige del af området, hvor hydrografiske konditioner er grundlag for up-welling (opdrift af næringsrigt vand fra større dybder), og dermed tilvejebringer betingelserne for et levested for mallemuk og andre marine arter. På tre tællinger i efteråret 2007 blev der estimeret antal mellem 18.463-86.107 mallemukker i det samlede optællingsområde, flest ved en optælling foretaget i september 2007 (Figur 38, 39 og 40).

Figur 38. Modelleret antal og fordeling af mallebukker ved en optælling d. 6. august 2006. Det samlede estimat er på 68.175 fugle i det samlede undersøgelsesområde, modelleringen er foretaget på baggrund af 2.198 observerede fugle.

Figur 39. Modelleret antal og fordeling af mallebuk ved en optælling d. 26. september 2007. Det samlede estimat er på 86.107 fugle i det samlede undersøgelsesområde, modelleringen er foretaget på baggrund af 2.520 observerede fugle.

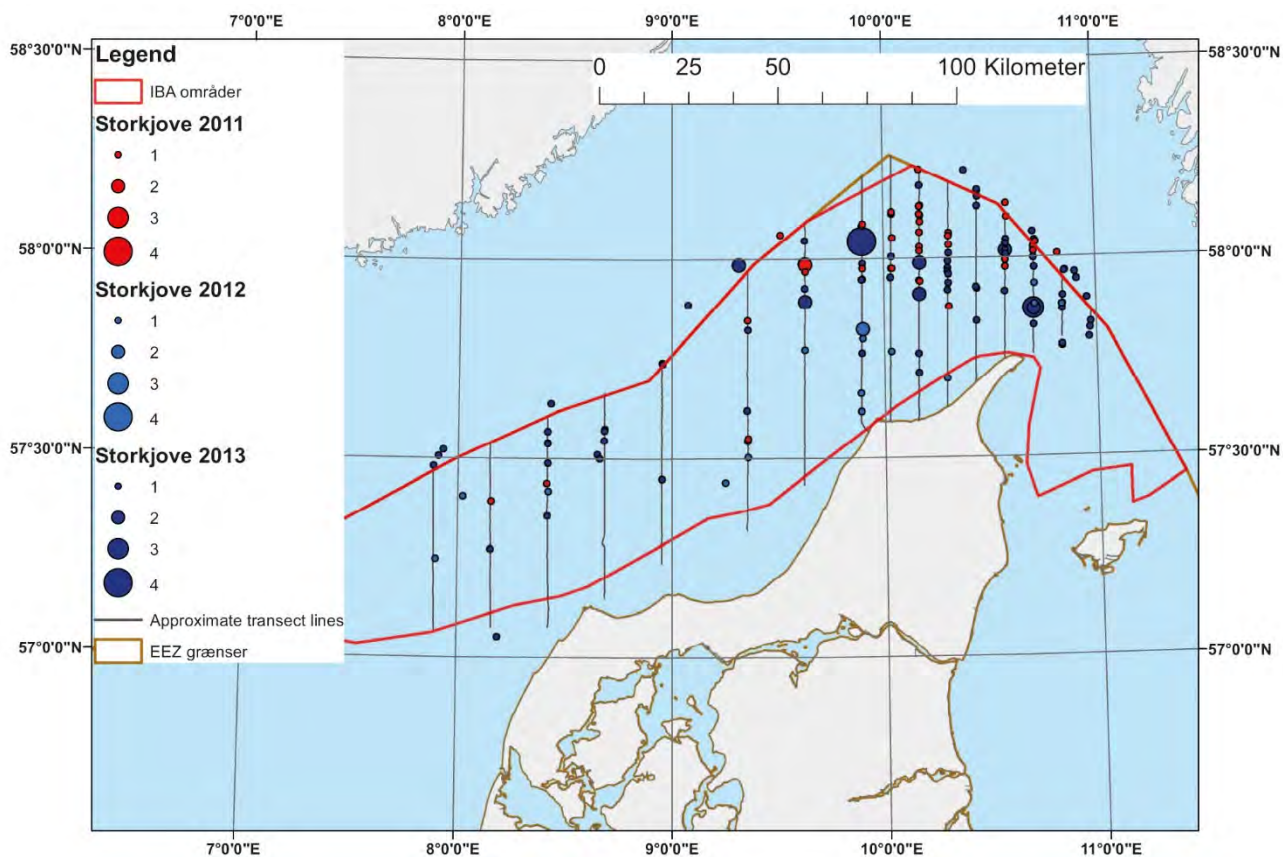
Figur 40. Modelleret antal og fordeling af malleduk ved en optælling d. 23. oktober 2007. Det samlede estimat er på 18.463 fugle i det samlede undersøgelsesområde, modelleringen er foretaget på baggrund af 398 observerede fugle.

Sule forekom ikke i antal, der tillod modellering på tællingerne i 2006-07. Der blev maksimalt optalt 205 fugle i september 2007. Arten forekommer ofte i meget høje antal om efteråret på revet udfor Skagens Gren, hvor der er talt op til 5.250 fugle i oktober 2013 (www.dofbasen.dk).

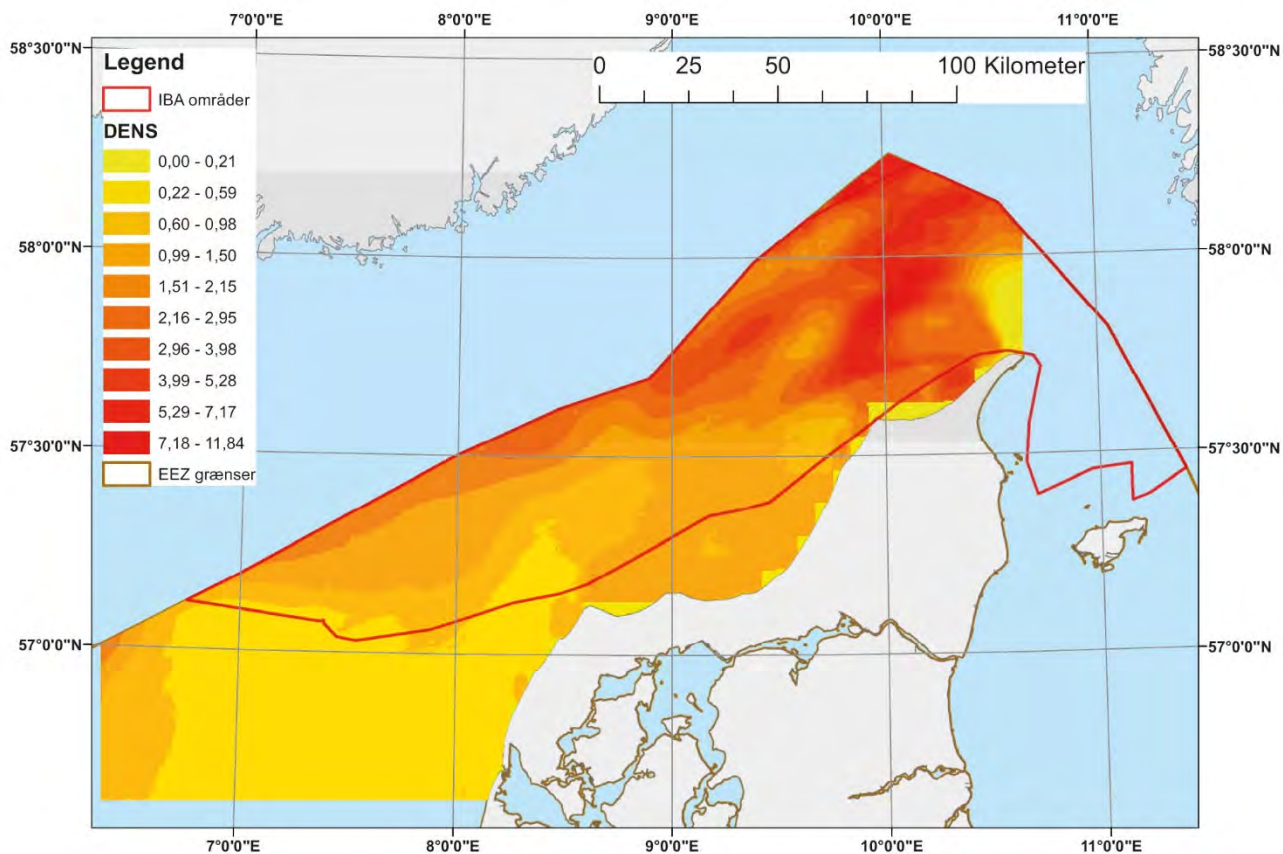
Storkjove forekommer i området i varierende antal med de største forekomster i sensommeren (Takser m.fl. 1987, Stone m.fl. 1995, Skov m.fl. 1995). Arten overvintrer ud for det nordvestlige Afrika, det sydlige Europa og på havet øst for Canada (Magnusdottir m.fl. 2012). Der blev maksimalt optalt 77 fugle på transekt i perioden 2011-2013, resulterende i et samlet estimat for det undersøgte område på 1.241 fugle. Den største koncentration af fugle blev set i området nordvest for Skagen (Figur 41).

Sortand forekommer talrigt kystnært i områdets østligste del (Petersen 2008, www.dofbasen.dk) med de største antal i foråret og over sommeren. Arten registreres i stigende antal fra land i store flokke ved Skagen, hvor op til 13.000 fugle er registreret ultimo juni 2015 (www.dofbasen.dk).

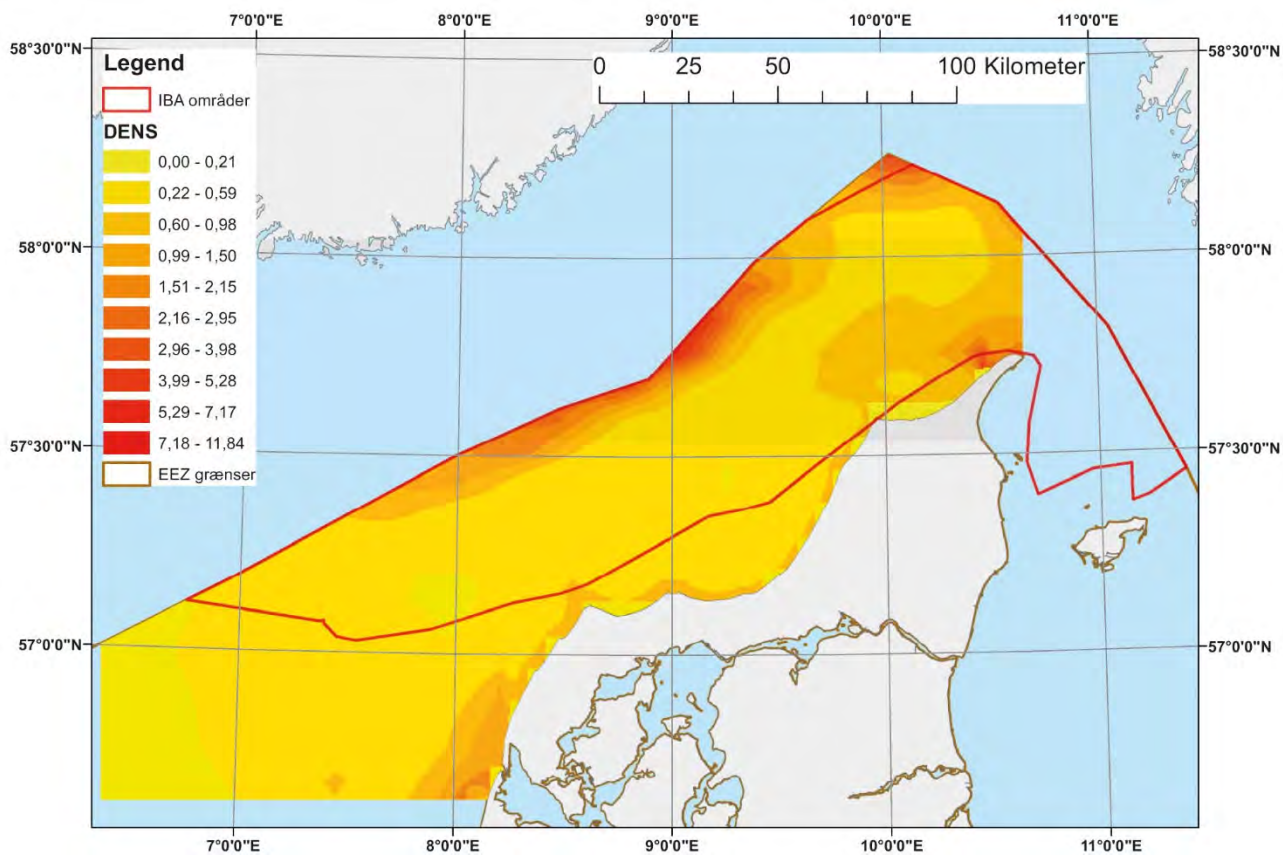
Lomvie og alk forekommer begge i varierende antal i området. Arterne kan være svære at skelne fra hinanden fra fly, hvorfor størstedelen af de registrerede fugle benævnes alk/lomvie (Figur 42, 43 og 44).

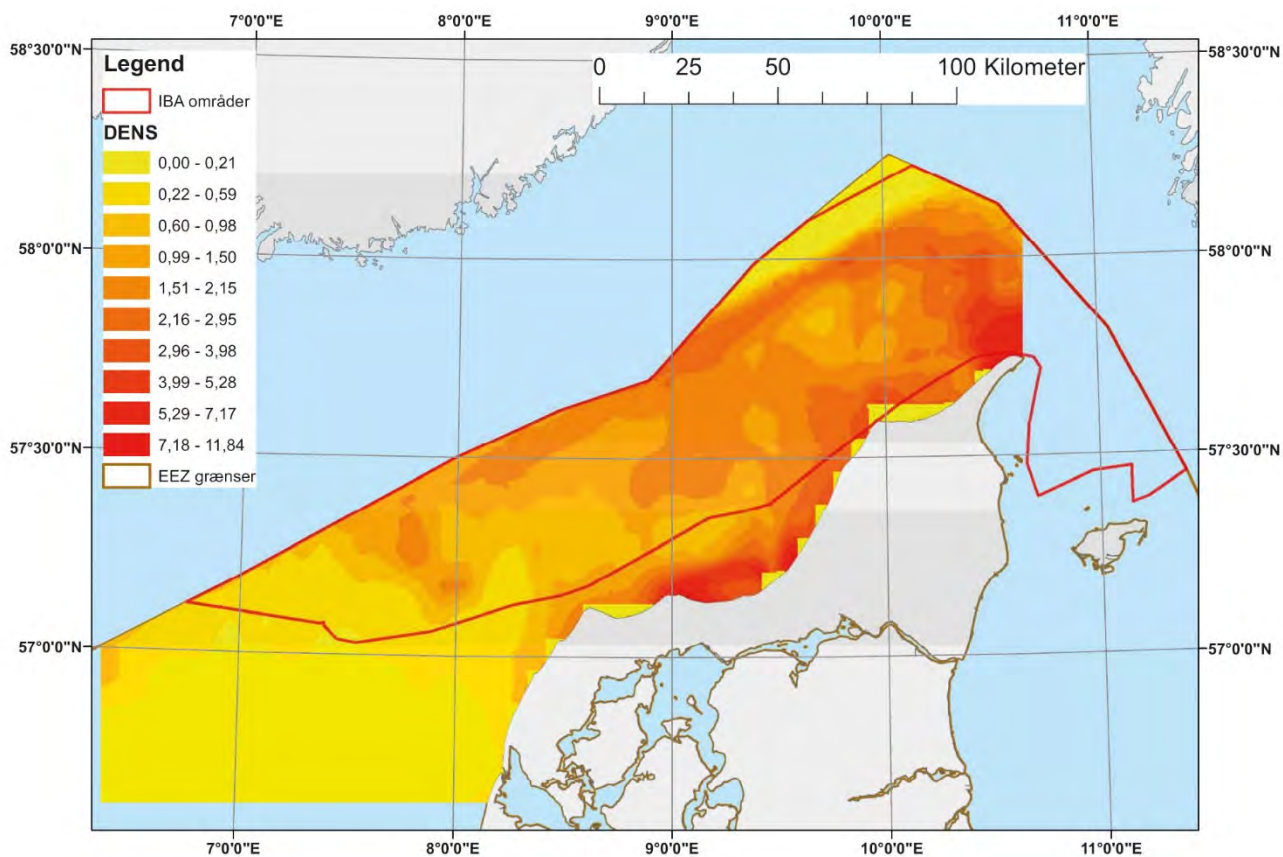
Figur 41. Fordelingen af storkjover observeret på tre optællinger foretaget i Skagerrak i sensommeren 2011-2013 (2011: Gul, 2012: Rød og 2013: Blå). Der blev maksimalt registreret 77 fugle på transekt (101 i alt) på tællingen i august 2013

Figur 42. Modelleret antal og fordeling af alkefugle observeret d. 6. august 2006. Det samlede estimat for området var 18.463 fugle i det samlede undersøgelsesområde. Modelleringen er foretaget på baggrund af 398 observerede fugle.

Figur 43. Modelleret antal og fordeling af alkefugle observeret d. 6. august 2006. Det samlede estimat for området var 9.862 fugle i det samlede undersøgelsesområde. Modelleringen er foretaget på baggrund af 224 observerede fugle.

Figur 44. Modelleret antal og fordeling af alkefugle observeret d. 6. august 2006. Det samlede estimat for området var 20.993 fugle i det samlede undersøgelsesområde. Modelleringen er foretaget på baggrund af 457 observerede fugle.

Der blev kun registreret meget få søkonger ved optællingerne i 2006-07.

Opdateret datagrundlag (2019)

I 2017 rekvirerede MST en optælling af fugle i den nordlige danske Nordsø og Skagerrak (Nielsen & Petersen 2017). Området dækker området for IBA nr. 121. Miljøstyrelsen rekvirerede desuden en optælling af området i april 2019. Optællingen i 2019 er gennemført, men data er i skrivende stund ikke oparbejdet.

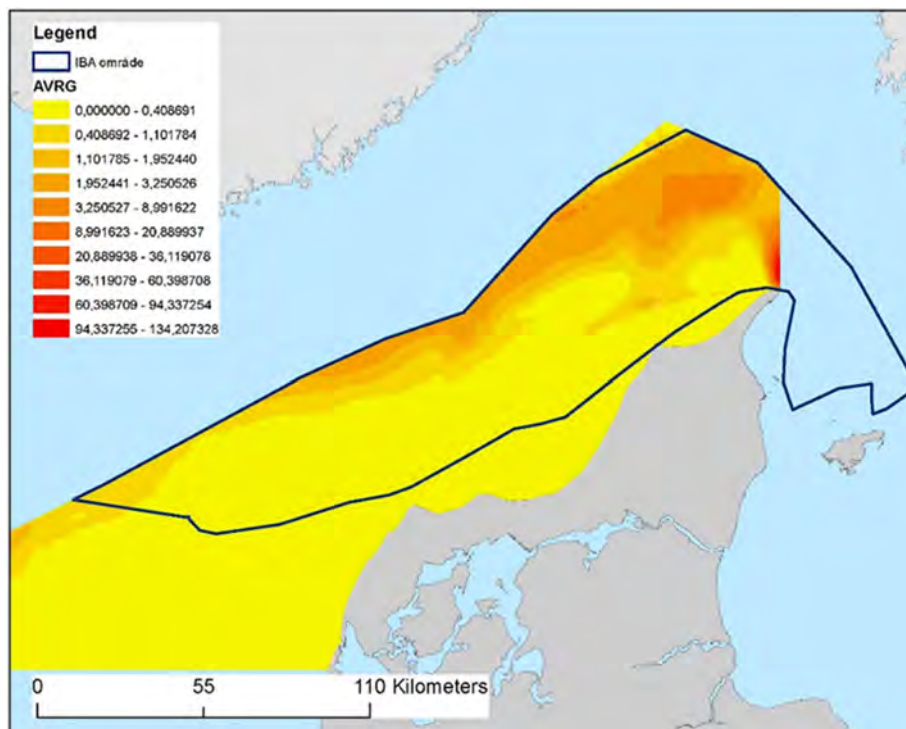
Der blev observeret i alt 1.343 mallebukker, 570 suler, 6 storkjover og 118 alke/lomvier på optællingen i april 2017 (Tabel 26). Ingen af disse arter vurderes at opnå antal af national eller international betydning, heller ikke når der korrigeres for det faktum, at data er indsamlet som linjetransektdata. Det skal bemærkes, at april måned ikke er tidspunktet for store antal af hverken mallebukker, storkjover, suler eller alkefugle.

Tabel 26. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 121 ved en optælling af vandfugle i nordlige Nordsø og Skagerrak i april 2017. Bemærk at det angivne antal udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Transekt
Rødstrubet lom	3
Mallebuk	1343
Sule	570
Storkjove	6
Stormmåge	3
Sølvmåge	223
Sildemåge	2
Svartbag	9
Ride	21
Måge sp.	35
Alk/lomvie	26
Lomvie	192

Langt den overvejende del af de estimerede antal mallebukker befandt sig i den nordlige og østlige del af IBA-området. Ved optællingen den 26. september 2007 blev der desuden estimeret store antal mallebukker i den sydvestlige del af undersøgelsesområdet, uden for IBA-området (Figur 39). En beregning af gennemsnitlige tætheder af mallebukker fra optællingerne gennemført i august 2006 og oktober 2007 viste at den nordlige del af undersøgelsesområdet, på kanten af Norske Rende, er det vigtigste område for arten (Figur 45).

Figur 45. Den gennemsnitlige modellerede antal og fordeling af mallek ved en optælling d. 6. august 2006 og den 23. oktober 2007.

Opdateret vurdering (2019)

Det vurderes, at der i dette område er grundlag for udpegning af Fuglebeskyttelsesområder for mallek og for storkjove. Hele bestanden af storkjove tæller ca. 48.000 individer, og bestanden har således et 1 %-kriterium på ca. 500 fugle.

Det vil kræve yderligere analyser at vurdere, om der ligeledes er grundlag for udpegning af områder for lomvie og alk.

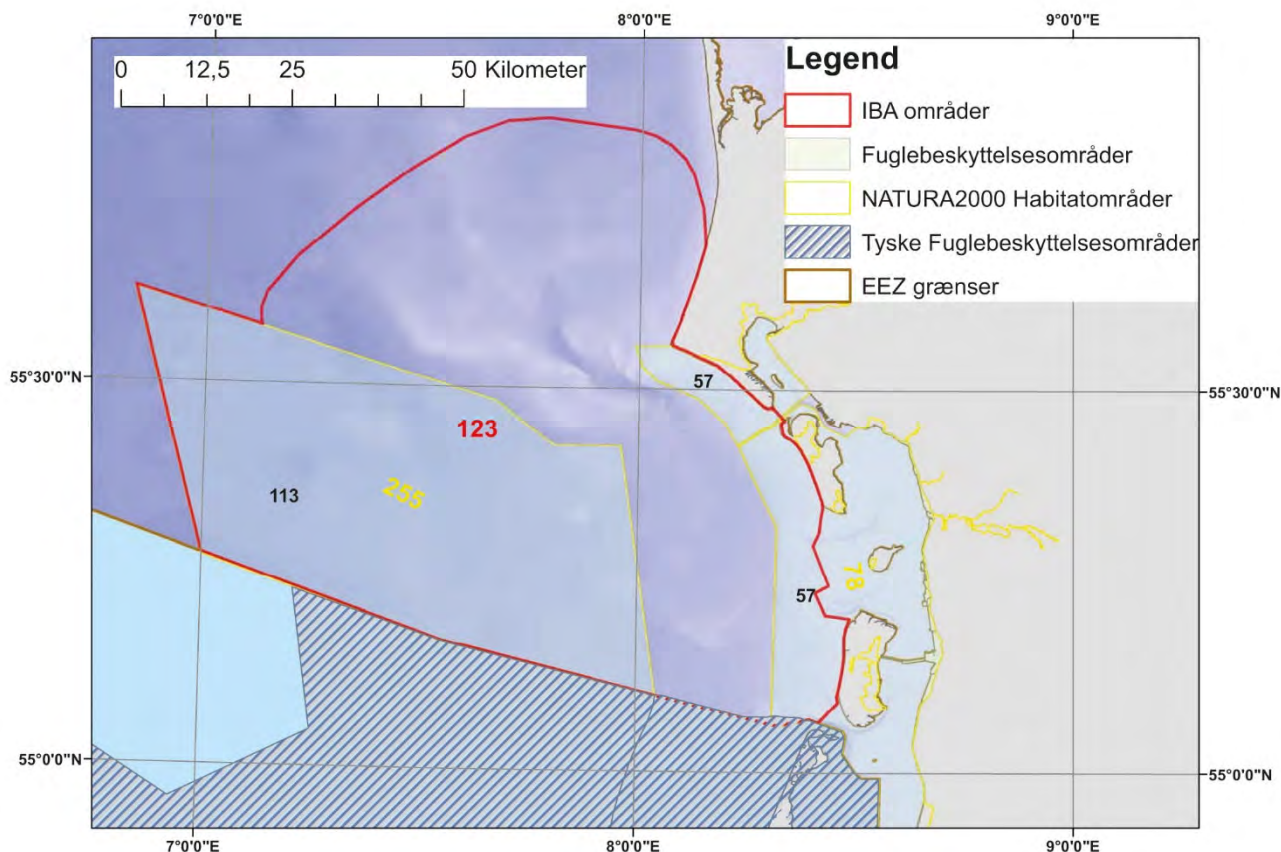
Endelig kan det overvejes, om der er grundlag for udpegning af et område for sortand.

Den sydlige kant af Norske Rende har hydrografiske forhold, der afstedkommer up-welling (opdrift af næringsrigt vand fra større dybder). Denne up-welling skaber forøget produktion, og dermed levested for arter som f.eks. mallek, storkjove, alk og lomvie.

Dataopdateringen i 2019, med data fra april 2017, ændrer ikke ved den oprindelige vurdering, idet de centrale arter (mallek, storkjove og alkefugle) har deres største forekomster i området i sensommeren og om vinteren.

IBA nr. 123, Østlige Tyskebugt

Den geografiske udstrækning af dette IBA dækker et areal på 5.763 km² kun omfattende marine arealer. Arealet dækker Fuglebeskyttelsesområde 113 og NATURA 2000-Habitatområde 255 i sin helhed, mens Fuglebeskyttelsesområde nr. 57 og NATURA 2000-område nr. 78 kun delvist er omfattet af arealet for IBA nr. 123. De nævnte Fuglebeskyttelsesområder og NATURA 2000-områder er identiske af udstrækning (Figur 46). På den tyske side af EEZ grænsen findes to Fuglebeskyttelsesområder, der grænser op til den sydlige grænse af IBA'et.

Figur 46. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 123, "Østlige Tyskebugt". Danske og tyske NATURA 2000 og Fuglebeskyttelsesområder i området er indikerede. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivende marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 123 fremgår af Tabel 27.

Tabel 27. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 123, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

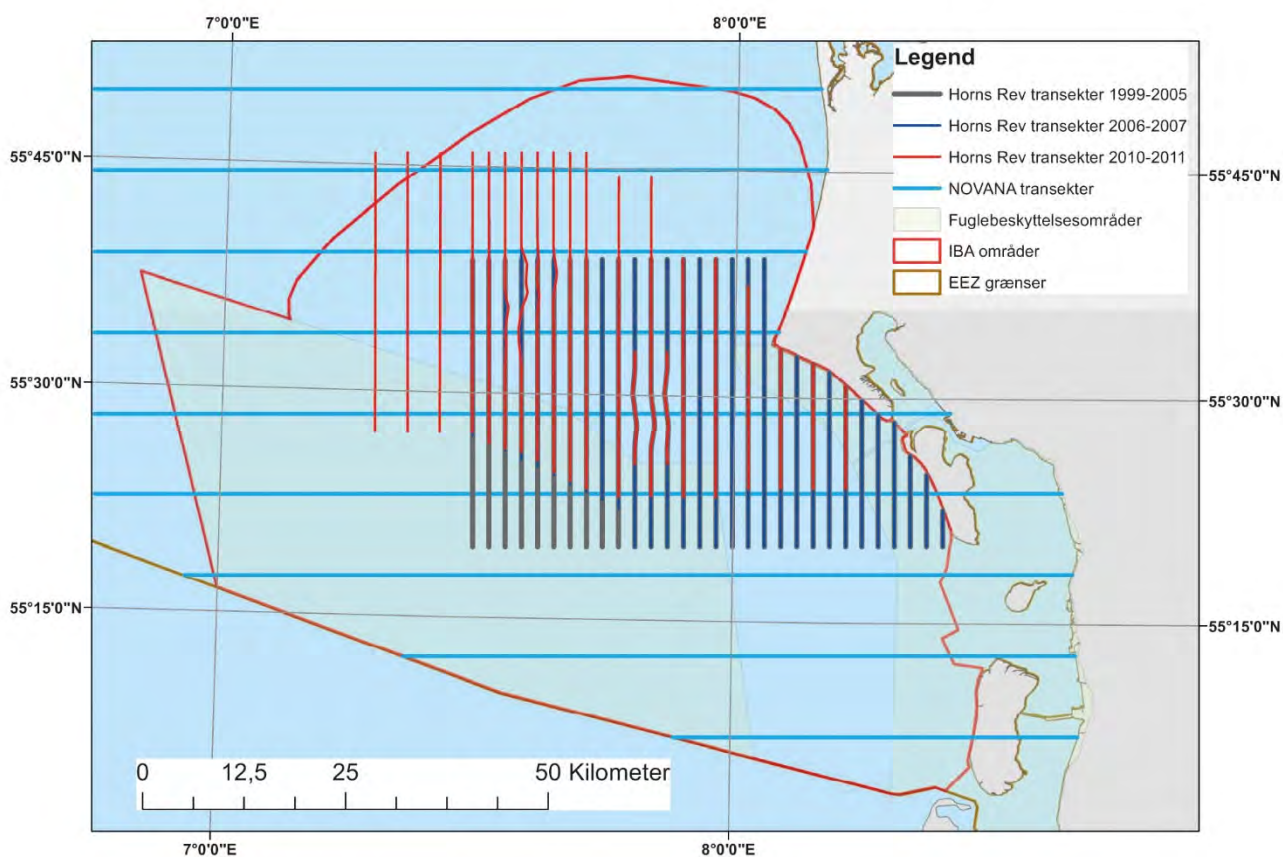
Art	Grundlag for					
	IBA-kvalifikation/ EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Lommer	24.000 ^a	-	24.000 ^a	29.000	24.000 ^a	-
Gråstrubet lappedykker	1.850 ^a	-	1.850	1.850	1.850	-
Sortand	190.000 ^a	200.000	190.000 ^a	200.000	190.000 ^a	151.621 ^b
Dværgmåge	2.900 ^a	-	2.900 ^a	3.100	2.900 ^a	-

^{a)} Gennemsnit 1980-1993 inkl. den tyske del af IBA'en, ^{b)} Kun data for 2-3 år.

Datagrundlag (2016)

AU/DCE har i perioden fra 1999 til 2011 gennemført omkring 50 optællinger af fugle fra fly i området omkring Horns Rev. Optællingerne blev gennemført i forbindelse med VVM-redegørelser og opfølgende undersøgelser for havvindmølleparkerne Horns Rev 1 og Horns Rev 2 (Christensen m.fl. 2006, Petersen m.fl. 2014). Den geografiske udstrækning af disse optællinger dækkede ikke hele IBA-området, og dækkede kun delvist Fuglebeskyttelsesområderne 57 og 113 (Figur 47).

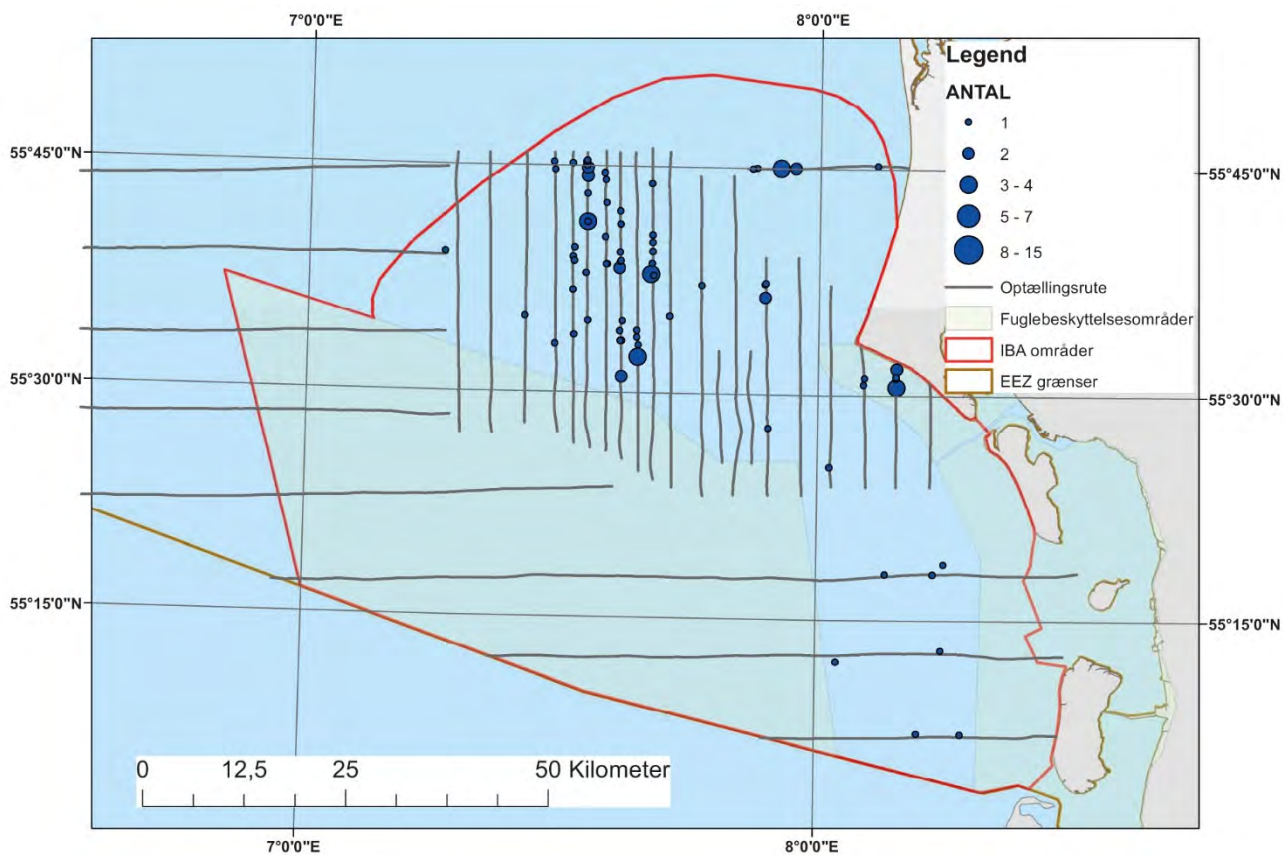
Området er desuden optalt ved NOVANA-programmets landsdækkende optællinger af vandfugle i vintrene 2008 og 2013, ligesom enkelte optællinger er foretaget i det tidlige forår, hvor samme NOVANA-optællingsruter blev anvendt (Figur 48).

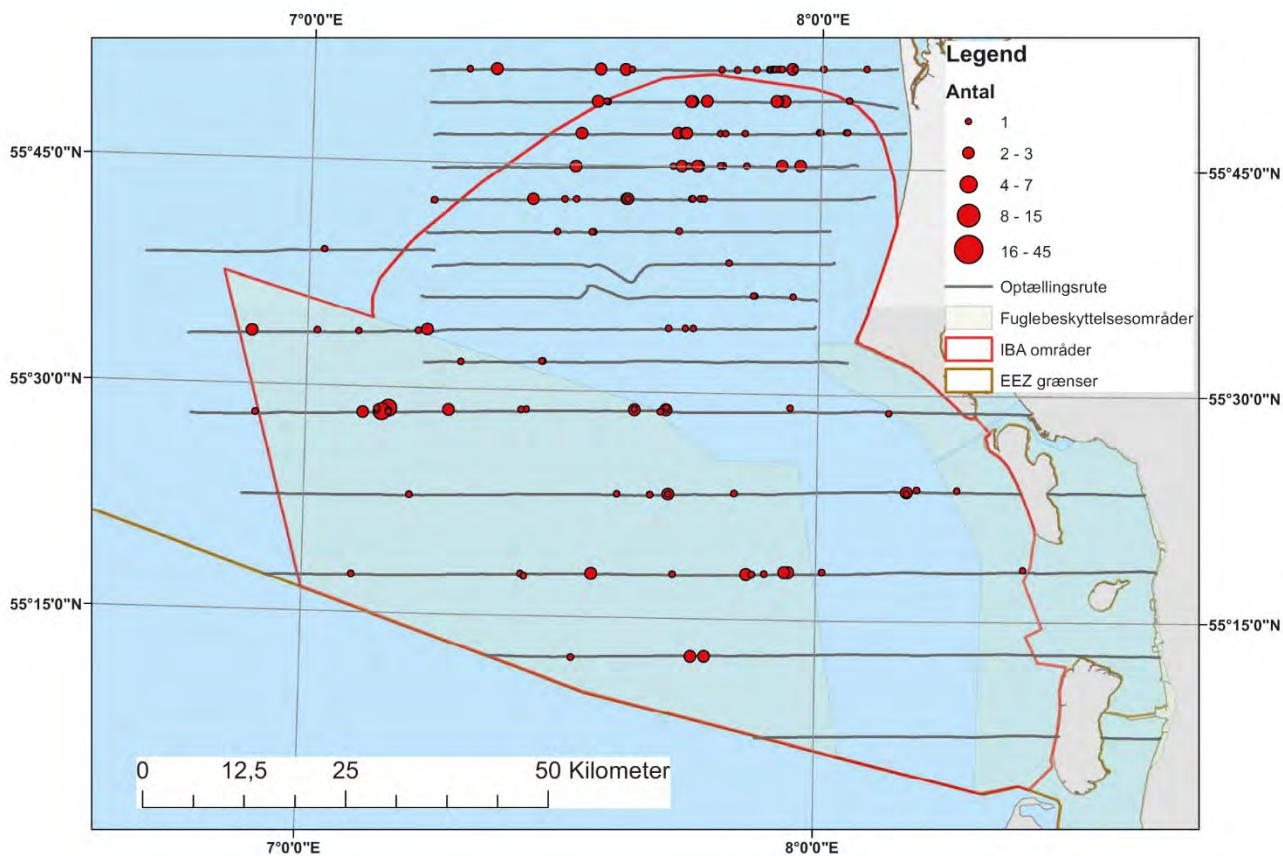
Figur 47. Transekter til optællinger af vandfugle i sydlige danske Nordsø ved optællinger i forbindelse med miljøundersøgelser omkring havvindmølleparker på Horns Rev samt NOVANA-programmets optællinger af vandfugle. IBA-afgrænsningen samt relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Ved optællingen af vandfugle i vinteren 2008 optrådte lommer fortrinsvis i den nordlige del af området. Alle 95 observerede individer befandt sig indenfor IBA nr. 113 (Figur 48).

Ved midvinter optællingen i 2013 optrådte lommerne i IBA-området spredt (Figur 58). Af 201 observerede individer i den sydlige danske Nordsø, syd for Hvide Sande, blev 166 registreret indenfor grænserne af IBA nr. 113 (Figur 49).

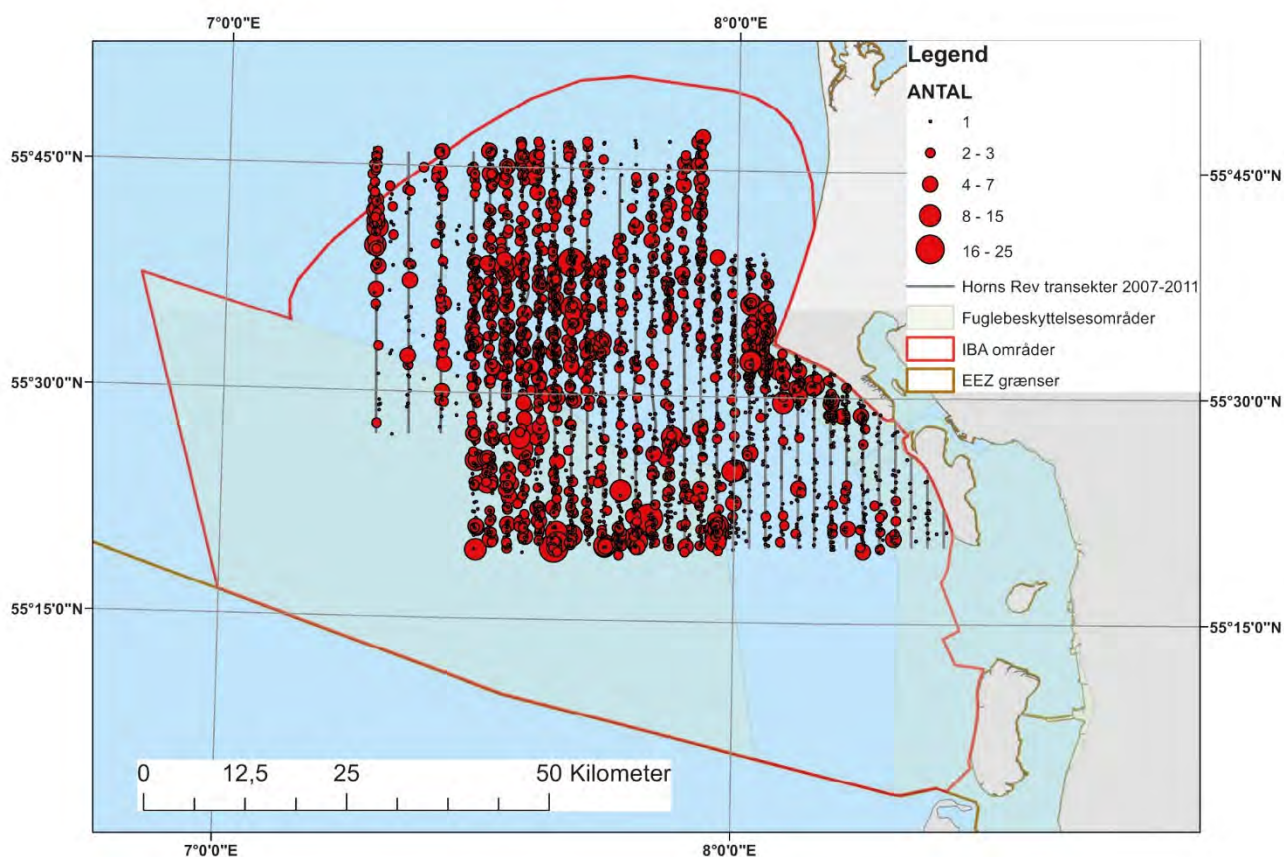

Figur 48. Fordelingen af 95 lommer i sydlige danske Nordsø ved midvinteroptælling af vandfugle i 2008. Optællingsruten, IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 49. Fordelingen af 201 lommer i sydlige danske Nordsø ved midvinteroptælling af vandfugle i 2013. Optællingsruten, IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

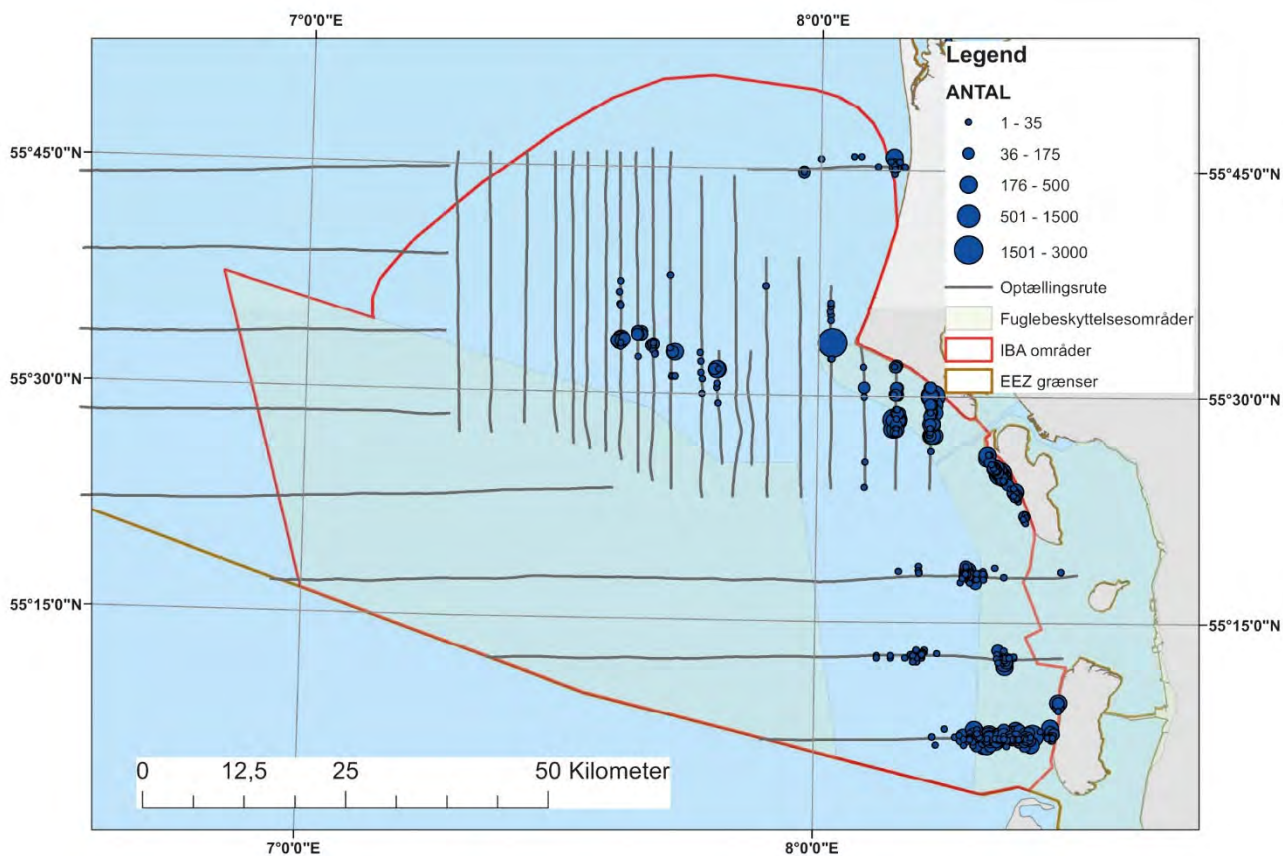
Optællingerne foretaget i perioden fra 1999 til 2011 viste, at lommer forekom spredt i undersøgelsesområdet omkring Horns Rev-havvindmølleparkerne (Figur 50). De forekom hyppigst i den centrale og sydlige del af området, med en koncentration nær Blåvands Huk. Af de i alt 6.192 observerede individer blev 34 % registreret i områdets Fuglebeskyttelsesområder.

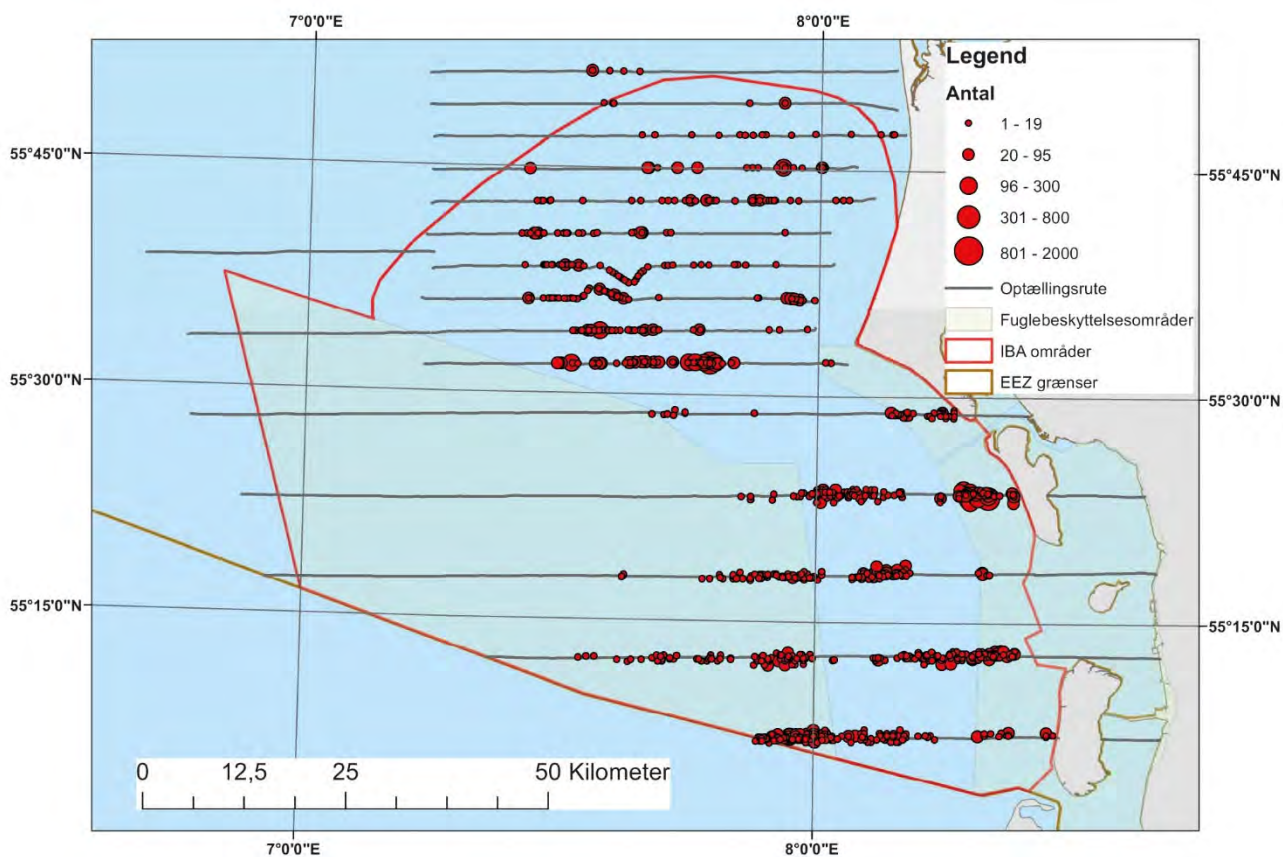
Figur 50. Fordelingen af 6.192 lommer i farvandet på og omkring Horns Rev ved i alt ca. 50 optællinger af fugle fra fly i perioden 1999 til 2011. Optællingsruten, IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Sortænder blev ved optællingen i vinteren 2008 især registreret forholdsvis kystnært, dog med en koncentration også på Horns Rev. Af de i alt 37.552 sortænder registreret i den sydlige del af dansk Nordsø ved denne optælling var 99 % af fuglene indenfor afgrænsningen af IBA nr. 113, mens 66 % var indenfor Fuglebeskyttelsesområderne i området (Figur 51).

Ved optællinger af vandfugle i vinteren 2013 blev der observeret i alt 14.354 sortænder i den sydlige del af dansk Nordsø. Fuglene forekom især på Horns Rev og relativt langt fra kysten i farvandet vest for Fanø og Rømø (Figur 52). Af de optalte fugle befandt 99 % sig indenfor afgrænsningen af IBA nr. 113, mens 42 % befandt sig indenfor områdets Fuglebeskyttelsesområder.

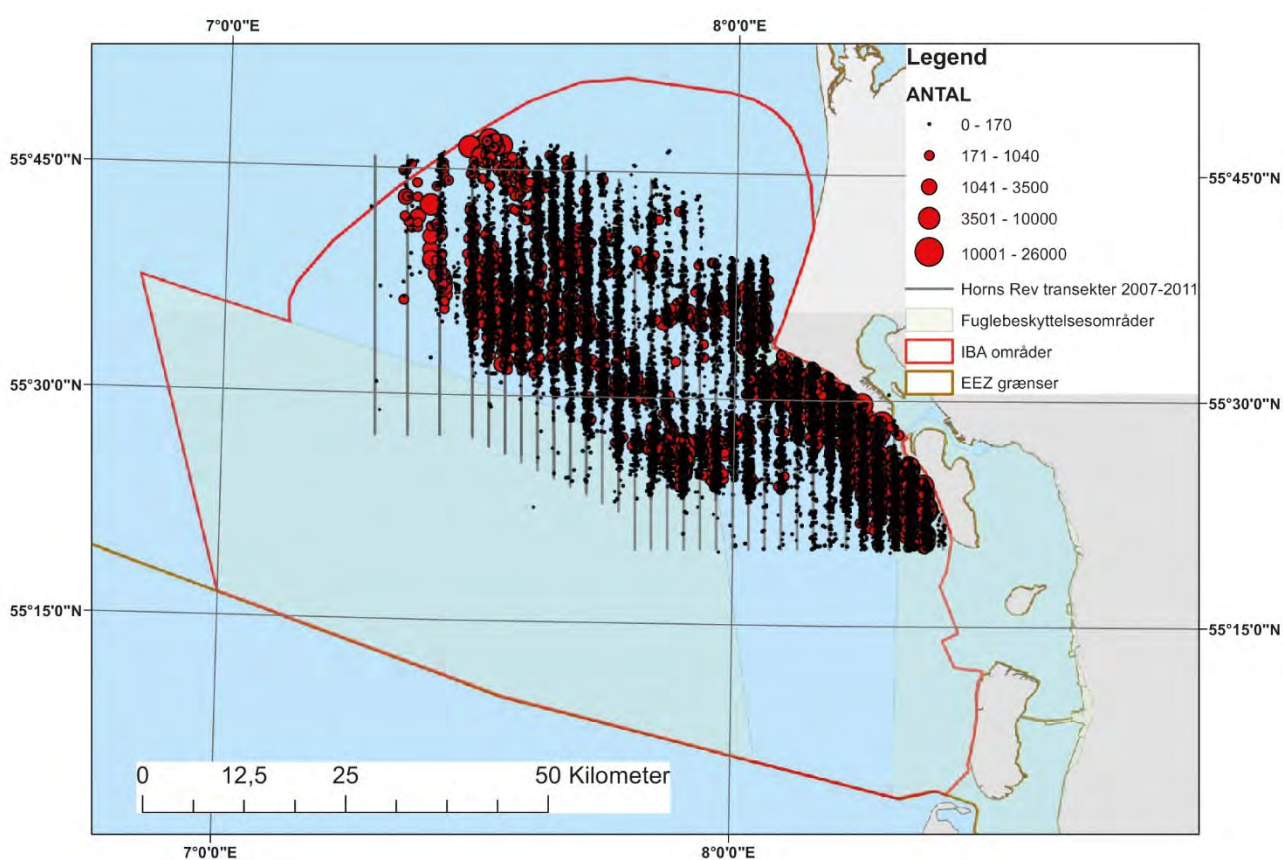
Figur 51. Fordelingen af 37.552 sortænder i sydlige danske Nordsø ved midvinteroptælling af vandfugle i 2008. Optællingsruten, IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 52. Fordelingen af 14.354 sortænder i sydlige danske Nordsø ved midvinteroptælling af vandfugle i 2013. Optællingsruten, IBA-afgrænsningen og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Sortand var langt den talrigest forekommende vandfugleart i området under optællingerne foretaget i relation til etableringen af havvindmøller på Horns Rev. Ved de ca. 50 optællinger foretaget fra 1999 til 2011 blev der i alt observeret tæt ved 1.900.000 sorttænder (Figur 53). Sorttænderne udnyttede områder med vanddybder på op til ca. 20 meter og var således fordelt på hele Horns Rev. Knap 44 % af disse blev registreret indenfor grænserne af områdets Fuglebeskyttelsesområder.

Antallet af observerede sorttænder i undersøgelsesområdet ved Horns Rev oversteg årligt 20.000 individer på et eller flere tidspunkter i løbet af året, og der blev regelmæssigt registreret meget højere antal. Største antal blev observeret ved en optælling i marts 2011, hvor der ved transektoptællinger blev talt 186.765 sorttænder. I områder af IBA nr. 113, der ligger udenfor Fuglebeskyttelsesområdet, forekommer der regelmæssigt antal på omkring 20 % af flywaybestanden af sortand, med de højeste koncentrationer forekommende på Horns Rev.

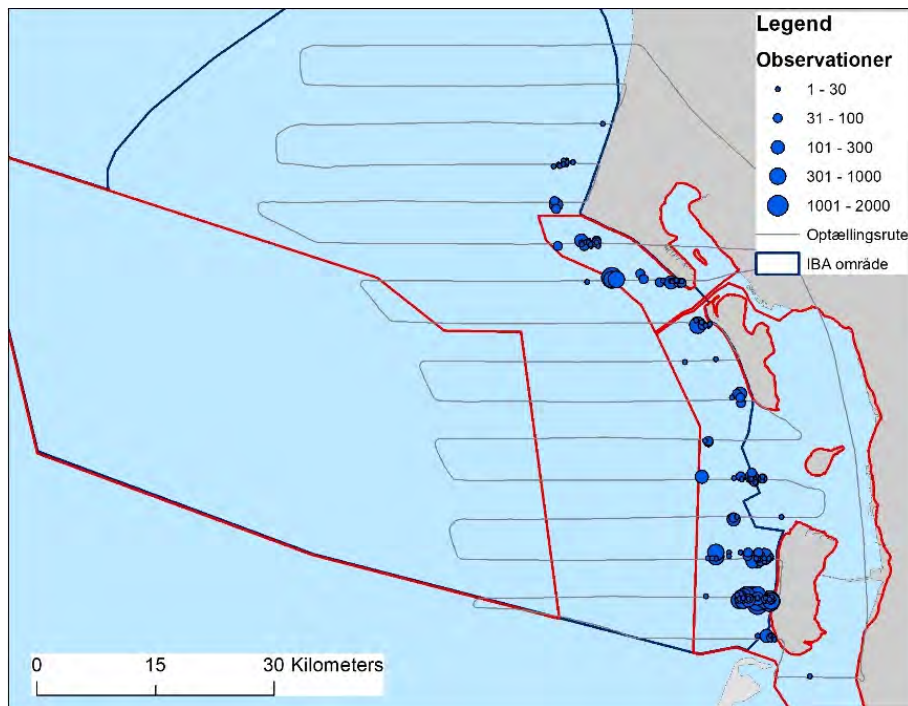

Figur 53. Fordelingen af ca. 1,9 millioner observerede sorttænder på Horns Rev, optalt ved ca. 50 optællinger i perioden fra 1999 til 2011. Optællingsruten er indikeret, ligesom udstrækningen af IBA nr. 123 og områdets relevante Fuglebeskyttelsesområder er vist.

Opdateret datagrundlag (2019)

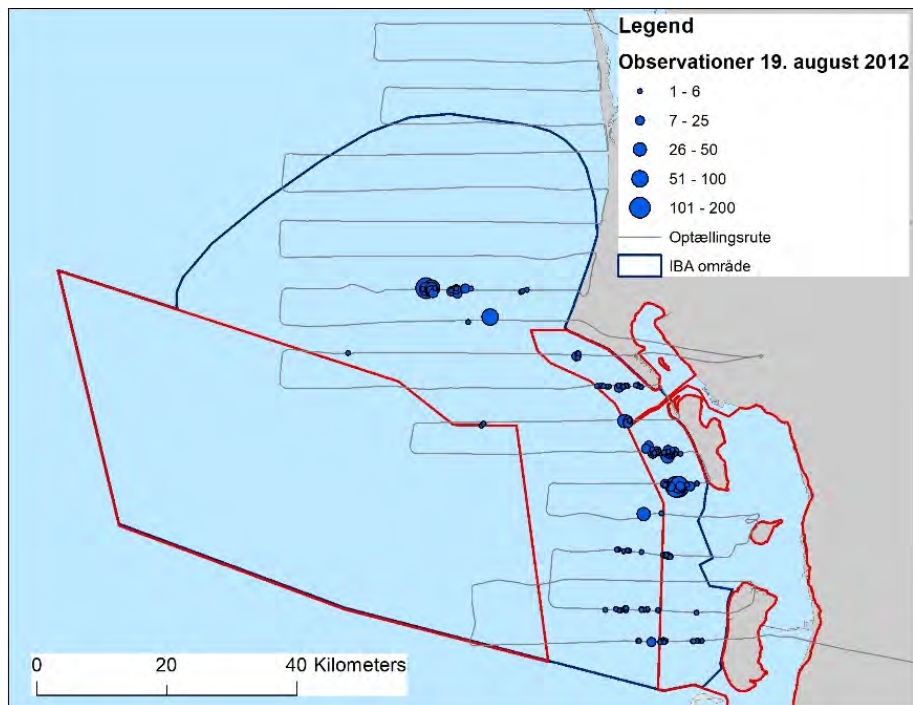
Der blev udført en optælling af fældende havdykænder i den østlige del af IBA nr. 123 i august 2018. Der fokuseredes på optælling af fældende sorttænder i østvestgående transekter fra det ydre Vadehav til ca. 40 km ud i Nord søen. Der blev observeret i alt 21.575 sorttænder på tællingen (Figur 54). Ud fra disse data vil et forsigtigt skøn være, at der i området forekom over 80.000 sorttænder. 93 % af de observerede sorttænder blev registreret indenfor grænsen af Fuglebeskyttelsesområde 57, Vadehavet.

Figur 54. Fordelingen af i alt 21.575 observerede sortænder i farvandet vest for Vadehavet den 21. august 2018. IBA nr. 123 og Fuglebeskyttelsesområderne 57 og 113 er indikeret. Optællingsruten er også vist.

En optælling af fældende sortænder i samme område den 19. august 2012 viste en lidt mere vestlig fordeling af fuglene (Figur 55). Ved denne optælling blev der observeret 1.624 sortænder, hvoraf 56 % blev observeret indenfor grænserne af Fuglebeskyttelsesområde 57. På denne optælling sås sortænder på selve Horns Rev samt i mindre grad i farvandet vest for Fuglebeskyttelsesområde 57.

Figur 55. Fordelingen af i alt 1.624 observerede sortænder i farvandet vest for Vadehavet den 19. august 2012. IBA nr. 123 og Fuglebeskyttelsesområderne 57 og 113 er indikeret. Optællingsruten er også vist.

MST rekvirerede optællinger af vandfugle i den danske del af Nordsøen i april 2019. Optællingerne dækker også IBA nr. 123. Optællingerne er gennemført, men data er i skrivende stund ikke oparbejdet.

En gennemgang af optællingsresultater for perioden fra 2004 til 2017 i Fuglebeskyttelsesområderne 57 og 113 kan findes i Clausen m.fl. (2019).

Opdateret vurdering (2019)

IBA nr. 113 rummer meget store koncentrationer af vandfugle.

Lommer forekommer talrigt i området for IBA nr. 123, med de højeste forekomster om vinteren og i særdeleshed om foråret, frem til april måned. Blandt lommer er rødstrubet lom langt den hyppigst forekommende art i området, og det vurderes at arten udgør mindst 90 % af de tilstedeværende lommer. Det vurderes at området omkring Horns Rev, med dets koncentrationer af lommer, vil kvalificere til udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde for disse, og IBA nr. 123 i sin helhed skønnes regelmæssigt at have antal på over 3.000 rødstrubede lommer, hvilket er 1 %-bestandskriteriet for arten.

Gråstrubet lappedykker er kun meget sjældent blevet registreret i området for IBA nr. 123, og AU/DCE har ingen data, der kan bekræfte, at antallet af denne art er stort nok til at kvalificere til en udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde.

Sortand forekommer i meget store antal i IBA nr. 123, og området rummer de største koncentrationer af arten i Danmark. Antallene er så høje at området er af international betydning for arten, med regelmæssige forekomster af omkring 20 % af flyway-bestanden for sortand. Udnyttelsen af selve Horns Rev har ændret sig fra 1999 til nu, idet antallet af sortænder på selve revet er steget markant, og revet er nu et vigtigt levested for arten. Det formodes at indvandring af amerikansk knivmusling på revet har dannet fødegrundlag for den stigende forekomst af sortænder, og gør stedet til et levested af høj kvalitet for arten.

Tilstedeværelsen af havvindmølleparkerne på Horns Rev påvirker fuglenes fordeling, og det er tidligere estimeret, at vindmøllepark Horns Rev 2 resulterede i en fortrængning af over 10.000 sortænder fra området (Petersen m.fl. 2014). Sortændernes fordeling i området er således betinget af en kombination af levestedets kvalitet og niveauet af menneskelige aktiviteter.

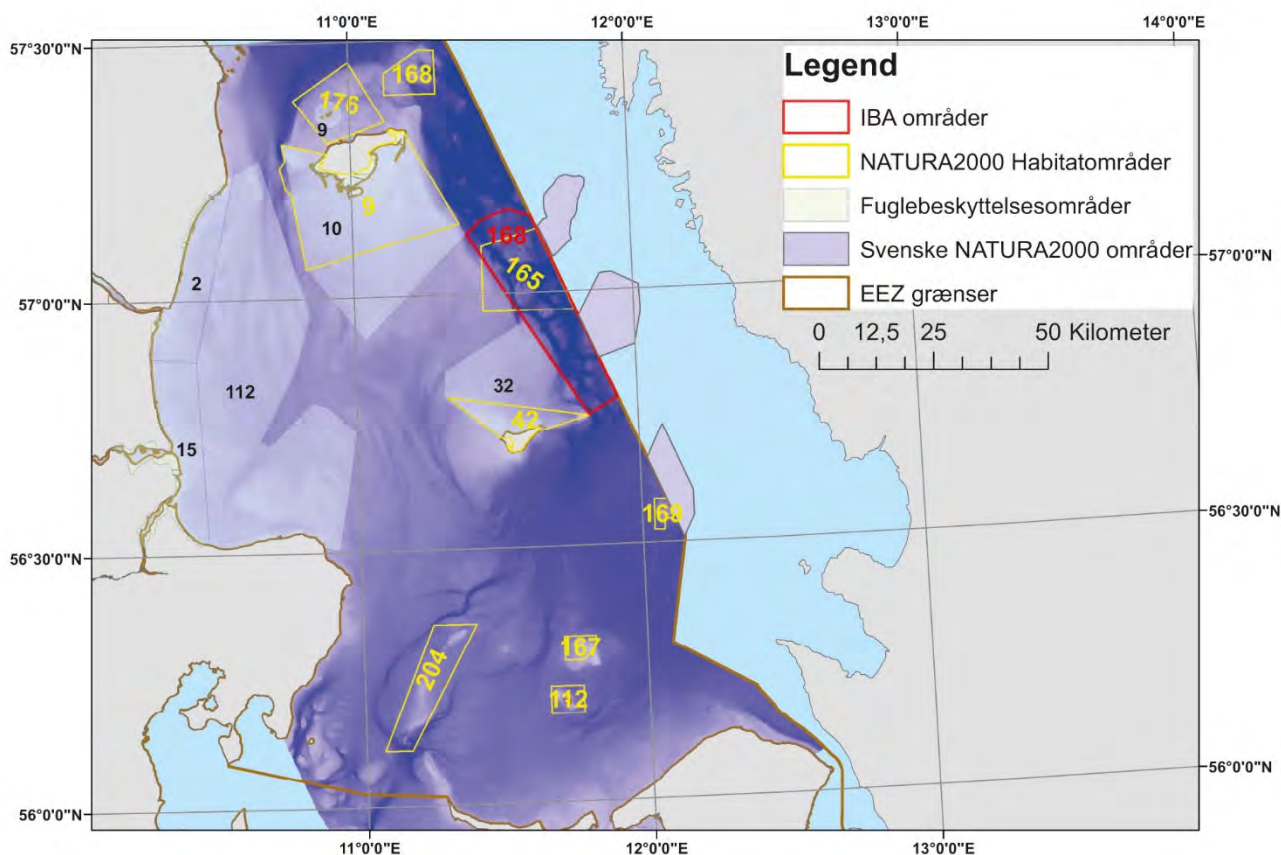
En udpegning af yderligere et Fuglebeskyttelsesområde eller udvidelse af de eksisterende to områder indenfor IBA nr. 123 vil således være relevant og vil i betydelig grad forøge den andel af lommer og sortænder, der registreres indenfor Danmarks Fuglebeskyttelsesområder.

Dværgmåges forekomst i området er ikke veldokumenteret. I DOF's IBA-rapport angives det, at der er registreret op til 2.900 dværgmåger, men heri indgår tællinger af individer fra den tyske del af Nordsøen, og vi finder det derfor vanskeligt at vurdere tallet i forhold til den danske del af Nordsøen, herunder IBA nr. 123.

Det opdaterede datagrundlag omfatter udelukkende fordelingen af sortænder i fuglenes fædningsperiode. Resultaterne viser, at størstedelen af de fældende sortænder blev registreret indenfor grænserne af Fuglebeskyttelsesområde 57, og for netop fældende sortænder vil en udvidelse af Fuglebeskyttelsesområdet ikke gøre markant forskel. Vurderingen af fordelingen af sortand i området på andre tider af året (se ovenfor) står imidlertid uændret.

IBA nr. 168, Lille Middelgrund

Den geografiske udstrækning af dette IBA dækker et areal på 513,3 km² kun omfattende marine arealer. Det overlapper med NATURA 2000-Habitatområde nummer 165. Det grænser op til NATURA 2000-område nr. 42 samt Fuglebeskyttelsesområderne 10 og 32, ligesom det grænser op til to svenske NATURA 2000-områder (Figur 56).

Figur 56. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 168, "Lille Middelgrund". Danske og svenske NATURA 2000 og Fuglebeskyttelsesområder i området er indikeret. De marine dele af fuglebeskyttelsesområdet er anført med en lysere tone end de omgivende marine arealer, og deres numre er angivet med et sort tal.

IBA-kvalifikationsgrundlag

Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 168 fremgår af Tabel 28.

Tabel 28. Kvalifikationsgrundlaget for udpegning af IBA nr. 168, med angivelse af de maksimalt registrerede antal for perioderne 1960-1977, 1978-1981, 1982-1991, 1992-1996 og 2009-2012. Efter Vikstrøm m.fl. (2015).

Art	Grundlag for IBA-kvalifikation/					
	EU-udpegning	Maks. 1960-77	Maks. 1978-81	Maks. 1982-91	Maks. 1992-96	Median 2009-2012
Ride	99.000	-	-	161.250	99.000 ^a	-
Alk	93.500	-	186.000 ^b	186.000 ^b	186.000 ^b	-
Lomvie	93.500	-	160.000 ^b	160.000 ^b	160.000 ^b	-

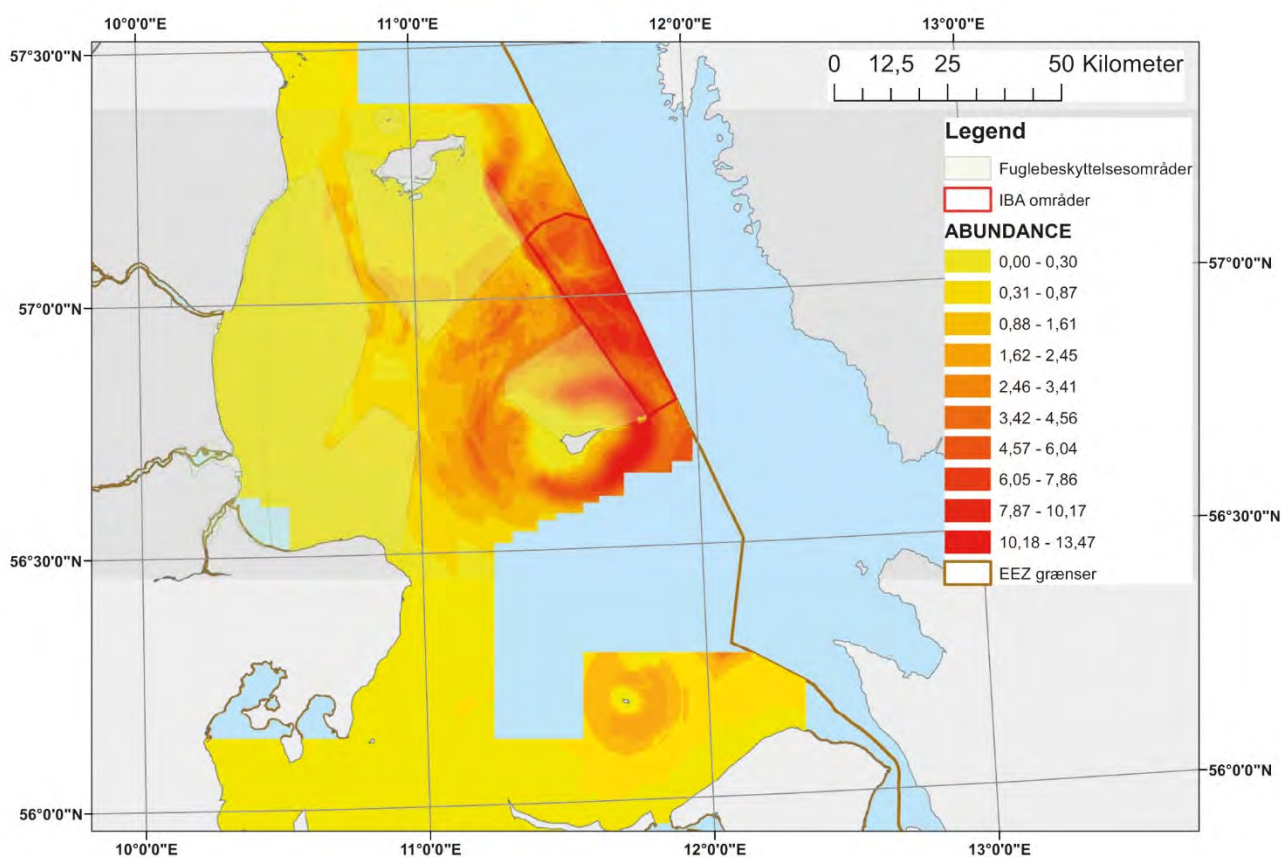
^{a)} Gennemsnit 1988-1993, ^{b)} Gennemsnit 1980-1994

De i Vikstrøm m.fl. (2015) angivne gennemsnitlige antal af arterne ride, alk og lomvie må formodes at stamme fra et betydeligt større område end udstrækningen af det angivne IBA.

Datagrundlag (2016)

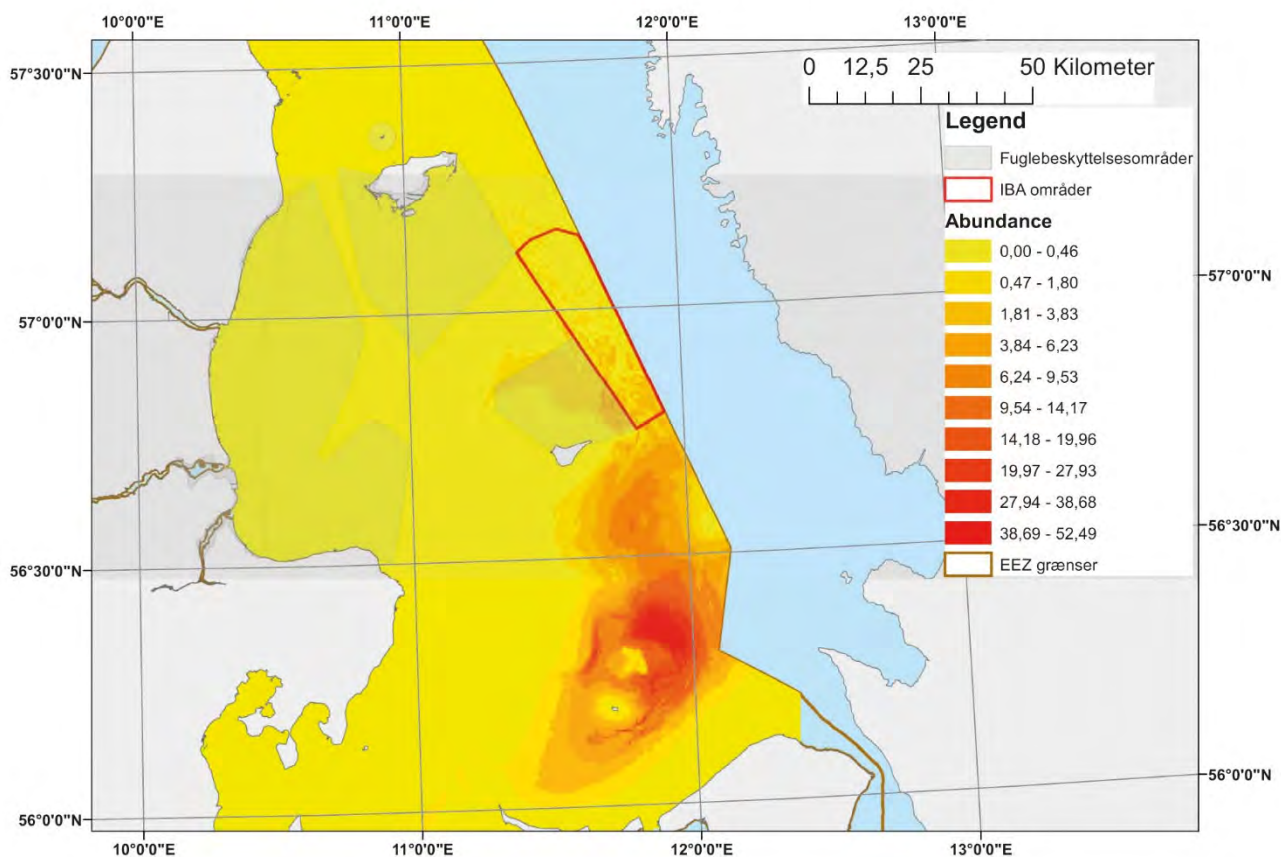
IBA nr. 168 blev optalt ved hjælp af linjetranssektoptællinger i vintrene 2004, 2008, 2013 og 2016. Data fra vinteren 2016 er endnu ikke tilgængelig for dette område.

Ved optælling af vandfugle i vinteren 2004 blev fladedækkende beregninger af alkefugle foretaget (Figur 57). Der blev estimeret i alt 51.479 alkefugle i Kattegat. 85 % af disse fandtes i farvandet sydøst for Læsø, sydpå igennem det dybe farvand mod og omkring Anholt, og 11.441 individer fandtes indenfor afgrænsningen af IBA nr. 168. Farvandet imellem Anholt og Hesselø blev ikke optalt i den vinter.

Figur 57. Beregnede antal og fordeling af alkefugle i farvandet imellem Læsø og Nordsjælland ved optælling af vandfugle i vinteren 2004. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 168 og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Ved optællingen af vandfugle i vinteren 2008 blev fladedækkende beregninger af alkefugle foretaget (Figur 58). Der blev estimeret i alt 76.573 alkefugle i de indre danske farvande, fra Skagen til Bornholm. 96 % af disse fandtes i farvandet imellem Skagen og Nordsjælland, og 1.629 individer fandtes indenfor afgrænsningen af IBA nr. 168.

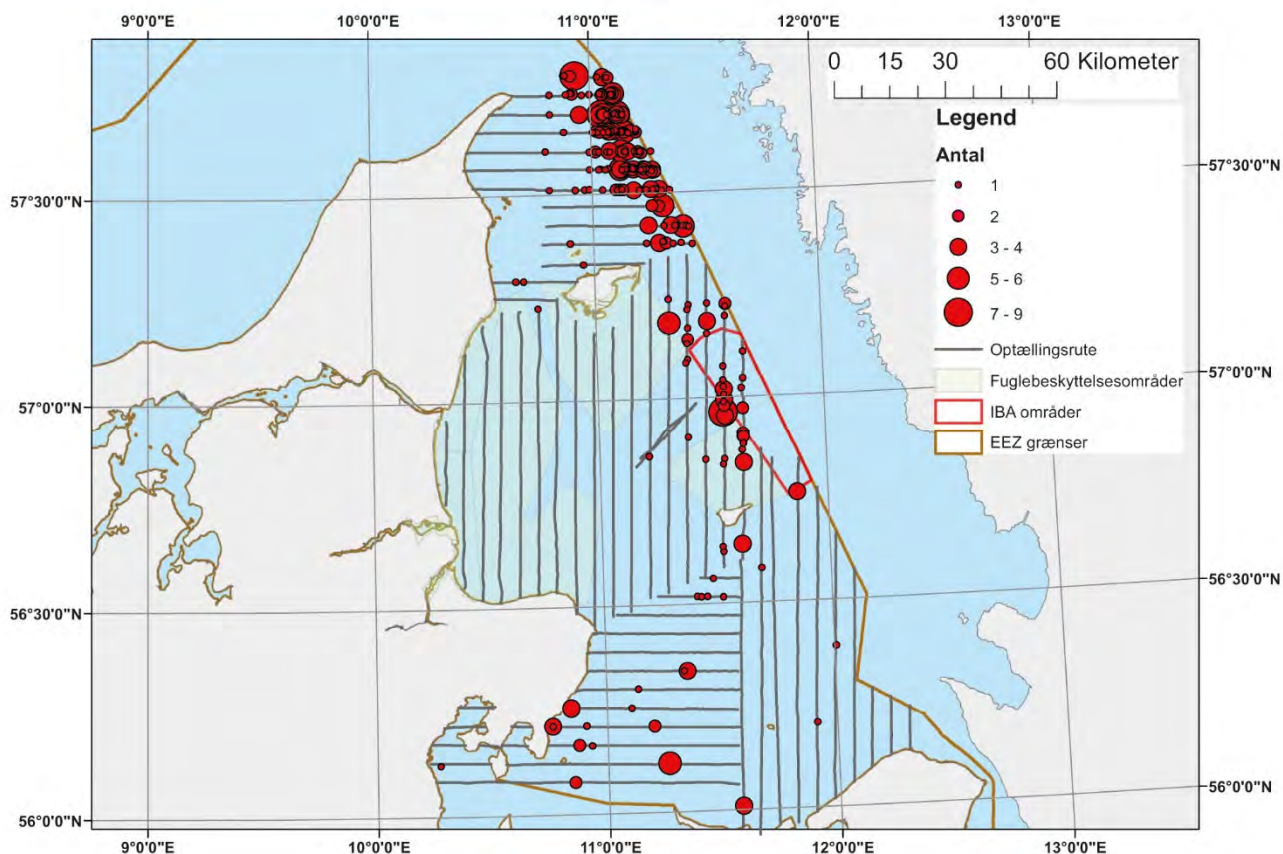
Figur 58. Beregnede antal og fordeling af alkefugle i farvandet imellem Læsø og Nordsjælland ved optælling af vandfugle i vinteren 2008. Den geografiske udstrækning af IBA nr. 168 og relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Der er ikke gennemført beregninger af totale antal og fordeling af alkefugle fra vinteren 2013, hvor i alt 447 alkefugle blev observeret. Koncentrationen af alkefugle var ved den optælling i den østlige del af farvandet imellem Læsø og Skagen, ud mod grænsen imellem dansk og svensk EEZ (Figur 59).

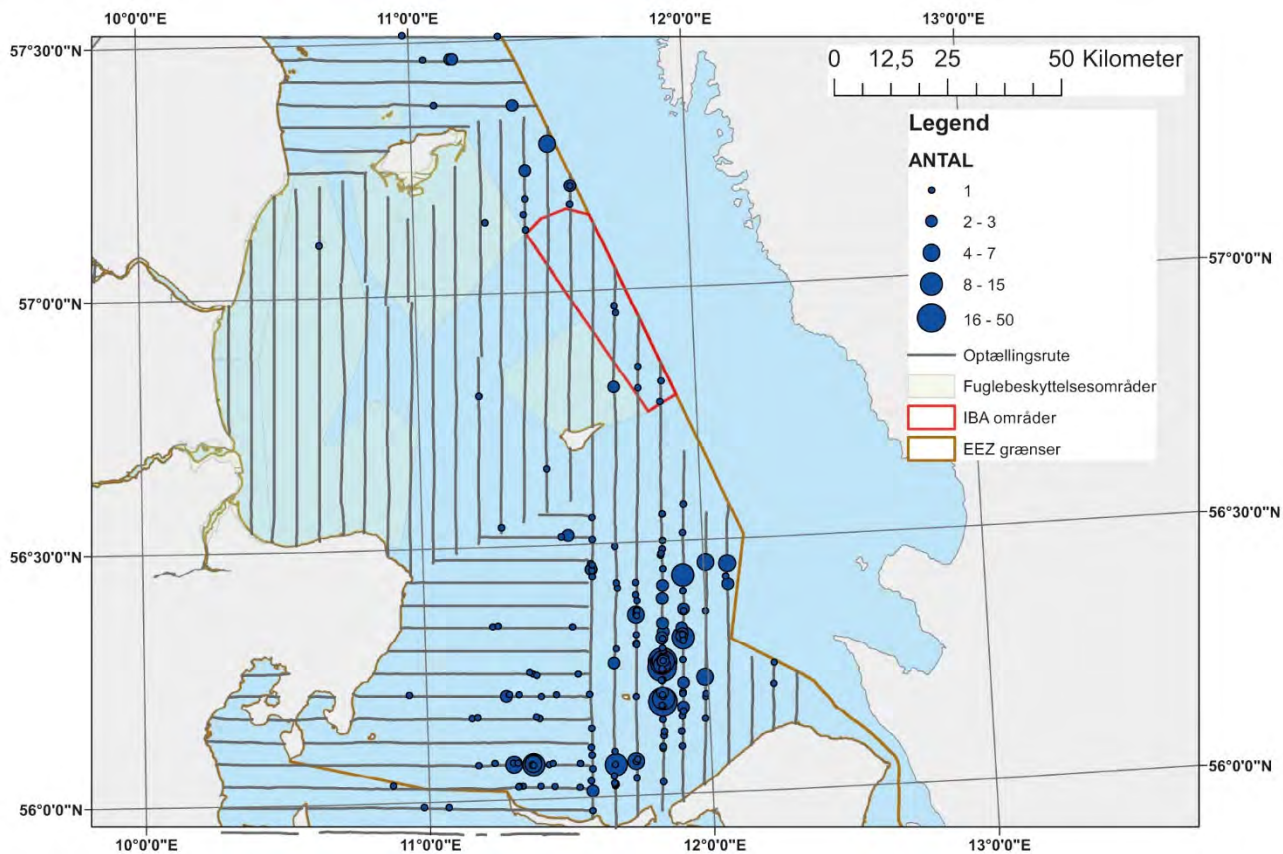
Alk og lomvie er ofte svære at bestemme til art ved optællinger fra fly. Beskrivelserne af antal og fordeling er derfor foretaget på baggrund af et samlet datasæt for de to arter. Det er dog alk, der er langt talrigest i Kattegat om vinteren.

Ved midvinteroptællingen i 2004 blev der i alt optalt 654 rider i de danske farvande, og i 2008 blev 610 rider optalt. Af disse blev hhv. 580 og 451 rider observeret i Kattegat (Figur 60 og 61). Indenfor afgrænsningen af IBA nr. 168 blev hhv. 73 og 6 rider observeret de to pågældende vintre. Det skal erindres, at dette er tal for de observerede individer langs transekterne, ikke et estimat af totale antal.

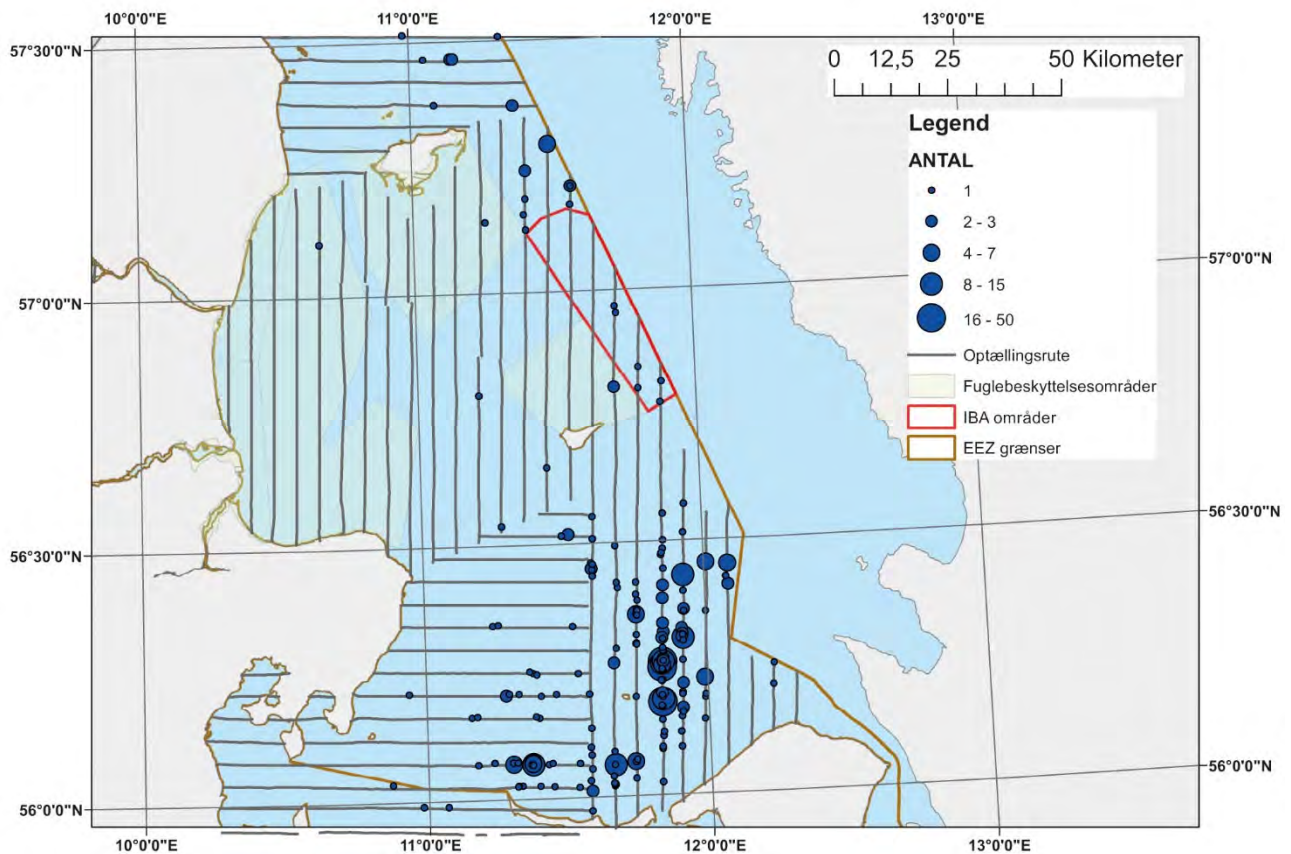
Fordelingen af rider er i høj grad sammenfaldende med fordelingen af alkefugle. Den fordelingsmæssige variation imellem årene er stor og skyldes formentlig den store variation i fordelingen af foretrukne fødeemner og hydrografiske forhold (Fauchald m.fl. 2011). Det må således forventes, at høje koncentrationer af alkefugle kan forekomme overalt i de dybe dele af strækningen fra Skagen, øst om Læsø og Anholt til Nordsjælland.

Figur 59. Fordelingen af i alt 447 observerede alkefugle i Kattegat i vinteren 2008. Afgrænsningen af IBA nr. 168 samt relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 60. Fordelingen af i alt 580 observerede rider i Kattegat i vinteren 2004. Afgrænsningen af IBA nr. 168 samt relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Figur 61. Fordelingen af i alt 451 observerede rider i Kattegat i vinteren 2008. Afgrænsningen af IBA nr. 168 samt relevante Fuglebeskyttelsesområder er indikeret.

Opdateret datagrundlag (2019)

Efter fremsendelse af 2016-rapporten er der for IBA nr. 168 bearbejdet data for vinteren 2016, og der er indsamlet nye data i somrene 2017 og 2018.

Ved optællingen i vinteren 2016 blev der observeret 147 alkefugle, fordelt med 11 alke, 122 uidentificerede alkefugle og 14 lomvier (Tabel 29). Beregning af det totale antal fugle i området vil ikke tilsige at området har international eller national betydning for arterne. Ved denne optælling blev der imidlertid registreret større koncentrationer af alkefugle sydligere i Kattegat, imellem Anholt og Hesselø (Figur 62).

Tabel 29. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 168 ved en optælling af vandfugle i Kattegat i vinteren 2016. Bemærk at det angivne antal udelukkende repræsenterer antallet af observerede individer og ikke et estimat af totale antal.

Art	Transekt
Lom sp.	3
Rødstrubet lom	4
Sule	1
Sølvmåge	7
Svartbag	1
Ride	6
Alk	11
Alk/lomvie	122
Lomvie	14
Marsvin	1

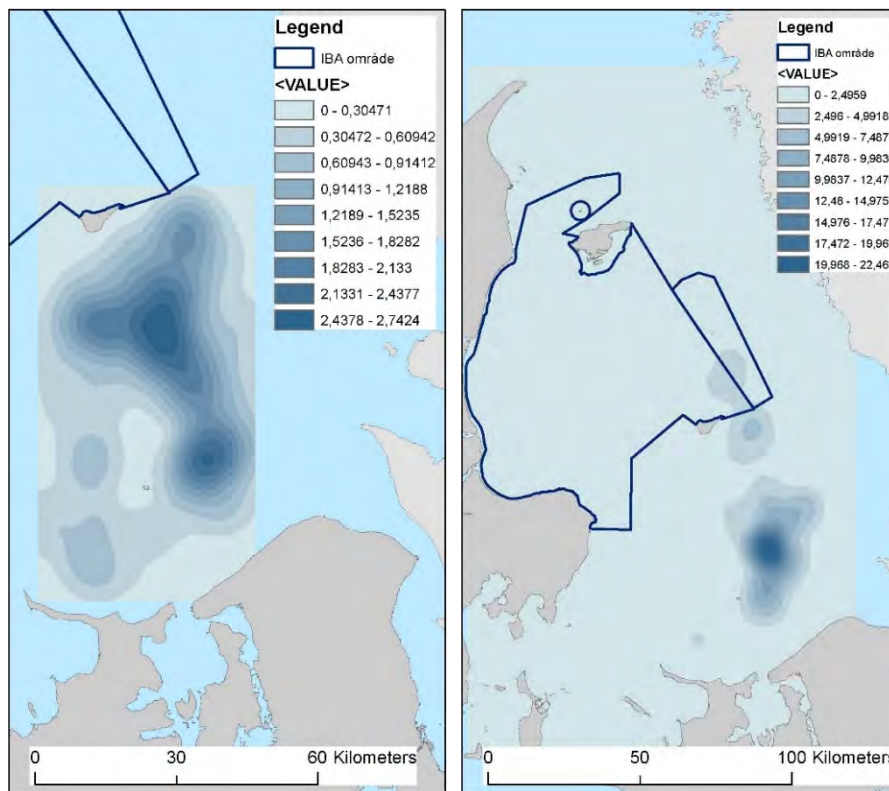
Ved optællingerne i somrene 2017 og 2018 blev der observeret få individer af alkefugle. Ingen alke, men hhv. 44 og 31 uidentificerede alkefugle og hhv. 12 og 7 lomvier indenfor afgrænsningen af IBA nr. 168 (Tabel 30). En beregning af totale antal i området vil ikke resultere i antal af hverken international eller national betydning.

Tabel 30. Det summerede antal observerede individer af fugle i IBA nr. 168 ved transekt-optællinger af vandfugle i Kattegat i somrene 2017 og 2018.

Art	2017	2018
Mallemuk	2	
Sule	1	
Sortand	2	
Storkjove	1	4
Sølvmåge	116	3
Sildemåge	31	
Svartbag	9	3
Alk/lomvie	44	31
Lomvie	12	7
Tejst	1	

Som det fremgår af ovenstående, kan koncentrationer af alkefugle forekomme i de dybe dele af Kattegat, fra Skagen i nord til syd for Hesselø. Ved fem optællinger i det sydøstlige Kattegat fra december 2018 til april 2019 fandtes høje antal alkefugle fra Anholt til øst for Hesselø (Petersen & Sterup 2019). Fuglernes fordeling ved disse tællinger blev beskrevet ved hjælp af Kernel Density estimering, og det viste en koncentration, der meget ligner den fundne fordeling ved vinteroptællingen i 2008 (Figur 62A jf. Figur 58). En lignende analyse blev foretaget på grundlag af alle observationer af alkefugle ved landsdækkende optællinger af fugle i danske farvande fra 2004 til 2016. Den største koncentration af alkefugle var i farvandet nord og øst for Hesselø, op mod Anholt (Figur 62B).

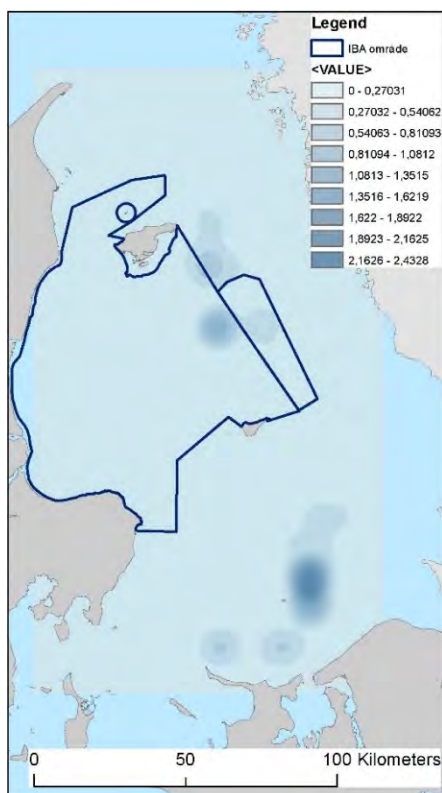
Figur 62. Den geografiske fordeling af alkefugle ved A/ fem optællinger af fugle i det sydøstlige Kattegat fra december 2018 til april 2019 og B/ alle observerede alkefugle registreret ved landsdækkende optællinger fra 2004 til 2016. Fordelinger er beregnet med Kernel Density metoden, og de viste farvesignaturer (Value) indikerer ikke faktiske tætheder.

Samlet set var farvandet syd for Anholt, sydpå omkring Hesselø, et område med højere koncentrationer af alkefugle end i andre dele af Kattegat (Figur 58, 62A og 62B).

Ligeledes forekommer der koncentrationer af rider i den sydlige del af sydøstlige Kattegat (Figur 63). Disse falder i stor udstrækning sammen med områder med koncentrationer af alkefugle.

Figur 63. Den geografiske fordeling af alle observerede rider registreret ved landsdækkende optællinger fra 2004 til 2016. Fordelinger er beregnet med Kernel Density metoden, og de viste farvesignaturer (Value) indikerer ikke faktiske tætheder.

Opdateret vurdering (2019)

Dette område grænser op til EEZ grænsen imellem Danmark og Sverige. Der er meget lignende habitater på den svenske side af grænsen, og det synes relevant at overveje en koordinering med de svenske myndigheder i tilfælde af eventuelle tiltag med henblik på udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde. Det svenske område har arterne ride, alk og lomvie på listen over arter forekommende i betydelige antal (Tabel 31).

Tabel 31. Udvalgte fuglearter nævnt i Fuglebeskyttelsesdirektivets Artikel 4.2 for det svenske Fuglebeskyttelsesområde "Lilla Middelgrund", med angivelse af arter, der forekommer i området.

G	Code	Species Scientific Name	S	NP	T	Population in the site			D.qual.	
						Size		Unit		Cat.
						Min	Max			
B	A200	<i>Alca torda</i>			c				P	
B	A200	<i>Alca torda</i>			w				P	
B	A188	<i>Rissa tridactyla</i>			w				P	
B	A188	<i>Rissa tridactyla</i>			c				P	
B	A199	<i>Uria aalge</i>			c				P	
B	A199	<i>Uria aalge</i>			w				P	

De aktuelle 1 %-kriterier for international betydning for de relevante flyway-bestande af alkefugle, som forekommer i Kattegat, er henholdsvis 69.000 lomvier (racen *U. a. aalge*) og 13.800 alke (*A. t. islandica*) (Wetlands International 2019).

Det vurderes, at der i området fra Skagen, øst om Læsø og Anholt til farvandet nord for Nordsjælland vil være grundlag for udpegning af et Fuglebeskyttelsesområde med alk på udpegningsgrundlaget.

Det opdaterede datagrundlag indikerer, at der forekommer mange alkefugle i Kattegat. Det bekræfter også, at fuglens fordeling kan variere betydeligt. Om sommeren forekommer kun meget få alke i området, men lomvier gennemfører svømmetræk med store unger fra yngleområder i Skotland, og forekommer i sensommeren i danske farvande, især i nordlige Nordsø og Kattegat. Om vinteren formodes størstedelen af alkefuglene i området at være alk. Det skønnes, at forekomsten af alk i det generelle område, og specielt syd for Anholt og sydpå til omkring Hesselø, vil have en størrelsesorden af både national og international betydning (hvorfor et område kunne udpeges henholdsvis efter kriterierne F3b eller F3a, jf. Miljøstyrelsen 2019).

Indenfor selve IBA nr. 168 vurderes der derimod ikke af være regelmæssige forekomster af alk i antal, der kan begrunde udpegning af dette område som fuglebeskyttelsesområde.

Litteratur

Da denne rapport for otte områder er en opdatering af datagrundlaget vedr. IBA-områderne i Danmark, behandlet af Petersen m.fl. in prep. (nævnt nedenfor), er der kun anført nye referencer. Der henvises i øvrigt til litteraturlisten i Petersen m.fl. (in prep.).

Clausen, P., Petersen, I.K., Bregnballe, T. & Nielsen, R.D. 2019. Trækfuglebestande i de danske fuglebeskyttelsesområder, 2004 til 2017. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi- Teknisk rapport fra DCE nr. 148. 308 s. <http://dce2.au.dk/pub/TR148.pdf>

Miljøstyrelsen 2019. Høringsmateriale vedr. opdatering af udpegningsgrundlaget 2019. <https://mst.dk/natur-vand/natur/natura-2000/natura-2000-omraaderne/udpegningsgrundlag/opdatering-af-udpegningsgrundlaget/>

Petersen, I.K. & Nielsen, R.D. 2017. Optællinger af fældende havdykænder i Aalborg Bugt, Sejerøbugten og på Omø Stålgrunde, Tograpport august 2017. Notat af 19. december 2017 fra DCE til Miljøstyrelsen. 16 pp.

Petersen, I.K., Nielsen, R.D. & Clausen, P. in prep. Vurdering af IBA'er (Important Bird Areas) i relation til fuglebeskyttelsesområder - med særligt henblik på marine arter og områder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi.- Teknisk rapport fra DCE nr. xxx.

Petersen, I.K. & Sterup, J. 2019. Number and distribution of birds in and around two potential offshore wind farm areas in the Danish North Sea and Kattegat. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy. Scientific Report No. 327. 40 pp. <http://dce2.au.dk/pub/SR327.pdf>

Wetlands International 2019. Waterbird population estimates – Conservation Status Report 7 Edition (CSR7). Online database besøgt 1. oktober 2019. <http://wpe.wetlands.org>.

OPDATERET VURDERING AF IBA-UDPEGNINGER I RELATION TIL OTTE SPECIFIKKE MARINE OMRÅDER

I 2016 udarbejdede AU/DCE en rapport til Miljøstyrelsen med en evaluering af datagrundlaget for såkaldte IBA-områder (Important Bird Areas), udpeget af Birdlife Danmark. Rapporten er ikke offentliggjort. I nærværende rapport opdaterer AU/DCE datagrundlaget for otte specifikke IBA'er med nye informationer, tilkommet siden 2016.